

UiT Norges arktiske universitet

Idrett som integrasjonsarena

Betydninger av idrettsdeltagelse blant mannlige flyktninger

Alexander Juhl Corneliusen

Masteroppgave i idrettsvitenskap

Idrettshøgskolen. Det helsevitenskapelige fakultet

IDR-3901 Mai 2021

Sammendrag

Idrett som integrasjonsarena

- **Betydninger av idrettsdeltakelse blant mannlige flyktninger**

Hensikten med studien er å undersøke hvilken betydning idrettsdeltagelse har hatt for integrering av mannlige flyktninger. For å undersøke idrettsdeltagelsens betydning for integrering tar studien for seg tre forskningsspørsmål:

- *Hvordan beskriver flyktingene sine møter med den organiserte idretten?*
- *Hvilke betydninger har idrettsdeltagelse for integrering?*
- *Hva slags betydning tillegger flyktingene idrettsdeltakelsen for den sosiale, kulturelle og økonomiske integreringen?*

For å svare på forskningsspørsmålene har jeg foretatt kvalitative intervjuer med seks mannlige flyktninger som har deltatt i ulike aktivitetsformer innen den organiserte idretten. Dette har gitt et innholdsrikt og verdifullt datamateriale som viser hvordan inkluderingen i organisert idrett fikk betydning for sosial, kulturell og økonomisk integrering. Datamaterialet er blitt tolket i sammenheng med Bourdieus teoretiske rammeverk. Tidligere forskning har fungert som sammenligningsgrunnlag for de funn som er gjort i datamaterialet.

Informantene opplever idretten som ulike møteplasser hvor de blir kjent med andre, får seg venner og utvikler sosiale nettverk. Den enkeltes idrettsspesifikke kapital har betydning for hvordan inkludering finner sted; høy idrettsspesifikk kapital fører til en hurtigere integrering i organisert idrett med etnisk norske utøvere, mens for flyktninger med lav idrettsspesifikk kapital tok dette lenger tid. Flyktingene som spiller fotball knytter i større grad relasjoner til majoritetsungdom, mens blant de som driver med bryting skjer nettverksbygging hovedsakelig blant ikke-etnisk norske. Det kan tyde på at fotballarenaen har bedre betingelser for «bridging» mellom utøvere med ulik etnisitet, mens bryting er en god arena for «bonding» mellom utøvere med ikke-norsk etnisitet.

Felles for begge aktivitetsformene er at nettverkene fungerer som portåpnere for innpass på arbeidsmarkedet, boligmarkedet og i skolesammenheng. Dette tyder på at den sosiale kapitalen har betydning for flyktingenes integrering i samfunnslivet generelt. Idrettsarenaen er en sosial

arena hvor flyktningene kan utvikle vennskap og drive nettverksbygging på tvers av etnisitet, men at dette i mindre grad skjer blant de som er aktive i brytemiljøet.

Kravet om at alle skulle snakke norsk på treningene gjorde idrettsarenaen til en kulturell læringsarena hvor de raskt lærte å snakke norsk, og ble også kjent med norske verdier, normer og kultur. Flyktningene opplever idrettsarenaen som spesielt viktig fordi de kommer seg ut og deltar i tilrettelagt aktivitet, idrettsaktiviteter som gir dem andre opplevelser og erfaringer. Store treningsmengder blir viktig for bryterne fordi det gir dem følelse av mestring, selvtillit og anerkjennelse. Det at alle er aktive til tross for at fire av informantene har flyttet fra Vadsø, tyder på at informantene har tilegnet seg normer og verdier som er viktige i idretten, og som gir dem innpass i nye idrettsmiljø.

De sosiale nettverkene har vært viktige portåpnere for innpass på arbeidsmarkedet, boligmarkedet og skolesammenheng. Informantene kommer seg inn på arbeidsmarkedet etter hvert, og flere får jobb gjennom kontakter i idretten. Det å få seg en jobb fører også til at informantene kommer seg inn på boligmarkedet, enten gjennom å leie eller kjøpe bolig. Selv om informantene jobber i lavtlønnede yrker og har lav utdanning, har de styrket sin sosiale kapital gjennom venner og sosiale nettverk. Ser vi på kapital som relasjonelle forhold, er det den sosiale kapitalen som har hatt størst betydning for inklusjon i samfunnslivet, og at idrettsfeltet har hatt stor betydning for bygging av disse relasjonene.

Nøkkelord: idrettsdeltakelse, integrering, flyktninger, Bourdieu

Forord

Med denne masteroppgaven i idrettsvitenskap fullfører jeg en stor og etterlengtet drøm. Veien har vært lang og krevende, men lærerik og inspirerende. Det er mange jeg ønsker å takke som har hjulpet meg på veien.

Først og fremst vil jeg takke Finnmark fylkeskommune og ledelsen ved Vadsø videregående skole for at jeg fikk muligheten til å studere ved siden av jobb. Dette hadde ikke vært mulig uten tilretteleggingen fra dere.

Jeg ønsker å takke informantene mine som villig stilte opp på intervju. Tusen takk for at dere delte deres historier med meg. Dere gjorde det mulig å skrive denne oppgaven. Jeg vil også rette en stor takk til min veileder Kolbjørn Rafoss. Ord kan ikke understreke hvor mye jeg setter pris på din kunnskap, veiledning og støtte. Du har vært en uvurderlig støttespiller fra start til slutt. Tusen takk for all hjelp, gode samtaler og et fantastisk flott samarbeid.

Det har vært krevende å kombinere rollene som student, lærer og småbarnspappa på toppen av en verdensomspennende pandemi. Jeg er stolt over at jeg kom i mål med oppgaven, men jeg er klar over at jeg ikke hadde klart det alene. Jeg vil rette en stor takk til familien min som har sørget for at kabalen alltid går opp. Jeg vil spesielt takke min kjære Maria som har støttet og oppmuntret meg hele veien, og lagt til rette for at jeg kunne leve i studentboblen min. Jeg hadde aldri klart dette uten deg. Jeg vil også takke min mor, svigermor og svigerfar som har stilt opp til alle døgnets tider og laget middag, passet barna og hjulpet til med det aller meste. Uten dere hadde jeg aldri blitt ferdig. Tusen takk til Katrine for faglig innspill og hjelp med EndNote, Torhild for gjennomlesing og konstruktive tilbakemeldinger på oppgaven og Karl Kristian for teknisk bistand med oppsett av oppgaven. Jeg setter utrolig stor pris på det.

Til slutt vil jeg takke mine medstudenter for to flotte år med latter, moro, faglige og ikke så faglige samtaler og diskusjoner. Det har vært utrolig kjekt å bli kjent med dere. Uten dere hadde ikke studietiden blitt den samme.

Vadsø, 15. mai 2021

Alexander Juhl Corneliussen

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	i
Forord.....	iii
Kapittel 1 Innledning	1
Forskningsspørsmål.....	4
Kapittel 2 Teoretisk perspektiv.....	5
Kapital	5
Sosiale felt.....	9
Habitus	10
Idrett og klasse	12
Kapittel 3 Tidligere forskning.....	15
Idrettsdeltagelse og sosial klasse.....	15
Innvandrerens treningsmønster	16
Rekruttering av etniske minoriteter.....	18
Forhold som har betydning for idrettsdeltagelse blant innvandrere.....	19
Idrett som integrasjonsarena.....	21
Å finne mening med idrett	28
Kapittel 4 Metode	29
Vitenskapsteoretiske refleksjoner	29
Hermeneutikk	30
Kvalitativ metode	30
Strategisk utvalg av informanter	31

Utvalgsriterier.....	32
Tilgang til feltet.....	32
Datannsamlng – semistrukturert intervju.....	33
Intervjuguide	34
Gjennomf3ring av intervju.....	35
Analyse av datamaterialet	37
Transkribering av datamaterialet.....	37
Koding og kategorisering	39
Studiets kvalitet.....	41
Reliabilitet og validitet.....	41
Overf3rbarhet	42
Etiske refleksjoner.....	42
Informert samtykke	42
Konfidensialitet	43
Min rolle som forsker.....	43
Kapittel 5 Resultater	47
Presentasjon av informantene.....	47
Ulike m3ter med idrettsfeltet.....	50
Rekruttering – lagspill og kampsport.....	51
Kulturell integrasjon – språk og dugnad	56
Kulturell integrasjon – venner og kulturaktiviteter	60
Venner i og gjennom idretten.....	63
Tilknytning til arbeidsmarkedet	70
Leie eller eie bolig.....	71

Kapittel 6 Avslutning	75
Fremtidige forskningsspørsmål	77
Litteraturliste.....	79
Vedlegg	85
Vedlegg 1. Informasjonsskriv	86
Vedlegg 2. Samtykkeerklæring	88
Vedlegg 3. Intervjuguide.....	89
Vedlegg 4. NSD sin vurdering av prosjektskisse	92
Tabelliste	
Tabell 1: Oversikt over analysens fem hovedkategorier og analysens 25 koder.	40

Kapittel 1 Innledning

Denne studien handler om idrett og integrering. Hensikten med studien er å undersøke hvilken betydning idrettsdeltagelse har hatt for integrering av flyktninger. Resultatene er kommet frem på grunnlag av intervju med mannlige flyktninger som ble bosatt i Vadsø. I dagligforståelsen er integrasjon en betegnelse på innlemmelsen av innvandrere i majoritetssamfunnet (Brochmann, 2020). Et viktig politisk spørsmål er på hvilken måte innvandrere kan integreres i det norske samfunnet. Arbeid, språk og utdanning regnes gjerne som de viktigste redskapene for å integrere innvandrere, men fritidsaktiviteter kan også styrke båndene til norske verdier og sosiale fellesskap for innvandrere (Lorentzen, 2007). Et av tiltakene som benyttes overfor innvandrere og flyktninger er derfor å bruke frivillig sektor som et middel for integrasjon (Walseth, 2009).

For å kunne delta i idrett stilles det nødvendigvis ikke høye krav til språklig forståelse. Idretten følger internasjonale regler det ikke er altfor komplisert å sette seg inn i, og innebærer ofte en form for samarbeid og fellesskap som formidler majoritetsbefolkningens verdier, normer og regler på en inkluderende måte (Meld. St. 26 (2011–2012); Strandbu, 2002b). Fotballspillet er det samme i Somalia og Norge selv om språk og kultur er forskjellig. På mange måter er idretten en kontekst der man kan kommunisere og interagere, uten å ha et felles språk (Tjønndal & Sundvoll, 2015). I forhold til andre arenaer kan språkbarriere og kulturforskjeller være mer overkommelig på idrettsarenaen (Strandbu, 2002b). Idretten er en møteplass hvor mennesker kan utvikle sosiale nettverk og skape samhold og vennskap (Seippel, 2002; Tjønndal, 2015; Walseth, 2009). Deltagelse i idrett blir derfor sett på som verdifullt fordi man får tilgang til ressurser i form av kunnskap, fellesskap og sosiale nettverk (Eimhjellen & Seggaard, 2010). Dette er egenskaper som setter idretten i en unik posisjon når det gjelder inkludering og integrering (Tjønndal, 2015).

Det norske samfunnet er i stadig endring, og et synlig kjennetegn er at Norge har blitt et flerkulturelt samfunn (Meld. St. 26 (2011–2012)). Siden 1970-tallet har Norge hatt en jevn tilstrømning av innvandrere og flyktninger, og tall fra 2021 viser at omtrent 15 prosent av Norges befolkning er innvandrere (Dzamarija, 2019; Steinkellner & Gulbrandsen, 2021). Årsaker til innvandring er mange og sammensatte, men arbeid, krig, flukt og familierelasjoner trekkes frem som de vanligste årsakene (NOU 2017: 2, 2017). Mange flyktninger er personer som er blitt tvunget til å forlate sitt hjemland og søker beskyttelse på grunn av krig, konflikt og frykt for politisk, religiøs, nasjonal eller annen form for forfølgelse (Kaya, Høgmo & Fauske,

2010). I Vadsø har ulike folkegrupper levd side om side på tvers av etnisitet og kulturell bakgrunn i flere hundre år. På grunn av den betydelige innvandringen av kvener, betegner mange Vadsø som «Kvenhovedstaden» (Niemi, 2007; Paulaharju, 2020). Vadsø har vært en av kommunene i landet som bosetter flest flyktninger i forhold til innbyggertall (Søholt, Tronstad & Bjørnsen, 2015). Dette må sees i sammenheng med opprettelsen av «Oscarsgata mottak» i 1992, Nord-Norges største asylmottak (Åm, 2015). Majoriteten av innvandrerne kommer fra Syria, Afghanistan, Irak, Sudan, Somalia og Eritrea, land som de siste tiårene har vært preget av krig og store flyktningstrømmer ut av hjemlandet (IMDi, 2020). I 2017 hadde 18 prosent av Vadsøs innbyggere innvandrerbakgrunn (IMDi, 2020). Den betydelige andelen av innbyggere med innvandrerbakgrunn har gjort Vadsø til en flerkulturell by.

Vadsø har et variert fritidstilbud. Klubbene IL Norild, Vadsø Atletklubb, Vadsø Turnforening, Vadsø Skiklubb og IL Polarstjernen engasjerer og aktiviserer store deler av lokalbefolkningen. Det er særlig to idrettslag som har drevet aktivt med integrering av flyktninger. Vadsø Atletklubb har siden oppstarten i 2009 tilbudt et bredt spekter av kampsportarter som bryting, karate, brasiliansk jiu-jitsu og mixed martial arts. Sesongen 2017 møtte 50 aktive på treningene. Et flertall av de aktive var innvandrere. Vadsø Atletklubb har utviklet seg til å bli mer enn en idrettsklubb gjennom sin tilknytning til «Atleten kulturhus», en «annerledes» frivillighetssentral som tilbyr ulike aktiviteter rettet mot kommunens innbyggere. Foruten Vadsø Atletklubb består Atleten kulturhus i dag av treningssenter og bruktbuikk, i tillegg til at de tilbyr ulike aktiviteter som hovedsakelig benyttes av voksne, barn og unge med innvandrerbakgrunn (Hildonen, 2018). I 2016 meldte IL Norild på et nytt seniorlag for herrer i fotballkretsen. Dette var i samarbeid med Vadsø kommune, og skulle legge til rette for at kommunens flyktninger og asylsøkere skulle få mulighet for å spille organisert fotball. Første sesongen benyttet 45 flyktninger seg av tilbudet, hvorav 25 av disse deltok i seriespill. Rekrutteringen av spillere skjedde hovedsakelig i samarbeid med flyktningetjenesten i Vadsø kommune. Fra å være et lag av innvandrere bestod spillerstallen sesongen 2020/21 av både etnisk norske og ikke-etnisk norske spillere.

Ifølge Agergaard (2018) foregår det integrasjonsprosesser på flere nivåer i idretten. Integrasjon kan foregå på mikronivå mellom individer i en idrettsgruppe hvor de relasjonene som oppstår mellom individene på idrettsarenaen kan føre til vennskap og sosiale nettverk i idretten. Integrering kan også foregå på mesonivå mellom idrettslag og større organisasjoner som Norges idrettsforbund. Hvis en gruppe innvandrere danner sitt eget idrettslag blir de kjent med norsk idrettskultur og Norges idrettsforbunds lover, regler og tradisjoner rundt organisert idrett i

Norge. Integrasjon på makronivå mellom idrettsorganisasjoner og statlige styringsorgan kan for eksempel være når politikere i samarbeid med idrettsorganisasjoner og statlige institusjoner utarbeider strategier for hvordan man kan få flere innvandrere med i organisert idrett (Agergaard, 2018).

Ifølge Walseth (2004) og Strandbu (2002) kan man skille mellom integrasjon i idretten og gjennom idretten. Integrering i idretten handler om at man blir integrert i selve idretten, mens integrering gjennom idretten handler om at man gjennom å drive med idrett blir integrert i samfunnet generelt. Strandbu (2002b) går nærmere inn på dette og skiller mellom strukturell-, sosial- og kulturell integrasjon i og gjennom idretten. Strukturell integrasjon i idretten handler om i hvilken grad minoritetsgrupper og majoritetsbefolkningen møtes på en felles arena på tvers av etnisk bakgrunn og deltar i de samme idrettsaktivitetene. Strukturell integrasjon gjennom idretten handler om at idretten kan være en innfallspport til andre arenaer ved eksempelvis å høyne sine muligheter på arbeidsmarkedet som følge av innsatsen på idrettsbanen. Kulturell integrasjon i idretten betyr at man blir integrert i selve idrettsgruppen og at man tar til seg normer og verdier som er gjeldende i idretten, mens kulturell integrasjon gjennom idretten vil være overføring av normer og verdier fra idretten slik at den får betydning for den generelle samfunnsmessige integrasjonen. Sosial integrasjon i idretten handler om at man får venner og sosiale nettverk i idretten, mens sosial integrasjon gjennom idretten handler om å få nære venner gjennom idretten som man også er sammen med i andre sammenhenger utenfor idretten (Strandbu, 2002b). Å sikre integrasjon gjennom idrett har en side som peker mot grupper som av ulike grunner kan ha glede av tilhørighet og fysisk utfoldelse, blant annet flykninger som jeg intervjuer i denne oppgaven (Lorentzen, 2007).

Denne studien handler ikke om å måle flykningers integrasjonsnivå, men å beskrive prosessene som oppstår på mikronivå i innvandrernes møte med idretten og hva idrettsdeltagelsen fører til med tanke på kulturell-, sosial-, og økonomisk integrasjon. Det betyr hvordan man blir integrert i idrettsgruppen og tar til seg idrettens normer og verdier, og om man får venner og sosiale nettverk i idretten. Det handler også om hvordan innvandrerne gjennom idretten får tilgang til andre samfunnsområder som utdanning og jobb- og boligmarkedet (Agergaard, 2018; Walseth, 2004). Tidligere forskning på idrett som integrasjonsarena er hovedsakelig gjort på første- og andregenerasjonsinnvandrere og det finnes mye kunnskap om hvordan første- og andregenerasjonsinnvandrere deltar og rekrutteres til idretten, men det er begrenset kunnskap om flykningers idrettsdeltagelse og hvordan idrett fungerer som integrasjonsarena for asylanter.

Ifølge Norges Idrettsforbund står idretten for verdier som glede, fellesskap, samhold, inkludering, samarbeid, demokrati, likeverd og respekt (Norges idrettsforbund, 2007, 2011, 2015, 2019). Dette er verdier som samfunnet anser som viktige og som gjenspeiler samfunnet vårt. Men er det faktisk slik? Har idrettsdeltagelsen ført til økt integrasjon? I denne studien ønsker jeg å undersøke om idretten har denne funksjonen. Ved å løfte flyktingenes stemmer kan dette være med å belyse hvilken betydning idretten har for integrering. Hvilke betydninger tillegger flyktingene idrettsdeltagelsen? Er idrettsdeltagelsen viktig for å bli integrert, eller er det andre forhold som er av større betydning for å bli integrert?

Forskningsspørsmål

Jeg har på bakgrunn av dette formulert tre forskningsspørsmål:

- Hvordan beskriver flyktingene sine møter med den organiserte idretten?
- Hvilke betydninger har idrettsdeltagelse for integrering?
- Hva slags betydning tillegger flyktingene idrettsdeltakelsen for den sosiale, kulturelle og økonomiske integreringen?

Kapittel 2 Teoretisk perspektiv

For å forstå flyktingenes idrettsdeltagelse vil jeg anvende Bourdieus teoretiske perspektiver. Hensikten med å anvende et slikt teoretiske rammeverk er at begrepene får frem sosiale forklaringer på flyktingers integrering inn i den organiserte idretten og betydningen av integrering gjennom idretten: hva slags betydning fikk idrettsdeltakelsen for integreringen? De mest relevante begrepene i denne sammenheng vil være kapital, felt og habitus. Disse begrepene utgjør grunnsteinene i Bourdieus praksisteori. Kapitalbegrepet kan bidra med å avdekke muligheter og utfordringer som er knyttet til idrettsdeltagelse og valg av idretter for flyktinger. Feltbegrepet kan bidra med å forstå de sosiale strukturene i idrettsfeltet. Habitusbegrepet kan bidra til å forstå meningen med idrett og hvilken betydning idrettsdeltagelse har for kulturell-, sosial-, og økonomisk integrering (Aakvaag, 2008; Bourdieu, 1978).

Kapital

Bourdieu studerer hvordan mennesker fødes med ulike muligheter i livet og hvordan ulik tilgang på kapital avgjør hvor vi befinner oss i det sosiale rommet (Danielsen & Hansen, 1999). Det sosiale rommet beskriver fordelingen av ressurser, klassestrukturen i samfunnet (Aakvaag, 2008). Ifølge Bourdieu (2005a) består det sosiale rommet av objektive og hierarkiske posisjoner, og plasseringen i rommet er avhengig av hvor mye og hvilken type kapital den enkelte besitter. For å forstå hvordan det sosiale rommet er organisert og hvordan personer og ulike klasser skiller seg fra hverandre, må vi se nærmere på Bourdieus utlegning av «kapitalbegrepet». Bourdieu tar utgangspunkt i kapitalfordelingen i samfunnet når han studerer maktforhold og hvordan makt blir reproduisert, men i motsetning til Marx inkluderer han flere former for kapital enn bare økonomisk kapital (Wilken, 2008, 2011). Ifølge Bourdieu (1978) kan vi skille mellom tre hovedformer for kapital; økonomisk kapital, kulturell kapital og sosial kapital. For å analysere ulikhet på idrettsfeltet er det flere former for kapital som er viktig. Jeg vil derfor redegjøre for de ulike kapitalformene. Ifølge Bourdieu (1978) avhenger deltagelsen «for each sport primarily on economic capital and secondarily on cultural capital and spare time.» (Bourdieu, 1978).

Økonomisk kapital

Økonomisk kapital består av alle former for økonomiske ressurser som kan konverteres til penger eller andre former for materiell rikdom som aksjer, eiendommer, redskaper, land og fabrikker. Ifølge Bourdieu er økonomisk kapital den viktigste og mest grunnleggende formen for kapital fordi den enklest kan veksles inn i andre kapitalformer. Økonomisk kapital gir økonomisk makt og er med på å rangere individene i det sosiale rommet (Aakvaag, 2008). Ifølge Bourdieu (1978) spiller økonomisk kapital en viktig rolle fordi det kreves en viss mengde økonomisk kapital for å komme seg inn i idrettsfeltet. Imidlertid varierer mengden økonomisk kapital mellom idrettene. Selv om fotball er en rimelig idrett sammenlignet med langrenn, koster det likevel å delta i form av medlemskontingent, treningsavgift, treningsutstyr og reiseutgifter i forbindelse med turneringer og samlinger (Oslo Economics, 2020; Ødegård, Bakken & Strandbu, 2016). Ifølge Ødegård et al. (2016) deltar barn som vokser opp i familier med høy utdanning og god økonomi i større grad i organisert idrett enn barn som vokser opp i ressursvake familier. Det betyr at økonomisk kapital skaper ulikhet og kan virke ekskluderende for enkelte grupper (Ødegård et al., 2016).

Kulturell kapital

Kulturell kapital handler om ressurser som kunnskap, utdanning og at man tilegner seg og mestrer de dominerende kulturelle kodene i samfunnet (Aakvaag, 2008). Kulturell kapital kan tilegnes i oppveksten gjennom sosialisering av holdninger, verdier og normer familien har, eller den kan tilegnes gjennom kunnskap og utdanning (Aakvaag, 2008; Bourdieu, 1986). Ifølge Bourdieu (1986) eksisterer kulturell kapital som kroppsliggjort, objektivert og institusjonalisert form. Det at kulturell kapital er kroppsliggjort betyr at den kommer til uttrykk gjennom hvordan vi snakker, kler oss, beveger oss, hvilken kompetanse og kunnskap vi har og smak. Kulturell kapital i objektivert form kommer til syne gjennom ytre former som kunstverk, musikkinstrumenter, bøker, bygninger og gjenstander, og er en forutsetning for den kroppsliggjorte kulturelle kapitalen. Institusjonalisert form for kulturell kapital kommer til uttrykk gjennom eksamensbevis, akademiske titler, utmerkelse og priser og er med på å gi den kulturelle kapitalen legitimitet og grunnlag for makt (Bourdieu, 1986).

Sosial kapital

Sosial kapital består av ressurser man har tilgang til gjennom de sosiale nettverkene man er en del av (Aakvaag, 2008; Danielsen & Hansen, 1999). Mengden sosial kapital er avhengig av i hvilken grad man kan oppnå ulike fordeler gjennom sine relasjoner til andre individer og hvilke ressurser som kan mobiliseres gjennom nettverkene (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Høy sosial kapital kan gi fordeler og makt fordi slike nettverk er viktige ressurser som kan mobiliseres hvis man ønsker å oppnå noe som ellers ville vært vanskelig å oppnå (Aakvaag, 2008; Bourdieu, 1986). Sosiale nettverk som venner, kontakter og bekjentskaper i et felt kan gjøre det lettere for individer å få tilgang til feltet. Har man venner som spiller fotball eller driver med bryting er det det større sannsynlighet for at man deltar i de samme idrettene som vennene enn om man skulle oppsøke et lag hvor man ikke kjenner noen (Bourdieu, 1986; Friberg & Gautun, 2007). Sosial kapital blir på den måten et verktøy for å opprettholde eller bedre individers posisjon i det sosiale feltet (Bourdieu, 1986; Wilken, 2011).

For å forstå flyktningenes nettverksrelasjoner finner jeg det fruktbart å anvende Putnams (2001) begreper «bonding» og «bridging». Putnam (2001) sitt poeng er at deltagelse i idrett bygger sosial kapital (Walseth, 2009). Putnams forståelse av «sosial kapital» består av tillit, gjensidig støtte, samarbeid, sivilt engasjement og sosiale nettverk. Han deler sosial kapital inn i to former for sosiale nettverk. «Bonding» (sammenbindende) og «bridging» (brobyggende). «Bonding» innebærer å bygge sosiale nettverk med mennesker som en har mye til felles med fra før. «Bridging» innebærer å bygge sosiale nettverk med mennesker som er ulike deg på områder som kjønn, sosial klasse og etnisitet. De sammenbindende nettverkene vil være gjeldende for vennskap som forener deltagere innenfor et fellesskap, mens de brobyggende nettverkene vil være gjeldende for mennesker på tvers av kjønn, sosial klasse og etnisitet. Putnam (2001) mener det er slike overskridende fellesskap idretten har et potensiale til å bygge, og ser på idretten som en velegnet arena for integrasjon fordi en gjennom idretten kan bygge sosial nettverk med mennesker som er ulike en selv (Walseth, 2009; Ødegård et al., 2016). Walseth (2009) argumenterer for at de strukturelle betingelsene for å utvikle sosiale nettverk mellom minoritet- og majoritetsungdom ikke er spesielt gunstige. De fleste norske idrettslag er lokalt forankret og ungdom som bor i innvandrersøk deltar ofte i idrettslag hvor majoriteten har innvandrerbakgrunn. Det er også sjeldent at ungdom med innvandrerbakgrunn deltar i vinteridretter og idretter som viser mye bar hud. Walseth (2009) konkluderer med at lagidretter kan være en velegnet arena for «bonding» på tvers av etnisitet, men spiller en mindre rolle for «bridging» mellom minoritets- og majoritetsungdom.

Fysisk kapital

Ifølge Hertting og Karlefors (2016) er fysiske ferdigheter en sentral form for kapital i idretten. Ferdigheter er knyttet til kroppen og det idrettsespesifikke språket. Det betyr at ferdigheter er nødvendig for å komme inn og hevde seg i idrettsfeltet, selv om idretten er ment «for alle». Idrettsaktiviteter utføres i henhold til spilleregler og tekniske ferdigheter, og har man lite eller ingen erfaring med spilleregler eller de nødvendige ferdigheter som for eksempel å sparke og ta imot en ball, er det vanskeligere å komme inn i fotballfeltet. Jo mer erfaring man har jo enklere er det å komme inn i fotballfeltet (Hertting & Karlefors, 2016). Flere studier viser at den fysiske kapitalen kan konverteres til andre kapitalformer (Agergaard & Sørensen, 2009; Ungruhe & Agergaard, 2020). Fysisk kapital kan konverteres til penger, materielle goder, status, anerkjennelse og tilgang til sosiale nettverk som gir dem muligheter det er lite sannsynlig de ville oppnådd uten den fysiske kapitalen (Agergaard & Sørensen, 2009; Moe, 2009; Shilling, 1991; Ungruhe & Agergaard, 2020). Fotballspilleren Zinedine Zidane vokste opp i et område preget av sosial nød og fattigdom med arbeiderklasseforeldre fra Algerie ble en verdens best betalte idrettsutøvere og er i dag hovedtrener for en av Europas toppklubber (Ungruhe & Agergaard, 2020).

Symbolsk kapital

De grunnleggende formene for kapital blir også gjenkjent og anerkjent i dagliglivet som symbolsk kapital. Symbolsk kapital er en overordnet kapitalform som alle andre kapitalformer kan konverteres til. Symbolsk kapital handler om egenskaper som blir tillagt høy verdi og som gir anerkjennelse og status i et sosialt felt. Denne kapitalformen omtales ofte som feltspesifikk kapital (Danielsen & Hansen, 1999). Det betyr at for å regnes som en god fotballspiller er det viktig å kjenne til hvilke former for kapital som har høy status innenfor feltet. Kapitalformen har ikke verdi i seg selv. Den har kun verdi fordi det eksisterer i et sosialt felt hvor det er en felles enighet blant individene om å tillegge egenskapen verdi. Egenskaper som tillegges høy verdi i fotballfeltet vil nødvendigvis ikke ha den samme verdien i andre felt. Å vinne seriemesterskapet i fotball for herrer gir eksempelvis høy symbolsk kapital i idrettsfeltet, men gir liten overføringsverdi til kunstfeltet, fordi egenskapene må forstås som kontekstspesifikke (Østergaard, 2011). Symbolsk kapital er den merverdi som fremkommer når andre kapitaler konverteres til innflytelse eller anerkjennelse, og handler om kvaliteter som moral, ære, rykte, prestisje, anerkjennelse, berømmelse og symbolsk verdi. Det vil si kvaliteter som vi umiddelbart forstår som profitt av en investering (Wilken, 2011). Milliardæren Kjell Inge Røkke sin økonomiske støtte til fotballklubben Molde FK og oppkjøp av Premier League

klubben Wimbledon kan sees på som en måte å konvertere økonomisk kapital til symbolsk kapital i form av anerkjennelse.

De ulike kapitalene er selvstendige i den forstand at de ikke kan reduseres til hverandre, men de kan veksles til andre kapitalformer ved at man bruker en form for kapital til å oppnå en annen (Aakvaag, 2008; Danielsen & Hansen, 1999). Det sosiale rommet kan på den måten forstås som en hierarkisk struktur av posisjoner basert på kapitalmengde. Individuer med mye kapital, uansett hva slags kapital det er snakk om, befinner seg høyt oppe i det sosiale rommet, mens individer med tilsvarende lite kapital, befinner seg langt nede (Aakvaag, 2008). Mengden kapital og sammensetningen av de ulike kapitalformene skaper sosiale ulikheter og sosiale klasser, og de bestemmer personers sosiale posisjon. Man kan anta at individer med like posisjoner også ligner på hverandre når det gjelder andre kjennetegn som holdninger, verdier og handlingsmønstre. Til sammen utgjør de klasser av personer som ligner hverandre på flere ulike måter (Eimhjellen & Fladmoe, 2020). Posisjonene i det sosiale rommet er i stadig endring, som betyr at individer og klasser kan endre sin posisjon i det sosiale rommet over tid. Ved å endre sin totale beholdning av kapital kan individer bevege seg i det sosiale rommet. Hvis det totale volumet av kapital som en person besitter, øker eller avtar, vil personen bevege seg opp eller ned i det sosiale rommet. Sosial mobilitet som handler om individers muligheter til å skifte posisjon i det sosiale rommet (Danielsen & Hansen, 1999; Eimhjellen & Fladmoe, 2020).

Sosiale felt

Mens det sosiale rommet er klassestrukturen i samfunnet, er sosiale felt arenaer innenfor det sosiale rommet. Sosiale felt beskriver de sosiale arenaene som praksis utspiller seg innenfor (Wilken, 2008). Det sosiale rommet består av mange ulike felt, og felt kan defineres bredt som idrettsfeltet, og inni idrettsfeltet finner vi mer spesifikke felt som eksempelvis «fotballfeltet» og «kampsportfeltet» (Wilken, 2008). Det sosiale feltet har mange likhetstrekk med det sosiale rommet, blant annet struktur av posisjoner og kamper om posisjoner og innflytelse. Den viktigste forskjellen er at posisjonene i det sosiale feltet er basert på mengden en person besitter av den feltspesifikke kapitalen, og ikke sammensetningen av de ulike kapitaltypene (Aakvaag, 2008).

Alle felt er strukturert på samme måte, men hvert felt har sin egen iboende logikk. Det betyr at feltene har spesifikke strukturer og feltskapital som skiller dem fra hverandre (Østergaard, 2011). Hvert felt defineres i forhold til bestemte kapitalformer som det handler om å besitte og kjempe for. For å få adgang til feltet må man besitte bestemte former for kapital i form av

kvalifikasjoner og egenskaper (Jerlang & Jerlang, 2003). Aktørenes posisjoner i feltet avhenger av den feltspesifikke kapitalen de besitter, og aktørene som er høyest posisjonert i feltet bestemmer feltets logikk og spesifikke praksis (Prieur, Sestoft, Esmark & Rosenlund, 2006; Wilken, 2008). For å beskrive flyktningenes inngang til idrettsfeltet vil det være relevant å se på hvilke kvalifikasjoner og egenskaper som gjør at de fikk innpass og anerkjennelse i idrettsfeltet. For å få innpass og anerkjennelse i idrettsfeltet hevder Friberg og Gautun (2007) argumenterer for at det er en fordel å kjenne noen innen idrettsfeltet, mens Ødegård et al. (2016) vektlegger at man må ha en viss økonomisk kapital for tilgang til feltet, vektlegger Hertting og Karlefors (2016) de fysiske ferdigheter.

Habitus

I følge Bourdieu sin praksisteori kan habitus, som er de objektive strukturene som omgir aktørene, forklare bindeleddet mellom aktørenes objektive posisjoner i det sosiale rommet og deres posisjoneringer (Østergaard, 2011). Habitus er ifølge Bourdieu (2007) mønstre av livsstil, atferd, tanker og smak som «personer i samme klasseposisjon har til felles, og som bidrar til at de utvikler lik smak og like preferanser, og handler på lignende vis» (Danielsen & Hansen, 1999, s. 49). Habitus er et produkt av sosialisering, og dannelsen av individets disposisjoner skjer gjennom en internalisering av sosiale strukturer som vi erfarer gjennom livet (Wilken, 2008). Vi kan forstå habitus som et integrert system av varige og kroppslige disposisjoner som styrer hvordan vi oppfatter, vurderer og handler i den fysiske og sosiale verden, inkludert livsstil og fritidsaktiviteter (Sisjord & Sørensen, 2016). Sisjord og Sørensen (2016, s. 319) eksemplifiserer dette med at «for ungdom som satser på en skikarriere, kan skiaktivitet og trening betraktes som en sentral del av habitus».

Habitus er kroppsliggjort, som betyr at vår atferd og handlinger ikke er noe vi tenker over, men noe vi gjør automatisk. Bourdieu (1999) understreker dette poenget slik: «de sosiale aktørene er utstyrt med en habitus som er innskrevet i kroppen gjennom tidligere erfaringer» (op. cit. s. 144). Det at habitus er kroppsliggjort utgjør kjernen i en persons identitet (Aakvaag, 2008). Barn som internaliseres med idrettspraksiser som en viktig del av oppveksten har større sannsynlighet for å drive med idrett som voksen (Hovden, Bakke & Solheim, 2015; Sisjord & Sørensen, 2016; Ødegård et al., 2016). Vi snakker altså om en kunnskap som i vid forstand er en inkorporering eller *kroppsliggjøring* av omverdenens materialitet og forventninger. Har du tilstrekkelig ganger utsatt deg for skiløypas kuler og staup, svinger og bakker, vil den praktiske

utførelsen ha karakter av en nesten kroppslig foregripelse av løypas former og krav (Tangen, 2003).

Ifølge Bourdieu (2005b) er ikke habitus uforanderlig. Habitus utvikles gjennom livsløpet og påvirkes av ytre omgivelser som familie, venner, samfunnsinstitusjoner, sosiale miljøer, utdanning og erfaringer. Habitusen formes etter hvert som man tilpasser seg de nye omgivelsene og mulighetene man har i de nye omgivelsene. Endringene skjer ikke automatisk, men sakte og over tid (Bourdieu & Wacquant, 1995; Wilken, 2011). Flyktninger som drives på flukt fra hjemlandet sitt kan tilegne seg nye vaner og få muligheter som de ellers ikke ville hatt når de bosetter seg i et nytt land. Å delta i idrett kan for mange være nytt og ukjent på grunn av situasjonen i hjemlandet. Når flyktninger kommer til Norge og deltar i idrettsaktivitet påvirkes deres habitus (Wilken, 2008).

Den enkeltes habitus inneholder ulike kapitalformer som får betydning for hvilke muligheter den enkelte har for inklusjon og anerkjennelse i idrettsfeltet (Hovden et al., 2015). Klassene posisjoneres etter kapitalvolum, etter individenes totale mengde av kapital, og kapitalsammensetning hvor hver enkelt klasse er internt posisjonert etter hva slags kapitaltype individene primært besitter (Sølvberg & Jarness, 2018). Ifølge Bourdieu (2005b) påvirkes habitusen av mennesker, miljøet og samfunnet, og vi kroppsliggjør de forventningene som vårt sosiale miljø stiller til oss. Det betyr at mennesker som vokser opp i ulike sosiale miljøer utvikler ulike habituser. På den måten blir habitus klassespesifikk og gjenspeiler personens posisjon i det sosiale rommet (Aakvaag, 2008). Dette kan komme til uttrykk gjennom oppførsel, livsstil, klesstil, hvilke bøker som finnes i hjemmet eller hvilken type mat man har i kjøleskapet (Rosenlund & Prieur, 2006).

Ifølge Bourdieu (2005a) er ikke habitus medfødt, men en kompetanse som utvikles gjennom kulturell og sosial læring. Habitus føres videre fra generasjon til generasjon og avspeiler foreldrenes og besteforeldrenes sosiale posisjon. Dette skjer gjennom lek, matvaner, innkjøp, familieutflykter, daglige gjøremål og aktivitetsvaner (Esmark, 2006). Personens være- og handlemåte etableres naturlig innenfor rammene av det som gjelder i den aktuelle sosiale klassen (Moe, 2009). Habitus blir på den måten bindeleddet mellom strukturene i det sosiale feltet og en persons være- og handlemåte (Bourdieu, 2005a). Bourdieu (1978) vektlegger at «sporting practice cannot be understood unless their dispositions towards sport are reinserted into the unity of the system of dispositions, the habitus» (Bourdieu, 1978). Ved å studere en persons habitus i et sosialt felt kan man se hvilke idretter forskjellige personer i forskjellige

sosiale klasser deltar i. Breivik og Skille (2012) viser hvordan habitusen til telemarkkjørere representerer etnisk norske menn i overklassen som er velutdannede og har høy inntekt, mens Wacquant (1992) i sin studie viser at boksehabitusen kan knyttes til fargede menn i arbeiderklassen med lav utdanning og inntekt.

Idrett og klasse

Bourdieu (1978) hevder at det er større sannsynlighet for å delta i idrettsaktivitet hvis man tilhører en høyere sosial klasse, men at i enkelte idretter er arbeiderklassen overrepresentert fordi typiske arbeideridretter unngås av høyere sosiale klasser. Andelen idrettsaktive fra lavere sosiale klasser avtar med kostnadsnivå (Wilson, 2002). Dette kan forklares med utgangspunkt i økonomiske- og kulturelle kapitalforskjeller mellom de ulike sosiale klassene (Bourdieu, 1978). Ifølge Bourdieu (2005a) er det sammenheng mellom klasseposisjon og livsstil. Hvilke preferanser for idrett man utvikler er avhengig av en persons habitus (Strandbu, Gulløy, Andersen, Seippel & Dalen, 2017; Østergaard, 2011).

Ifølge Sølvsberg og Jarness (2018) muliggjør de økonomiske, kulturelle og sosiale ressursene som de øvre klassene i samfunnet besitter, en aktiv og helsemessig gunstig livsstil, mens mangelen på slike ressurser i de nedre klassene setter begrensninger og vanskeliggjør det samme. Dette kan forklare hvorfor aktører i de ulike sosiale klassene driver med forskjellige idrettsaktiviteter. Forskjeller i individers besittelse av kapitalformer har ifølge Bourdieu (1985) ikke bare betydning for deres livssjanser, men også livsstil og preferanser som eksempelvis hvilke idrettsaktiviteter man deltar i. Ifølge Strandbu (2006) er det forskjeller på mengden og sammensetningen av kulturell kapital i de ulike sosiale klassene. Generelt er idrettsdeltagelsen høyere blant folk med høyere sosioøkonomisk status og blant ungdom med høyt utdannede foreldre, spesielt i forhold til minoritetsbefolkningen som er overrepresentert i lavere sosioøkonomiske grupper (Strandbu, 2006). Kulturell kapital erverves gjennom oppvekst og utdanning og varierer mellom de ulike klassene, og kan på den måten være en markør for sosial ulikhet. Idrettsdeltagelse krever både penger og fritid, og overklassen har mer av begge (Wilson, 2002).

Ifølge Rosenlund og Prieur (2006) bærer idrettene en form for sosial status med seg, og gjennom deltagelse sender man ut et signal om hvem man er og hva man vil oppfattes som. Ifølge Bourdieu (1988) skal man ikke trekke en direkte kobling mellom idretter og sosial posisjon. Forbindelsen etableres mellom hver enkelt idretts praksis og posisjonene i det sosiale rommet. Det er i forholdet mellom disse to rommene at egenskapene til hver idrettslig praksis

blir definert (Bourdieu, 1988). Bourdieu (2005a) mener det er forskjeller i hvordan de ulike klassene behandler, ernærer og vedlikeholder kroppen sin. Forholdet til egen kropp er kroppsliggjort i habitus og skiller de ulike sosiale klassene fra hverandre. Idrettsdeltagelse kan på den måten ikke bare forstås som forhåndsbestemt av sosiale strukturer men også av kroppsliggjorte preferanser for en idrettsaktivitet som er internalisert i en persons habitus (Bourdieu, 1978). Bourdieu (1978, s. 838) fremhever at *«the relation to one's own body, a fundamental aspect of the habitus, which distinguishes the working classes from the privileged classes»*.

Arbeiderklassen har et instrumentalt forhold til kroppen og vektlegger styrke og idretter som er fysisk krevende og inneholder stor grad av kroppskontakt som bodybuilding, fotball, rugby og voldelige idretter som boksing og bryting. Disse idrettene er ikke kostbare og krever ikke spesielt dyrt utstyr eller stor plass (Bourdieu, 1978; Strandbu et al., 2017). Den privilegerte overklassen foretrekker kostbare, individuelle idretter som krever stor plass og som tar avstand fra fysisk styrke og inneholder lite kroppskontakt slik som golf, ridning, ski, tennis, gymnastikk og fjellklatring. Middelklassen deltar i lignende idretter som overklassen, men også i enklere idretter som gåturer og jogging, og lagidretter som basketball, håndball og fotball (Bourdieu, 1978; Strandbu et al., 2017). Forskjellene mellom idrettene er med andre ord ikke bare den fysiske kontakten mellom utøverne, men også kostnader knyttet til de ulike idrettene. Mens de øvre sosiale klassene motiveres av helsefremmende fordeler som går over lengre tid, assosieres arbeiderklasseidrettene med ungdommelighet som ofte avsluttes ved inngangen til voksentilværelsen.

Kapittel 3 Tidligere forskning

Ved å presentere tidligere forskning ønsker jeg å få frem betydninger av idrett som integrasjonsarena, barrierer for idrettsdeltagelse blant innvandrere og hvilken betydning idrett har hatt for integrering. For å få oversikt over kunnskapsfeltet har jeg brukt databasene Oria og Google Scholar. Jeg presenterer først kvantitative studier og deretter kvalitative studier. Jeg har i hovedsak valgt å avgrense tidligere forskning til Norge, Sverige og Danmark. Disse landene har en felles idrettsmodell, slik at det er relevant å forstå og tolke funnene i studiene i en slik kontekst.

Idrettsdeltagelse og sosial klasse

I Nova-rapporten *Ungdom og trening – endring over tid og sosiale skillelinjer* undersøker Seippel, Sletten og Strandbu (2011) hvordan ungdommers idrettsdeltagelse og valg av treningsformer i Norge har utviklet seg over tid, og hvordan dette kan relateres til sosioøkonomisk bakgrunn som foreldrenes yrke, ungdommens beskrivelse av familiens økonomiske situasjon og antall bøker i hjemmet. Forskerne fant ut at andelen som trener i idrettslag er størst blant de yngste og at flere slutter med organisert idrett i slutten av ungdomsårene, mens andelen som trener på treningssenter er lavest blant de yngste og flest blant de eldste. Forskerne fant videre ut at foreldrenes yrke har lite å si for ungdommens treningsaktivitet, men at sannsynligheten for at ungdommer deltar i organisert idrett er lavere jo dårligere de anser familieøkonomien å være, og at de med mange bøker i hjemmet har større sannsynlighet for å være medlem i idrettslag. Dette kan tyde på at ungdommers idrettsdeltagelse i organisert idrett påvirkes av familiens økonomiske- og kulturelle ressurser.

I studien *Ungdom, idrett og klasse: Fortid, samtid og framtid* undersøker Strandbu et al. (2017) den klassebaserte rekrutteringen i ungdomsidretten gjennom 60 år. Forskerne gjennomgikk landsomfattende kvantitative undersøkelser om klasseforskjeller og ungdoms idrettsdeltagelse, og brukte Bourdieu som utgangspunkt for å beskrive sammenhengen mellom idrettsdeltagelse og klasseforskjeller i et historisk perspektiv. Forskernes gjennomgang viser at det var store klasseforskjeller i idrettsaktivitet på begynnelsen av 1950-tallet, men at klasseforskjellene blir mindre tydeligere i undersøkelser fram mot tidlig 2000-tall. Derimot viser det seg, med ulike målemetoder som en mulig feilkilde, at det er tegn til tydeligere klasseforskjeller i senere studier, med hovedvekt på økonomiske barrierer. For framtidens barne- og ungdomsidrett framhever forskerne tre utviklingstrekk som kan bidra til en større ulikhet i barne- og ungdomsidrett; høye kostnader, profesjonalisering av idretten og foreldreinvolvering.

Innvandrerers treningsmønstre

Ødegård et al. (2016) undersøker i rapporten *Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom i Oslo. Barrierer, frafall og endringer over tid* hvordan deltakelsesmønsteret har endret seg over tid. Forskerne fokuserer særskilt på minoritetsjentes deltakelsesmønstre og ungdoms drivere og barrierer for å drive med fysisk aktivitet. Dette ses i sammenheng med innvandringsbakgrunn, bosted i Oslo og sosioøkonomiske forhold. Forskerne fant økte forskjeller mellom minoritets- og majoritetsungdoms deltakelse i organisert idrett, hvor minoritetsungdom er tydelig underrepresentert. Minoritetsjenter er sterkt underrepresentert i den organiserte idretten, mens minoritetsgutter deltar i større grad enn majoritetsjenter, men i mindre grad enn majoritetsgutter. Et interessant funn var at minoritetsgutter deltar i langt større grad i kampsport enn majoritetsgutter.

Forskerne fant videre at motivene for å drive med idrett er de samme for minoritets- og majoritetsungdom. De viktigste motivene for å drive med idrett er for å holde seg i form og få en sunn kropp, fordi det er sosialt og at idrett i seg selv er gøy og moro. Den viktigste årsaken til forskjellene i deltakelsesmønstre er sosioøkonomiske ressurser. Barn og unge som vokser opp med foreldre med høy utdanning og høy inntekt har langt større sannsynlighet for å delta i organisert idrett enn de som vokser opp i ressurssvake familier. Siden minoritetsungdom vokser opp i familier hvor tilgangen til slike ressurser i gjennomsnitt er mindre enn i majoritetsfamilier, stiller minoritetsungdom med et dårligere utgangspunkt enn majoritetsungdom for å drive med idrett.

Manglende nettverksressurser trekkes fram som en barriere. Forskerne fant at idretten er «selvrekutterende» fordi majoriteten av de som deltar i idrett rekrutteres gjennom sosiale nettverk, venner og familie. Mangel eller fravær på sosiale nettverk kan være en forklaring på hvorfor minoritetsungdom deltar i mindre grad i organisert idrett. Rapporten peker også på religion, økende prestasjonskrav i idretten, utfordring med å kombinere skole og idrett og kulturelle forskjeller som språk og praksiser som foreldrenes syn på fysisk aktivitet og foreldreinvolvering i barnas idrettsaktivitet, som årsaker til at barn og unge slutter med idrett.

I studien *Exploring the minority gap in sport participation: different patterns for boys and girls?* undersøker Strandbu, Bakken og Sletten (2019) minoritets- og majoritetsungdoms deltakelse i organisert idrett. Studien tar utgangspunkt i ungdomsundersøkelsen *Ung i Oslo 2015* for ungdom i Oslo mellom 16-18 år. Hensikten var å undersøke i hvilken grad

sosioøkonomisk status og religion kan forklare forskjellene i idrettsdeltagelse mellom minoritets- og majoritetsungdom og kjønn.

Forskerne fant ut at minoritets- og majoritetsgutter deltar i like stor grad i organisert idrett og mer enn minoritets- og majoritetsjenter, mens minoritetsjenter er klar underrepresentert. Ved å ta høyde for foreldrenes utdanning, familieinntekt og religion, ble forskjellen mellom minoritets- og majoritetsjenter idrettsdeltagelse redusert. Ved å sammenligne minoritet- og majoritetsgutter med samme sosioøkonomiske bakgrunn, viser det seg at minoritetsgutter deltar i større grad enn majoritetsgutter i organisert idrett. Imidlertid viser det seg at ved å ta høyde for religiøs tilknytning og påvirkning i dagliglivet, er det ingen forskjell mellom minoritets- og majoritetsgutters deltagelse.

Funnene viser at sosioøkonomisk bakgrunn påvirker minoritetsgutter og minoritetsjenter idrettsdeltagelse på ulike måter. Forskerne fant at minoritetsungdom har betydelig lavere sosioøkonomiske ressurser (foreldrenes utdanning og yrke, familieinntekt og antall bøker i huset) sammenlignet med majoritetsungdom, og at minoritetsungdom, og spesielt minoritetsjenter har en sterkere religiøs tilknytning enn majoritetsungdom. Studien støtter antagelsen om at sosioøkonomiske ressurser kan fungere som en barriere for idrettsdeltagelse blant gutter og jenter. At minoritetsgutter deltar i like stor grad som majoritetsgutter kan forklares ved at kostnadene til idrettene de deltar i kan være overkommelige. Funnene tyder også på at religion påvirker idrettsdeltagelse mellom kjønn, og spesielt minoritetsjenters sterke tilknytning til Islam reduserer sannsynligheten for å delta i organisert idrett.

Forskerne peker også på forskjeller i rekrutteringskanaler. Forskerne fant at idrett har en sterkere posisjon blant gutter enn jenter, og at det antas derfor at gutter rekrutteres i større grad til idrett gjennom venner enn jenter. Siden jenter, og særlig minoritetsjenter påvirkes av foreldrenes kulturelle praksiser og tradisjoner for idrett i større grad enn gutter, antas det at jenter rekrutteres til idrett gjennom andre kanaler enn gutter, som eksempelvis familie. Forskerne konkluderer med at sosioøkonomiske ressurser påvirker gutter og jenter deltagelse i organisert idrett, og religion til en viss grad, kan forklare forskjellene mellom minoritets- og majoritetsjenter.

I Nova-rapporten *Idrettens posisjon i ungdomstida - Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?* undersøker Bakken (2019) idrettens posisjon blant ungdom, ungdoms treningsvaner og faktorer som bidrar til å inkludere og ekskludere barn og unge fra organisert idrett. Dette sees i sammenheng med alder, kjønn, geografisk bosted og sosioøkonomisk bakgrunn. Bakken fant ut at idretten fortsatt har en sterk posisjon blant ungdom, både innen organisert- og uorganisert idrett i alle sosiale lag. Den organiserte idretten står sterkt i landet og har stor betydning som treningsarena. Selv om bruken av treningsstudio øker i omfang gjennom ungdomsårene, skyldes ikke dette utelukkende at ungdom slutter i organisert idrett og begynner på treningsstudio. Mange av de som driver med organisert idrett, trener også i treningsstudio. Et annet funn var at ungdom med innvandrerbakgrunn, og spesielt jenter, er klart underrepresentert i ungdomsidretten. Hovedårsaken er at mange aldri har vært med i idretten, og frafallet er omtrent på samme nivå som ungdom med norskfødte foreldre. Dette gjelder både de med kort botid i Norge, men også de som har bodd lenge eller er født i Norge. En annen forklaring på den lavere deltakelsen er at mange innvandrerungdommer vokser opp i familier med relativt lav sosioøkonomisk status. Dette bekrefter at sosioøkonomisk status har stor betydning for idrettsdeltagelse. Forhold knyttet til religion og kultur kan være medvirkende forklaringer på hvorfor minoritetsjenter sjeldnere enn majoritetsjenter deltar i organisert idrett.

Rekruttering av etniske minoriteter

I rapporten *Inkludering av etniske minoriteter i frivillige organisasjoner og fotballag for barn og ungdom i Oslo* undersøkte Friberg og Gautun (2007) hvordan fotballag i Oslo fotballkrets rekrutterer barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn. Datamaterialet tar utgangspunkt i en kvantitativ kartlegging av 711 lagledere og trenere fra ulike fotballag i Oslo fotballkrets. Undersøkelsen viste at lagene på østkanten har over 50 prosent spillere med minoritetsbakgrunn, mens et stort flertall av lagene på vestkanten kun har spillere med etnisk norsk bakgrunn, eller under ti prosent spillere med minoritetsbakgrunn.

Videre fant forskerne at den viktigste rekrutteringsveien er at nye spillere kommer sammen med noen som spiller på laget fra før. Denne måten å rekruttere spillere på er viktigere for lag som har spillere med minoritetsbakgrunn, og spesielt for de lagene som har over 50 prosent spillere med minoritetsbakgrunn. Svært få lagledere og trenere sier det er behov for å rekruttere nye spillere til lagene fordi de stort sett kommer av seg selv. En god del lagledere og trenere sier det er færre minoritetsbarn- og ungdom som deltar sammenlignet med etnisk norske, og at det er en utfordring å rekruttere flere. Den vanligste årsaken som oppgis for at det er vanskeligere

å rekruttere spillere med minoritetsbakgrunn er de økonomiske forpliktelsene som følger med. Et annet funn er at minoritetsforeldre er langt mindre aktive enn foreldre med norsk bakgrunn når det gjelder frivillig arbeid og oppfølging av barn i idretten. Blant lagene som har over 50 prosent spillere med minoritetsbakgrunn gjelder dette over 90 prosent av minoritetsforeldrene. De viktigste årsakene som trekkes frem er at minoritetsforeldre ikke er vant med denne typen frivillig arbeid fra egen oppvekst, de mangler den språklige kompetansen for å ta på seg frivillige verv og at enkelte foreldre er skeptiske til denne typen fritidsaktiviteter for sine barn. Dette tyder på at sosiale nettverk er viktig for å bli med i organisert idrett og at økonomi kan være en barriere for idrettsdeltagelse. Studien peker på at mangel på kulturelle ressurser kan være en barriere for at minoritetsforeldre deltar i frivillig arbeid og følger opp barna i idrettsaktiviteter.

Forhold som har betydning for idrettsdeltagelse blant innvandrere

I artikkelen *En problematisering av idretten som arena for integrasjon av etniske minoriteter* diskuterer Walseth (2004) ulike forhold som har betydning for integrering av minoriteter. Walseth trekker fram diskriminering, alkohol og kjønnssegregering som barrierer for integrasjon av etniske minoriteter. Det at den organiserte idretten reflekterer i alt for liten grad en flerkulturell praksis begrunner hun med at det er for få personer med flerkulturell bakgrunn som innehar maktposisjoner, og få ledere og trenere med minoritetsbakgrunn. Hun er kritisk til at integrasjonsprosjekter i idretten eksisterer ved siden av «ordinære» idrettstilbud, noe som innebærer at den organiserte idretten stort sett kan fortsette som før uten å måtte tilpasse seg et flerkulturelt samfunn. Barrierer knyttet til alkohol og kjønnssegregering viser at det er lettere å bli integrert i idretten hvis en assimileres. En flerkulturell integrasjon innebærer derimot at en ikke kan forvente at minoritetsungdom gir slipp på sin kulturelle identitet og assimileres inn i eksisterende idrettskulturer. Walseth mener at det vil være viktige for NIF å håndtere disse problemstillingene i fremtiden dersom de ønsker å legge til rette for en flerkulturell integrasjon av flere ungdommer med minoritetsbakgrunn.

I studien *Idrettsdeltagelse blant unge jenter med innvandrerbakgrunn* undersøkte Strandbu (2004) motivasjoner og begrensninger for idrettsdeltagelse og fysisk aktivitet blant unge muslimske innvandrerjenter. Utvalget bestod av innvandrerjenter i en aerobicgruppe og et fleretnisk jentebasketballag på Oslos østkant som trente kjønnssegregert. Funnene viser at gruppen har fokus på fysisk aktivitet og at medlemmene opplever deltagelsen som en viktig sosial arena. Et forhold som påvirker idrettsdeltagelse er begrenset fritid på grunn av skolearbeid

og venner en skal holde kontakt med, og praktisering av islam. Gjennomgående er praktiseringen av islam strengere blant de muslimske jentene i aerobicgruppa enn jentene i basketballgruppa. Det er kulturforskjeller når det gjelder hva som er gyldig feminitet, altså hvilke idretter som er passende for kvinner. Et annet forhold som har betydning for deltakelsen er økonomi, da flere innvandrerfamilier har dårlig økonomi og manglende tradisjon for å prioritere barnas fritidsaktiviteter.

I rapporten *Aktiv Oslo-ungdom – En studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn* undersøkte Strandbu og Bakken (2007) faktorer som påvirker idrettsdeltagelse blant minoritetsungdom i Oslo. Forskerne fant at de viktigste motivene for å drive med trening blant majoritets- og minoritetsungdom er sunnhet og det å holde seg i form, i tillegg til at trening er sosialt og morsomt. Når det kommer til valg av idrettsaktiviteter er det generelle bildet at fotball er den dominerende idretten blant både majoritets- og minoritetsungdom. Et interessant funn er at kampsport og basketball er mer populære idretter blant minoritetsungdom enn majoritetsungdom. Et av hovedfunnene var at det er relativt høyt aktivitetsnivå blant Oslo-ungdommer, både i organisert- og i uorganisert idrett, men at minoritetsungdom er underrepresentert i organisert idrett og at frafallet er langt høyere blant minoritetsungdom enn majoritetsungdom. Når det gjelder kjønnsforskjeller fant forskerne ut at jenter er mindre aktive enn gutter, og at kjønnsforskjellene er enda større blant minoritetsungdom enn hos majoriteten. Forskerne trekker frem økonomi, religion, kultur, og diskriminering for hvorfor minoritetsungdom er mindre aktive.

I studien *Daily physical activity and sports participation among children from ethnic minorities in Denmark* undersøkte Nielsen, Hermansen, Bugge, Dencker og Andersen (2013) fysisk aktivitetsnivå og idrettsdeltagelse blant minoritetsbarn i Danmark. Hensikten med studien var å undersøke om danske barn med innvandrerbakgrunn var mindre aktive enn etnisk danske barn, og årsaker som kunne forklare eventuelle forskjeller. Forskerne konkluderte med at den lave deltagelsen i organisert idrett blant barn med minoritetsbakgrunn i stor grad kunne forklares med at familien har mindre kulturelle- og økonomiske ressurser i form av utdanning og inntekt, som er relevante for deltagelse i organisert idrett. Forskerne tolker funnene til at organisert idrett kan være ekskluderende for barn med minoritetsbakgrunn på grunn av kravene til kulturelle- og økonomiske ressurser.

Idrett som integrasjonsarena

Andersson (2002) undersøkte i studien *Identity work in sports. Ethnic minority youth, Norwegian macro-debates and the role model aspect* en fleretnisk sportsklubb i Oslo. Hensikten var å undersøke hvordan idrettsdeltagelse i sportsklubben fungerte som en arena for integrering og tilhørighet blant de etniske minoritetsmedlemmene. Dataene skaffet Andersson seg gjennom observasjon og intervju av to informanter som var etniske minoriteter og som hadde trent lenge i sportsklubben. Funnene viser at klubben fungerte som en «life changer» for informantene, som i utgangspunktet var gjengmedlemmer. Sportsklubben ble et «hjem» for dem. Tilhørighet var med andre ord viktig. Informantene trekker fram viktigheten av integreringsarbeidet i klubben. Spesielt treneren har betydd mye for dem og tok imot medlemmer med åpne armer. Et krav til medlemmene var at de måtte snakke norsk når de var i klubben, og at det å diskutere politikk og religion ikke var tillatte temaer. Forfatteren hevder at man på denne måten får både en sosial integrering, men også en kulturell integrering av den norske kulturen.

Lidén (2006) undersøkte i sin studie «*Bedre å bite det i seg og spille videre enn å sloss.*» - *Fotball som integreringsarena* hvordan en fleretnisk fotballklubb fra Oslos østkant kunne bidra til integrering og tilhørighet blant spillerne på laget. Hensikten med studien var å synliggjøre utfordringene som finnes for å gjøre idretten til en god integreringsarena. Dette var en etnografisk studie som gikk over to år, og metodene som ble brukt var observasjon og kvalitative dybdeintervju med spillerne. Forskeren fant at fotballklubben gir en følelse av tilhørighet og identitet blant spillerne. Dette forsterkes fordi idrettsaktiviteten har betydning for vennskap, status og anerkjennelse. Idrettsdeltagelsen hadde også en positiv integrerende funksjon og bidro til å gjøre verdier som er relevante for samfunnsdeltagelse aktuelle og forståelige. Treneren trekkes frem som en viktig voksenperson som jobbet gjennomgående med spillerne om verdier, moral og etikk, respekt, fair play, lagånd og deres opplevelser og erfaringer på og utenfor fotballbanen. Forskeren trekker frem flerkulturelle møter i konkurranseidrett som en av utfordringene. Som et fleretnisk lag opplevde spillerne ofte å bli møtt med fordommer og mistenksomhet av motspillere og foreldre. Spillerne opplevde flere ganger seg urettferdig behandlet og stemplet som bråkmakere på fotballbanen. Studien viser hvilken betydning fotballklubben har for integrering og tilhørighet, men samtidig synliggjør også studien at den integrerende kraften nødvendigvis ikke kan overføres til idrettsarenaen generelt.

I studien *Sport and belonging* ser Walseth (2006a) på forholdet mellom idrett og tilhørighet blant muslimske innvandrere. Hensikten med studien var å undersøke i hvilken grad idrettsdeltagelse gir en følelse av tilhørighet. Arbeidet var en del av en større studie som undersøker muslimske innvandreres erfaringer med idrettsdeltagelse. Kvalitative intervju ble brukt som metode, og utvalget bestod av 21 muslimske innvandrere mellom 16-25 år som deltok i ulike lagidretter i Oslo. Forskeren fant at idretten skapte ulike former for tilhørighet. For jentene som deltok i idrettslag hvor majoriteten av deltagerne var minoritetsjenter, var idretten viktig fordi det var en sosial arena hvor man kunne bli kjent med andre og knytte vennskap, som også gjaldt utenfor idretten. For mange var fellesskapsfølelsen av å samarbeide, støtte hverandre og jobbe sammen som et lag mot et felles mål, viktig. Jentene opplevde generelt idrettsarenaen som et fristed hvor man kunne koble av og «rømme» fra hverdagens plikter og bekymringer. Noen av jentene beskrev også idrettsarenaen som sitt «andre hjem». Studien bekrefter at idrettsdeltagelse, under visse omstendigheter, bidrar til at minoritetsjenter føler tilhørighet i idrettslaget.

Andersson (2008) analyserer i sin bok *Flerkulturell idrett* hvordan norsk toppidrett møter ikke-hvite utøvere i friidrett, fotball og basketball gjennom å undersøke praksiser og holdninger knyttet til integrering av ikke-hvite idrettsutøvere i de ulike idrettene. Studien bygger på kvalitative intervjuer med utøvere, trenere, ledere i idrettsorganisasjoner og sportsjournalister. Funnene viser at friidrett, fotball og basketball har ulike tilnærminger og tolkninger av rase, rasisme og hudfarge. Idrettene er videre opptatt av integrering på ulike måter. Friidretten beskrives som en arena for naturlig integrering på grunn av idrettens store internasjonale utbredelse hvor mange utøvere med etnisitet konkurrerer mot hverandre. Fotball framheves som den viktigste idretten når det gjelder representasjon av minoriteter i norsk idrett, og siden årtusenskiftet har NFF satt integrering av minoriteter på dagsorden. Turneringen «Fargerik fotball» framheves som et sentralt tiltak for integrering av etniske minoriteter. Basketball er en liten idrett i Norge og tiltrekker seg mange barn og unge med minoritetsbakgrunn. På grunn av flere afroamerikanske forbilder i det norske basketballmiljøet, blir «kulturell svarthet» beundret i større grad enn i friidrett og fotball. Forfatteren betegner deltakelse i friidrett som «naturlig integrering», fotball som «arbeid mot rasisme» og basketball som «svart er kult».

Walle (2010) undersøkte i sin doktorgradsavhandling *A passion for cricket: Masculinity, ethnicity, and diasporic spaces in Oslo* en cricketklubb som ble grunnlagt av mannlige pakistanske innvandrere på 1970-tallet. Hensikten med studien var å undersøke hvordan en cricketklubb, bestående av mannlige pakistanske første- og andregenerasjonsinnvandrere, bidro til integrasjon og tilhørighet blant medlemmene i det pakistanske miljøet. Dette var en etnografisk studie som gikk over to år, og deltagende observasjon og kvalitative dybdeintervju av klubbens medlemmer ble brukt som forskningsmetoder. Forskeren fant cricketklubben representerer et sosialt nettverk innenfor det pakistanske miljøet i Oslo. Cricketklubben fungerer som et sosialt møtested hvor mennene finner venner, diskuterer politikk og utveksler informasjon. Klubben blir et sted hvor de kan utvikle sin sosiale kapital og posisjon i miljøet. Cricketmiljøet er viktig i dagliglivet, både i forbindelse med privatliv og jobb. Cricket blir på den måten en arena for integrering og tilhørighet fordi cricket spilles av pakistanere over hele verden, som igjen gir en følelse av å knytte seg opp til et globalt Pakistan og en pakistansk identitet. Cricket representerer hvordan medlemmene oppfatter seg selv som pakistanere i et multikulturelt verdenssamfunn. Et annet viktig funn er at cricket er en mannsdominert aktivitet og representerer mannlige verdier, praksiser og idealer. Cricket blir derfor en kilde til maskulinitet, noe mange mannlige pakistanere føler de mangler i hverdagen eller ikke får gjennom arbeid, fordi de ikke alltid får jobber som er tilpasset utdanningen deres. Cricket konkurrerer med andre populære aktiviteter, men flere trekker mot cricket når de blir eldre. Dette bunner ofte i opplevd diskriminering i andre idretter, eller som et økende ønske om å koble seg opp mot en pakistansk identitet. For den norsk-pakistanske befolkningen handler ikke cricket om nasjonalisme og støtte til det pakistanske cricketlandslaget, men behovet for å forme en pakistansk identitet i forhold til andre grupper i Norge.

I artikkelen *Ballspill og integrasjon: Kan idretten bygge sosiale nettverk?* undersøker Walseth (2009) ballspillets funksjon som en arena for integrasjon. Artikkelen er en del av doktorgradsarbeidet *Sport and Integration – the experience of young Muslim women* (Walseth, 2006b) og er basert på intervju med muslimske kvinner mellom 16 og 25 år bosatt i Norge. Kvinnene i studien var andregenerasjonsinnvandrere med opprinnelse i land som Pakistan, Tyrkia, Marokko, Syria, Iran, Gambia og Kosovo. Utvalget i denne artikkelen bestod av seks kvinner med erfaring fra basketball, håndball og fotball i klubber hvor majoriteten av utøverne har innvandrerbakgrunn. Forskeren anvender Putnams begreper «bonding» og «bridging» for å forstå sosiale nettverk i idretten. Funnene tyder på at ballspill er en velegnet arena for «bonding» med kvinner de allerede hadde noe til felles med. Flere av kvinnene i studien

refererte til laget som et sted hvor de styrket allerede etablerte vennskap. Forskeren fant også at ballspill er en velegnet arena for «bridging». Flere av kvinnene fortalte at de utviklet sosiale nettverk med andre spillere med ulik etnisk opprinnelse. Det var imidlertid ingen spillere på laget som ikke hadde innvandrerbakgrunn, noe som ikke gjorde det mulig å bygge sosiale nettverk mellom minoritet og majoritet. To av kvinnene som byttet klubb hvor majoriteten av spillerne var etnisk norske, opplevde det som utfordrende å bli kjent med dem og utvikle sosiale nettverk. Forskeren mener dette skyldes at den vanligste formen for «bonding» er mellom mennesker som er like både med hensyn til sosial klasse, kjønn og etnisitet. Studien tyder på at organisert ballspill kan være en velegnet arena for å bygge sosial kapital og bidra til integrasjon av kvinner med innvandrerbakgrunn, men at idrettslagene spiller en liten rolle som arena for å bygge relasjoner på tvers av sosial klasse eller mellom kvinner med minoritets- og majoritetsbakgrunn.

I studien *Sport within Muslim organizations in Norway: ethnic segregated activities as arena for integration* undersøkte Walseth (2016) idrettsdeltagelse i muslimske organisasjoner i Norge. Hensikten med studien var å undersøke hvorfor muslimske organisasjoner tilbyr idrett og hvilken rolle idrett spiller i utviklingen av sosial kapital og integrering. Dette var en kvalitativ studie og metodene som ble brukt var deltagende observasjon og semistrukturert intervju. Utvalget bestod av medlemmer fra syv muslimske organisasjoner som hadde idrettsaktiviteter som et tilbud til medlemmene. Funnene i studien viser at viktige grunner til å tilby idrett var fordi idrett er viktig for fysisk og mental helse, men også fordi det er sosialiserende. Det er viktig møte mennesker med lignende bakgrunn og erfaringer, spesielt for mennesker som har krigstraumer. En annen viktig årsak er at idrett har en samlende effekt hvor muslimsk ungdom kunne møte andre muslimer. En tredje årsak er hvordan identitetsarbeidet også bidro i integreringsarbeidet av muslimsk ungdom i det norske samfunn. Målet med integreringsarbeidet var å forme de muslimske ungdommene til «norske muslimer» slik at de passer inn i samfunnet. Dette arbeidet ble sett på som viktig for å holde samfunnene sammen. På bakgrunn av funnene mener Walseth at det er mulig å være godt integrert og muslim på samme tid.

I artikkelen *"Det er bare moro å spille her, rett og slett."* Fotball som integrasjonsarena drøfter Lidén (2016) idrett som inkluderingsarena for ungdom med innvandrerbakgrunn. Forskeren ser nærmere på fotball som integrasjonsarena, men også barrierer og utfordringer knyttet til ungdom med innvandrerbakgrunn. Forskeren brukte deltagende observasjon og kvalitative dybdeintervju av ungdom med innvandrerbakgrunn i tre ulike fotballag. Utvalget omfatter tre ulike grupper i ulike faser av integrasjon; unge asylsøkere som deltar på fotballskole ved et asylmottak, nylig bosatte flyktninger som kommer inn i et lokalt fotballag, og innvandrerungdom i et sentrumsnært byområde som spiller på et fotballag som profilerer seg selv som et «innvandrerlag».

Forskeren fant ut at fotballspillet har en integrerende kraft ved at samfunnets verdier og spilleregler formidles og forankres gjennom deltagelsen. Fotballen fungerte som et sosialt lim fordi den virket sammensveisende og ga anledning til verdisosialisering og kunnskapsoppbygging som kunne overføres til andre arenaer. Bekjentskaper ble omdannet til vennskap og sosiale nettverk, og la grunnlaget for fellesskap, tilhørighet og identitet. Fotballen ble en arena som skapte glede, trygghet, anerkjennelse, frirom fra bekymringer og en etterlengtet mening i tilværelsen. Trenere og lagledere hadde en sentral rolle som formidlere og fungerte som representanter for det «nye» samfunnet og døråpnere til andre samfunnsarenaer. Forskeren trekker frem hvordan sosiale barrierer mellom ulike miljøer og organisatoriske utfordringer som krav til utstyr og ytelser virker inn på integreringsprosessen. Informantenes opplevelser av å føle seg fremmed og utenfor i en ny kultur, og marginalisert av majoritetsbefolkningen i hverdagen, kunne virke ekskluderende og påvirke deres oppfatninger om deres plass og posisjon i samfunnet. Økonomiske barrierer knyttet til utstyr og frivillig arbeid som foreldredugnad kunne føre til ekskludering, men gjennom ulike tilskuddsordninger, prosjektstøtte, lønnede trenere, frivillig innsats og tilpasning etter lokale forhold, kunne man tilrettelegge for idrettsdeltagelse og sikre bred rektruttering til idretten. Forskeren antyder at de ulike måtene å organisere fotballspill viser at idretten kan være en integrasjonsarena hvor unge med innvandrerbakgrunn kan utvikle mestringsstrategier for å ta del i samfunnet. Dette viser at fotballspill kan utvikle tillit og fellesskap, og være en brobygger mellom ulike sosiale miljøer og kulturer.

I bokkapitlet *Idræt som social integration: En analyse af sosialisering i etniske minoritetsforeninger* undersøker Agergaard, Ryom og Toft (2019) hvordan ulike former for sosialisering utspiller seg i en idrettsforening for minoriteter i Danmark. Dette er en single-casestudie av minoritetsidrettsforeningen «Vatanspor» i Århus. Vatanspor er et fotballag for menn og spiller på det høyeste nivå for amatører i Danmark. Alle medlemmene, utenom én, har andre etniske og religiøse bakgrunner enn majoritetsbefolkningen, noe som gjør Vatanspor til det høyest rangerte minoritetslaget i fotball i Danmark. Forskerne brukte observasjon og etnografiske intervju med klubbledere, samt kvalitative dybdeintervju med fem mannlige spillere mellom 24-30 år med innvandrerbakgrunn. I analysen tok forskerne utgangspunkt i Putnams sosial kapital. Forskerne fant ut at det eksisterer sterke sosiale bånd blant medlemmene i foreningen. Medlemmene opplever en felles identitet i klubben, både som spiller, frivillig og tilskuer. Foreningen blir et fellesskap og gir tilhørighet for medlemmene. Mange forklarte at dette var et sted hvor de følte seg «hjemme». Gjennom foreningen skapes sosiale nettverk og vennskap som gjelder utenfor idretten. Dette viser seg i form av at medlemmene refererer seg til hverandre som «bro» (slang for bror) og møtes ofte utenfor foreningen for sosialt samvær og for å hjelpe hverandre med dagligdagse gjøremål. Et interessant funn var at disse relasjonene ikke gjaldt for deres etnisk danske venner. Foreningen fremstår som et sosialt nettverk hvor det utvikles en sterk sammenknyttet sosial kapital blant medlemmene. Til tross for at foreningens sosiale nettverk kan framstå som lukket, driver klubben med brobygging til resten av samfunnet i form av at nettverkene som dannes i foreningen overlappes med nettverk som medlemmene har til resten av samfunnet. Dette skjer blant annet i form av at nettverksdelingen gir medlemmene tilgang til arbeidsmarkedet, hvor flere medlemmer hadde fått jobb i samme firmaer som andre medlemmer. Dette viser at idrettsforeninger er viktige for å skape sosiale nettverk og at de kan være brobyggere til andre samfunnsområder, noe som er i tråd med politiske forventninger til idrettsforeninger i Danmark.

I studien *Mot alle odds* undersøkte Hovden og Tjønndal (2020) hvordan to muslimske innvandrere opplevde boksing som en arena for tilhørighet og integrering, og utfordringer knyttet til det å være muslimsk jente i en maskulin mannsdominert idrett. Formålet med artikkelen var å synliggjøre hvordan muslimske kvinneboksere forhandler sin identitet i situasjoner hvor de stadig må håndtere motstand og store konflikter, fordi de velger å være boksere. Dette er en kvalitativ studie hvor livshistorieintervju av to kvinnelige muslimske boksere ble brukt som forskningsmetode. Gjennom intervjuene kommer det fram at boksernes historie er preget av en vedvarende konflikt med familiene sine som et resultat av deres valg

om å konkurrere i boksing. Sosiale ulikhetsdimensjoner som kjønn, alder og religion blir barrierer som må overvinnes, men den største utfordringen er å være jente og muslim i et mannsdominert boksemiljø. Mange av konfliktene, dilemmaene og utfordringene de opplever som bokserere og unge muslimske kvinner oppstår på grunn av de motstridende kjønne forestillingene som konstituerer deres sammenvevde identiteter. Bokseklubben erfares som et fristed, et sted hvor de kan oppleve mestring, selvbestemmelse, anerkjennelse, overskride nye grenser, koble av fra hverdagslige bekymringer og få en 'time-out' fra den sosiale orden som omgir dem. Boksing omtales som en lidenskap og som en viktig del av deres identitet, og har åpnet opp muligheter for dem til selv å kunne bestemme hvem de ønsker å være som norske muslimske kvinner.

I studien *Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths* undersøker Flensner, Korp og Lindgren (2021) hvordan ledere i en svensk sportsklubb jobber med å integrere barn og unge med innvandrerbakgrunn gjennom idrettsaktiviteter, og hvordan barn og unge med innvandrerbakgrunn selv opplever idrettsaktivitetene som integrerende. Sportsklubben holder til i en av Sveriges mest etnisk segregerte kommuner hvor andelen med innvandrerbakgrunn og lav sosioøkonomisk bakgrunn er høyere enn gjennomsnittet. Sportsklubben tilbydde gratis aktiviteter som fotball, basketball, dans, bryting, boksing, bordtennis og fekting for gutter og jenter mellom 6-25 år. Dette var en etnografisk studie over to år hvor forskerne samlet inn data gjennom observasjon og samtaler med seks ledere og 16 gutter og 11 jenter i alderen 6-20 år med innvandrerbakgrunn. Majoriteten av deltagerne var nyankomne innvandrere.

Forskerne fant at klubblederne følte at de politiske målsetningene for integrasjon ikke var mulig gjennom deres arbeid, men at inkludering ved å ønske alle velkommen uavhengig av etnisitet, kulturell og sosial bakgrunn, alder, kjønn og kriminelt rulleblad, og legge til rette for lavterskeltilbud i form av idrettsaktivitet som alle kunne delta i, uavhengig av idrettslige ferdigheter, var mer realistisk. Gjennom aktivitetene lærte medlemmene regler, normer og verdier i idretten, noe som også gjenspeilet samfunnet, som igjen var med på å skape en bedre samfunnsforståelse. For å integrere medlemmene kulturelt og forebygge etniske konflikter og grupperinger i klubben, skulle alle medlemmene snakke svensk. Et felles språk i klubben førte til at flere medlemmer følte de lærte seg svensk fortere, i tillegg til at det ble færre etniske grupperinger og at det hadde en konfliktforebyggende effekt på idrettsbanen. En viktig del av ledernes jobb i integreringsarbeidet var å bygge tillit og sosiale relasjoner med medlemmene. Dette ble gjort ved å snakke med dem, delta i aktivitet med dem, veilede og følge dem opp på

andre områder. Flere av deltagerne fremhever ledernes arbeid fordi det var med på å skape et trygt, inkluderende og positivt miljø i klubben som førte til at medlemmene følte tilhørighet og en del av et fellesskap. Dette førte også til at klubben ble en sosial møteplass hvor medlemmene dannet vennskap og sosiale nettverk på tvers av etnisitet, kjønn og sosial klasse. For mange var deltagelse i klubben også viktig for selvtillit og mestringsfølelse, noe flere følte de manglet før de ble med i klubben. Dette hadde positive effekter på andre områder som blant annet skole. Funnene i studien tyder på at idrettsarenaen er velegnet til «bridging» og «bonding» på tvers av etnisitet, kjønn og sosial klasse.

Å finne mening med idrett

Wacquant (1992) undersøkte i sin studie *The Social Logic of Boxing in Black Chicago* en bokseklubb i Chicagos svarte ghetto. Hensikten med studien var å få en forståelse rundt boksepraksisens sosiale logikk (dens lover, regler og begreper) og mening rundt boksing i bokseklubben. Dette var en etnografisk studie over tre år og metodene som ble brukt var deltagende observasjon og intervju. Wacquant trente, sparret og gikk amatørboksekamper i tre år for å komme på innsiden av boksekulturen. Feltarbeidet ga unik innsikt i boksingens sosiale logikk og bokseklubbens sosiale strukturer. Funnene i studien viser at bokseklubben har sine egne sosiale strukturer med strenge normer og regler for atferd, oppførsel og rettferdighet. Innenfor bokseklubbens fire vegger skal bokserne vise høflighet og respekt overfor andre, og står i sterk kontrast til lovløsheten på gata i nabolaget. Boksing kan også forklares som en egen sosial logikk. Bokserne er ikke villdyr i ringen, men kontrollerer temperamentet og voldsnivået. Selvkontrollen er en del av boksingens profesjonelle moral. I ringen er boksing regulert av en dommer og aktiviteten har et rammeverk som gir aktiviteten struktur, formål og mening. Boksing kan være brutalt, men er ikke ekte slåsskamper. Usportslig opptreden tolereres ikke. For bokserne handler ikke boksing om vold, men et arbeid som kombinerer styrke, strategi og tekniske ferdigheter. Det krever flere år med trening for å beherske ulike typer slag, kombinasjoner, bevegelser i ringen og evnen til å analysere en motstander. Denne prosessen krever disiplin og skaper selvtillit. Å bokse krever mot, det utvikler en sterk fysikk, lærer selvforsvar, og danner dype vennskap mellom utøverne. Boksing er en aktivitet som gir mening for bokserne fordi den bringer en følelse av verdsettelse, tilhørighet, fellesskap og mestring (Varghese, 2012; Wacquant, 1992, 2006).

Kapittel 4 Metode

I dette kapitlet vil jeg presentere forskningsprosessen og valg av metodisk tilnærming. Innledningsvis vil jeg først gjøre rede for det vitenskapsteoretiske grunnlaget. Videre vil jeg gjøre rede for og begrunne valgene som er tatt i forbindelse med intervju som forskningsmetode, strategisk utvalg, datainnsamling, utforming av intervjuguide, gjennomføring av intervjuene og behandling og analyse av datamaterialet. Avslutningsvis redegjøres det for studiets kvalitet og refleksjon rundt etiske retningslinjer.

Vitenskapsteoretiske refleksjoner

I det følgende vil jeg gjøre rede for noen vitenskapsteoretiske betraktninger. Epistemologi er læren om viten og erkjennelse, og handler om hvordan vi kommer frem til kunnskap. Et sentralt spørsmål i epistemologien er «hva kan vi vite noe om og hvordan oppnår vi kunnskap?». En av epistemologiens oppgave er å indentifisere teorier og kunnskaper om det eksisterende fenomenet, stille seg spørrende til hvilke forskningsspørsmål som er relevante, og hva vi ønsker å lære og erkjenne om fenomenet (Brottveit, 2018). I søken etter svar på problemstillingen min, er det hensiktsmessig å utdype hva som forstås som vitenskapsteoretisk paradigme, hva kunnskap er og hvordan kunnskap dannes. Den sosiale virkeligheten er konstruert (Ringdal, 2018). Verden kan ansees å være en slags sosial konstruksjon, hvor virkelighet skapes gjennom det som sies, og kunnskap blir konstruert ved at mennesket er aktivt deltakende i sosiale og kulturelle sammenhenger (Postholm, 2020). Ifølge Berger og Luckmann (2000) skaper mennesker verden aktivt gjennom sine handlinger, samtidig som mennesker gjør verden til sin egen, ved å godta den som virkelighet. Forholdet mellom mennesket og samfunnet kan forklares som dialektisk, det vil si at det er en gjensidig påvirkning mellom individ og samfunn. Mennesket skaper og blir skapt av samfunnet, og det er i denne prosessen vi utvikler det som blir vår virkelighet (Berger & Luckmann, 2000).

For å svare på forskningsspørsmålene har jeg valgt kvalitativ forskningsmetode og en fortolkende sosiologi som tilnærming (Tjora, 2017) Det å ha fortolkende sosiologi som tilnærming innebærer å avdekke sammenhenger. Dette bygger på en forståelse av at virkeligheten er menneskeskapt gjennom våre sanser, erfaringer og opplevelser. har jeg valgt kvalitativ forskningsmetode og en fortolkende sosiologi som tilnærming (Tjora, 2017). Målet i kvalitativ forskning er å forstå individers oppførsel, meninger og erfaringer i en bestemt sosial kontekst. Studien kan slik plasseres innenfor et interpretativt paradigme hvor jeg er ute etter å

forstå og fortolke sammenhenger hvor utviklingen av kunnskap oppstår i interaktivitet mellom meg som forsker og deltakerne.

Hermeneutikk

Hermeneutikk er læren om fortolkning og forståelse av meningsfylte fenomener, og handler om å studere, fortolke og forstå menneskelige handlinger, opplevelser og erfaringer. Ofte kan man si at fenomener er meningsfulle, som vil si at de uttrykker en mening eller har en betydning. Karakteristisk for meningsfulle fenomener er at de må fortolkes for å kunne forstås. Å fortolke er å forsøke å finne fram til en underliggende mening, eller å si noe som framstår som uklart på en klarere måte. Som forsker av menneskelig aktivitet er det nødvendig å tolke for å forstå (Gilje & Grimen, 1993). Mennesker har oppfatninger om sin egen identitet, om hvem de selv er, og hvem de ønsker å være, og at deres egne og andres oppfatninger av hvem de er, bestemmer derfor ofte hvem de er. De har oppfatninger om hvordan samfunnet er og hvordan det bør være. Slike oppfatninger er ofte medbestemmende for hvordan deres samfunn er. Forskeren må med andre ord forholde seg til en verden som allerede er fortolket av de sosiale aktørene selv. Denne prosessen kan forklares som dobbel hermeneutikk, å fortolke fortolkninger (Gilje & Grimen, 1993).

En grunntanke i hermeneutikken er at mennesket alltid tolker og skaper mening ut fra en forforståelse, og møter derfor aldri verden uten noen form for forutsetninger (Gilje & Grimen, 1993). Det betyr at forskerens forforståelse medfører at man aldri kan opptre forutsetningsløst (Grenness, 1997). Forforståelse er nødvendig for at forståelse overhodet skal være mulig. Et annet viktig prinsipp i hermeneutikken er at meningsfulle fenomener er forståelige bare i den sammenhengen eller konteksten de forekommer i. Det er sammenhengen som gir dem en bestemt mening og framskaffer de nøkler man må ha for å kunne forstå dem. Forskeren må derfor plassere dem i en sammenheng for å kunne forstå meningen (Gilje & Grimen, 1993).

Kvalitativ metode

Studien bygger på et kvalitativt forskningsdesign. En kvalitativ tilnærming er hensiktsmessig med tanke på at jeg undersøker hvilken betydning idrettsdeltagelse har for integrering av flyktninger. En kvalitativ tilnærming gir grunnlag for å gå i dybden av fenomenet vi studerer (Thagaard, 2018; Thornquist, 2018). Hensikten er å komme frem til dybdekunnskap og få helhetlig forståelse av få enheter: å utvikle forståelsen av fenomener som er knyttet til personer og situasjoner i deres sosiale virkelighet (Dalen, 2013; Thornquist, 2018).

Dette innebærer å få nærmere kunnskap om hvordan verden oppfattes av individet og hvordan flyktningene fortolker og forstår en gitt situasjon (Jacobsen, 2015).

Kvalitativ forskning handler om at man interesserer seg for hvordan noe gjøres, sies, oppleves, fremtreder eller utvikles. Jeg er opptatt av å forstå og fortolke den menneskelige erfaringskvaliteter (Brinkmann & Tanggaard, 2010). Virkeligheten er for kompleks til at den kan reduseres med tall. I denne studien er jeg avhengig av å samle inn informasjon i form av ord som åpner for mer nyanserikdom (Jacobsen, 2015). Karakteristisk for en slik kvalitativ tilnærming er at jeg søker å forstå sosiale menneskers atferd, opplevelser og meningsverden, med andre ord å bidra til økt forståelse for særtrekk, mønstre og sammenhenger i sosialt liv.

Kvalitative forskningsintervjuer er godt egnet for å samle inn informasjon om informantens erfaringer, tanker, følelser og opplevelser, og gir innsikt i personers tanker, opplevelser, erfaringer, synspunkter og selvforståelse (Thagaard, 2018). Formålet med intervjuene er derfor å forstå intervjupersonenes verden, sett fra hans eller hennes perspektiv (Kvale & Brinkmann, 2015). Gjennom dybdeintervju får vi fyldige og omfattende kunnskaper om hvordan andre mennesker opplever sin livssituasjon, og hvilke synspunkter og perspektiver de har på temaer intervjuet handler om (Dalen, 2013). Jeg ønsker med andre ord å forstå informantens opplevelser, og hvordan informanten reflekterer over dette (Tjora, 2017).

Strategisk utvalg av informanter

Å rekruttere og velge ut informanter til en kvalitativ studie er ingen tilfeldig prosess (Thagaard, 2018). Jeg har lagt vekt på å finne frem informanter som kunne gi fyldig og variert informasjon om forskningsspørsmålene. Prosessen med å finne frem til aktuelle informanter var derfor en målrettet oppgave (Johannessen, Christoffersen & Tufte, 2016).

Når jeg skulle undersøke hvilken betydning idrettsdeltagelse har hatt for integrering av flyktninger, var det hensiktsmessig å velge ut informanter som har vært aktive idrettsutøvere. Forskningsspørsmålene viser at jeg var interessert i en målgruppe med spesifikke kjennetegn. Derfor brukte jeg strategisk utvelgelse som rekrutteringsstrategi. Dette handler om at man systematisk velger ut personer som kan gi mest mulig kunnskap, såkalte nøkkelinformanter som har kvalifikasjoner eller egenskaper som er strategiske og relevante for studiens forskningsspørsmål. Mitt utvalg er basert på tilgjengelighetsutvalget hvor jeg valgte ut deltagere som var tilgjengelige, enten gjennom invitasjon eller etter «snøballmetoden». Snøballmetoden går ut på at man spør aktuelle informanter om de kjenner til andre aktuelle

informanter med tilsvarende kvalifikasjoner og egenskaper som kan bidra i studien (Thagaard, 2018; Tjora, 2017). Snøballmetoden ble brukt ved at jeg spurte informantene om de kjente til informanter som kunne være aktuell i forskningsprosjektet.

Utvalgskriterier

Utvalgskriterier gir retningslinjer og rammer for hvem jeg ønsker å rekruttere til studien min. Det finnes ingen fasit på hvor mange informanter man behøver i en intervjustudie, men et grunnprinsipp er at utvalget er stort nok når informantene kan gi en forståelse av det fenomenet man ønsker å studere (Kvale & Brinkmann, 2015). For å favne et bredt mangfold av synspunkter, nyanser og perspektiver rundt forskningsspørsmålene mine, ønsket jeg å intervjuer både kvinnelige og mannlige idrettsutøvere med flyktningbakgrunn. Siden analysen av intervjumateriell er både tidkrevende og ressurskrevende, begrenses størrelsen på utvalget av tidsbruken som trengs for å gjennomføre analyser av datasettet (Thagaard, 2018). I samarbeid med veilederen min vurderte vi det som gunstig å intervjuer 6-10 informanter. Kriteriene som lå til grunn for inkludering av informanter var følgende:

- 1) Voksne utøvere med ulik alder og flyktningbakgrunn
- 2) Mannlige og kvinnelige utøvere
- 3) Deltatt i organisert idrettsaktivitet i minimum 1 sesong

Tilgang til feltet

I arbeidet med å finne aktuelle informanter, er det vanlig å benytte seg av sine kontakter og kjennskap til feltet (Widerberg, 2001). Prosessen med å få tak i aktuelle kandidater startet med å undersøke hvilke idrettslag i Vadsø som har hatt fokus på integrering av flyktninger. Jeg kjente til Vadsø Atletklubb fra tidligere, så jeg valgte først å ta kontakt med daglig leder i Vadsø Atletklubb for å informere om prosjektet. På grunn av koronapandemien hadde ikke Vadsø Atletklubb hatt organiserte treninger over en lengre periode, så jeg fikk ikke møte aktuelle informanter, men fikk tips av daglig leder om aktuelle informanter. Underveis i møtet fikk jeg også tips om at IL Norild i 2016 hadde opprettet et eget lag for kommunens mindreråriges asylsøkere og flyktninger. Jeg tok kontakt med treneren for fotballaget vi avtalte at jeg kunne møte spillerne på førstkommende trening. På grunn av koronapandemien og at flere av flyktningene nylig hadde flyttet fra Vadsø, var det få aktive på trening. Treneren var derfor behjelpelig med å kartlegge aktuelle informanter.

Den største utfordringen i rekrutteringsfasen var å finne kvinnelige utøvere som oppfylte utvalgsriteriene. Det var flere grunner til dette. En gjennomgang av de bosatte flyktingene viste at det hadde vært lav idrettsdeltagelse blant de få kvinnelige flyktingene, og at disse hadde flyttet fra byen etter nedleggelsen av asylmottaket i 2017. På grunn av disse utfordringene lyktes jeg ikke med å finne frem kvinnelige informanter som fylte inklusjonsriteriene.

I følge Thagaard (2018) er det lettere for forskeren å få tilgang til miljøer som ikke reserverer seg fra forskning, eller er opptatt av å skjule sin virksomhet for omverdenen. Jeg opplevde møtene med tillitsvalgte for Vadsø Atletklubb og Norild 3 som åpne. Gjennom møtene fikk jeg verdifull informasjon om utøvere, idrettslagenes visjon og virke. Etter samtaler med lederen for Vadsø Atletklubb og treneren for Norild, tok jeg kontakt med aktuelle informanter. Kandidatene fikk et informasjonsskriv med utfyllende informasjon om studien og samtykkeerklæring og deres rettigheter som deltagere (se vedlegg 1. og 2.). De kandidatene som samtykket til å la seg intervju, fikk beskjed om at de ville bli kontaktet for nærmere avtale dato og tidspunkt.

Av de seks deltagerne jeg kontaktet angående intervju svarte fire av kandidatene ja til å delta, mens to svarte nei. Under intervjuene brukte jeg «snøballmetoden» hvor jeg spurte informantene om de kjente til andre aktuelle kandidater. I ett av intervjuene fikk jeg tips om to aktuelle kandidater. Jeg kontaktet begge kandidatene som og begge var samtykket til å delta i studien. Dermed endte jeg opp med 6 informanter. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015) skal man intervju så mange som man behøver for å få en forståelse av det man undersøker. I utgangspunktet skulle jeg gjerne hatt flere informanter, men med tanke på tidsbruk og tilgjengelige informanter, satset jeg på at disse seks informantene kunne bidra med et rikt datamateriale og svare på forskningsspørsmålene.

Datainnsamling – semistrukturert intervju

I det følgende vil jeg gjøre rede for og begrunne valg av metode for datainnsamling, utforming av intervjuguide og gjennomføring av intervjuene.

For å belyse de ulike temaer har jeg gjennomført semistrukturert intervju. Hensikten med intervjuene er å innhente beskrivelser om den intervjuedes livsverden for å kunne fortolke betydningen (Kvale & Brinkmann, 2015). Temaene for intervjuet er fastlagt på forhånd i en intervjuguide, men man er ikke bundet opp mot at man må følge en bestemt rekkefølge (Tjora, 2017). Spørsmålene kan tilpasses underveis ut ifra temaene som tas opp (Thagaard, 2018).

Målet er å skape en fri samtale rundt utvalgte temaer og skape en avslappet stemning, som gjør at informanten reflekterer over egne erfaringer og opplevelser. De åpne spørsmålene gir informanten mulighet til å gå i dybden og reflektere over temaene (Tjora, 2017).

Det stilles krav til kvaliteter hos intervjueren i form av fagkunnskap om emnet, å være en god lytter, være motivert og vise interesse, og stille oppfølgingsspørsmål (Kvale & Brinkmann, 2015). Selve gjennomføringen styres av de temaene jeg ønsker å få kunnskaper om, og av temaer intervjupersonen tar opp. På den måten kan jeg både følge med på det intervjupersonen forteller og samtidig sørge for at temaene som er viktige for forskningsspørsmålene, blir belyst i løpet av intervjuet (Thagaard, 2018; Tjora, 2017).

Intervjuguide

Før jeg gjennomførte intervjuene ble det utarbeidet en intervjuguide (se vedlegg 3.). I alle prosjekter som anvender intervju som metode, vil det være behov for å utarbeide en intervjuguide (Dalen, 2013). Intervjuguiden kan sees på som et manuskript som strukturerer intervjuforløpet, og omfatter sentrale temaer og spørsmål som til sammen skal dekke de viktigste områdene studien skal belyse (Dalen, 2013; Kvale & Brinkmann, 2015).

Intervjuguiden kan formes på ulike måter, men jeg fant det hensiktsmessig å dele intervjuguiden inn i tre faser: oppvarmingsspørsmål, hovedspørsmål og avslutningsspørsmål (Thagaard, 2018). Jeg startet med oppvarmingsspørsmål for å få en myk start. Oppvarmingsspørsmålene er enkle og konkrete faktabaserte bakgrunnsspørsmål som omhandler nøytrale temaer som ikke krever mye refleksjon. Slike spørsmål framstår som uformelle og ufarlige og er viktige for å skape trygghet hos informanten, og tillit til meg som forsker (Thagaard, 2018; Tjora, 2017). Deretter inneholder guiden hovedspørsmålene som danner grunnlaget. I hoveddelen introduserer jeg temaene. Jeg har delt spørsmålene i hoveddelen til å handle om fem temaer: 1) motiver, opplevelser og erfaringer med idrettsdeltagelse, 2) kulturell integrering, 3) sosial integrering, 4) økonomisk integrering og 5) kommunal tilrettelegging. Disse temaene er fastsatt, men gjennomføringen kan tas i en fleksibel rekkefølge. Strukturen er valgt for at informanten kan reflektere over sine erfaringer og opplevelser (Thagaard, 2018; Tjora, 2017).

Underveis i intervjuene stilte jeg oppfølgingsspørsmål. Oppfølgingsspørsmål er viktige fordi de bidrar til å gi detaljert informasjon og mer nyanserte kommentarer til refleksjonsspørsmålene. Jeg la vekt på å variere spørsmålene, noe som ofte gav bedre flyt i intervjusituasjonen (Kvale & Brinkmann, 2015; Thagaard, 2018). Jeg avsluttet intervjuene med

avslutningsspørsmål for å lede oppmerksomheten bort fra hovedspørsmålene og normalisere situasjonen mellom meg og informanten. Her spurte jeg om informantene hadde noe å tilføye, takke for at de stilte opp, og til slutt spørre dem om jeg kunne ta kontakt hvis jeg hadde oppfølgings spørsmål (Thagaard, 2018; Tjora, 2017).

I forkant av intervjuene gjennomførte jeg et prøveintervju med en arbeidskollega. Hensikten med prøveintervjuet var å skaffe erfaring med hvordan intervjuguiden fungerte, og for å få erfaring fra intervjuerrollen. I etterkant av prøveintervjuet hadde jeg en refleksjonssamtale med informanten hvor vi diskuterte rollene som intervjuer, spørsmålene i intervjuguiden og gjennomføringen av intervjuet. På bakgrunn av refleksjonssamtalen gjorde jeg justeringer og endringer i intervjuguiden. De gikk hovedsakelig på formulering av spørsmålene og at jeg tok bort spørsmål som ble oppfattet som gjentakende. Det var også nyttig å få tilbakemelding på hvordan jeg framstod i rollen som intervjuer.

Gjennomføring av intervju

Alle intervjuene ble gjennomført i perioden desember 2020 - januar 2021. En viktig forutsetning for å lykkes med semistrukturerte intervjuer er å skape en avslappet stemning hvor informanten føler seg trygg og komfortabel til å snakke åpent om sine personlige erfaringer og opplevelser (Tjora, 2017). Som intervjuer var det mitt ansvar å sørge for at informantene følte seg komfortabel og avslappet i intervjusituasjonen, så jeg lot informantene bestemme møtested, dato og tidspunkt. Siden ingen av informantene hadde preferanser for hvor og når vi skulle gjennomføre intervjuet, ble vi enige om for tre av informantene å gjennomføre intervjuene ved Vadsø videregående skole. Med tanke på å skape en trygg og avslappet stemning og fordi jeg ønsket at intervjusituasjonen skulle bli mest mulig lik et fysisk ansikt-til-ansikt intervju, foreslo jeg for de andre informantene å gjennomføre intervjuene som videosamtaler. Siden en av informantene ikke hadde tilgang til PC med støtte for videosamtale, ble en informant intervjuet over telefon. Før intervjuene avtalte jeg i god tid tidspunkt og dato for intervju med hver enkelt informant. Dette var viktig slik at informantene kunne planlegge og sette av god tid til intervjuet med hensyn til jobb, familie og skole (Tjora, 2017).

Intervjuene i Vadsø ble gjennomført i store lyse rom med fargerike vegger og komfortable møbler. Informantene ble servert kaffe, vann, brus, kjeks og frukt for å skape en positiv atmosfære rundt intervjusituasjonen. Jeg innledet hvert intervju med å småprate for å skape en trygg og avslappet stemning (Johannessen et al., 2016). Videre orienterte jeg om prosjektet, informasjonsskrivet, informantens rettigheter og samtykkeerklæring. For informantene som ble

intervjuet over videosamtale og telefon, ble samtykkeerklæring sendt på forhånd over e-post, signert, scannet og sendt tilbake til meg. Før jeg startet intervjuene spurte jeg informantene om jeg kunne bruke lydopptaker. Alle informantene samtykket til dette (Tjora, 2017).

Utgangspunktet for samtalene var intervjuguiden, men rekkefølgen på tema og spørsmål varierte ut ifra hva informanten fortalte og hvordan samtalen utviklet seg. Underveis i intervjuene så jeg verdien av at jeg hadde tilegnet meg god kjennskap til intervjuguiden. Dette gjorde at jeg kunne løsrive meg mer, slik at samtalen fikk bedre flyt og opplevdes mer naturlig (Tjora, 2017). For å legge til rette for at informantene ikke skulle stresse og få snakke uavbrutt i et behagelig tempo, stilte jeg spørsmålene på en slik måte at de kunne åpne seg og fortelle med egne ord rundt temaene. Jeg forsøkte aktivt å unngå å stille lange og komplekse spørsmål, og var påpasselig med å stille et spørsmål om gangen (Dalen, 2013; Kvale & Brinkmann, 2015). I tillegg varierte jeg med oppfølgingsspørsmål, spontane spørsmål og naturlige pauser og taushet underveis for at informanten skulle få tid til å reflektere over spørsmålene, og for å skape bedre flyt i samtalen (Kvale & Brinkmann, 2015; Tjora, 2017). Underveis i intervjuet brukte jeg også prober. Prober er positive tilbakemeldinger, korte kommentarer, kort respons eller et nikk, som signaliserer at jeg viser interesse for det informanten sier. Jeg brukte prober både for å oppmuntre informantene til å fortsette å snakke mer om et tema, og for å avslutte et tema (Thagaard, 2018). Avslutningsvis takket jeg informantene for intervjuet, og spurte om jeg kunne ta kontakt for eventuelle oppfølgingsspørsmål senere om nødvendig (Thagaard, 2018; Tjora, 2017). I etterkant av intervjuene vurderte jeg det som nødvendig med oppfølgingsintervju for å belyse svar jeg følte fremstod som uklare eller manglet dybde. Fire av seks informanter samtykket til oppfølgingsintervju. Oppfølgingsintervjuene viste seg å være nyttig fordi jeg kunne stille konkrete spørsmål og dermed få mer dybdekunnskap. Av de to informantene som ikke deltok i oppfølgingsintervju begrunnet den ene informanten med at han «ikke hadde tid», mens den siste informanten aldri svarte på forespørselen.

Jeg opplevde at informantene var avslappet i intervjusituasjonen og at vi kunne snakke så lenge vi hadde behov. Informantene var åpne og reflekterte, noe som skapte god flyt i samtalene. Etter hvert som jeg fikk mer erfaring i intervjuerrollen, ble jeg tryggere på meg selv og klarte å løsrive meg fra intervjuguiden. Dette gjorde at jeg kunne fokusere i større grad på det informanten fortalte (Tjora, 2017). Som nevnt tidligere var intervjusituasjonene forskjellige. Dette gjenspeiles også i varigheten på intervjuene. Intervjuene varierte mellom 40 og 55 minutter. De lengste intervjuene var de som ble gjennomført ansikt-til-ansikt, mens det korteste intervjuet ble gjennomført over telefon. Oppfølgingsintervjuene varierte mellom 30 og 45

minutter, avhengig av oppfølgingsspørsmålene. Oppfølgingsintervjuene fulgte samme prosedyre som på det første intervjuet.

Etter gjennomføring av intervjuene skrev jeg notater. Dette kan være et nyttig bidrag i det videre analysearbeidet (Widerberg, 2001). Ifølge Jacobsen (2015) påvirker den fysiske nærheten mellom intervjuer og informant ulike dimensjoner ved intervjuet som etablering av tillit og åpenhet mellom intervjuer og informant, flyt i intervjuet, intervjuers kontroll over situasjonen og intervju-effekt (hvor sterkt intervjuer påvirker den som intervjues). Jeg følte selv at intervju ansikt-til-ansikt var den beste og mest effektive intervjuformen. Her kunne jeg raskere etablere tillit og åpenhet overfor informanten, noe bidro til flyt i samtalen. Den største forskjellen var intervjuet over telefon. Her følte jeg det var vanskelig å etablere tillit og åpenhet overfor informanten, noe som påvirket flyten i samtalen, muligens var det fordi vi ikke kunne se hverandre. I forbindelse med oppfølgingsintervjuene deltok fire av informantene. De to siste informantene hadde enten «ikke tid» eller responderte ikke på forespørselen. Jeg opplevde oppfølgingsintervjuene som berikende for datamaterialet. Dette kan skyldes at informantene var tryggere på intervjusituasjonen, jeg var blitt sikrere i intervjurollen og fordi vi hadde en allerede etablert relasjon mellom hverandre.

Analyse av datamaterialet

Analyseprosessen er en kontinuerlig prosess som pågår gjennom hele forskningsprosjektet (Jacobsen, 2015). Datamaterialet i kvalitative studier er ofte omfattende, komplekst og uoversiktlig. Det er derfor nødvendig å identifisere, forenkle, redusere og sammenfatte datamaterialet slik at det blir oversiktlig og håndterlig (Kvale & Brinkmann, 2015). Kvalitativ analyse handler om å redusere datamaterialet til mindre bestanddeler. Deretter bindes elementene sammen for å forsøke å forstå de ulike delene i lys av helheten som dannes (Jacobsen, 2015). Målet med analysen av kvalitative data er nettopp å gjøre det mulig for leseren av forskningen å få økt kunnskap om emnet det forskes på, uten selv å måtte gå igjennom de data som er produsert i løpet av prosjektet (Tjora, 2017).

Transkribering av datamaterialet

Transkribering er en viktig del av analyseprosessen fordi man blir godt kjent med datamaterialet sitt (Nilssen, 2012). Å transkribere betyr å transformere noe fra en form til en annen. I en transkripsjon blir samtalen mellom intervjuer og informant som er fysisk til stede, sammenfattet og fiksert i skriftlig form (Kvale & Brinkmann, 2015). Mer presist kan transkripsjon forklares som en ordrett gjengivelse av intervjuerens spørsmål og informantenes svar (Widerberg, 2001).

Jeg gjennomførte transkriberingen av lydopptakene umiddelbart etter hvert intervju. Å ha intervjuene fersk i minnet hjalp transkriberingsprosessen fordi jeg var forberedt på det som ble sagt (Tjora, 2017). Det var også nødvendig for at jeg lettere skulle huske hva som ble sagt og av hvem, og for at jeg skulle kunne tolke språk, uttrykk, måte å snakke på, avbrekk og taushet, noe et kort sammendrag aldri kunne gi (Widerberg, 2001). Jeg valgte å notere svært lite underveis i intervjuene. Dette gjorde jeg bevisst for å ikke ødelegge flyten i intervjuet, og for å holde kontakten med informantene. Jeg satte av tid i etterkant av hvert intervju til å notere tanker og observasjoner fra intervjuet (Kvale & Brinkmann, 2015).

Transkriberingen av intervjuene var et omfattende arbeid. Jeg varierte med å høre korte og lange sekvenser. Som oftest hørte jeg på sekvenser som varte mellom 10-20 sekunder før jeg stoppet lydopptakeren, for så å gå tilbake og høre på en ny sekvens. Noen ganger måtte jeg høre sekvenser på nytt for å sikre at jeg hadde fått med meg alt første gangen. Hvert intervju varte mellom 40-55 minutter og etterarbeidet tok mellom 3-5 ganger lenger tid. Verdien av å transkribere intervjuene selv var at jeg lærte mye om egen intervjustil, transkriberingsprosessen, og at jeg til en viss grad ville huske eller gjøre meg opp noen tanker om de sosiale og emosjonelle aspektene ved intervjusituasjonen (Kvale & Brinkmann, 2015). Arbeidet med transkriberingen ga meg en større oversikt og kjennskap til datamaterialet, og ifølge Kvale og Brinkmann (2015) starte prosessen med å skape en mening av det som ble sagt, i selve transkriberingen.

Transkribering fra lydopptak til tekst er også forbundet med en rekke tekniske og fortolkningsmessige valg som må treffes angående om man skal velge ordrett talespråkstil eller skriftspråkstil. Det finnes ingen standardregler for transkribering, men et viktig prinsipp er at man skal gjøre rede for hvordan transkripsjonene er utført (Kvale & Brinkmann, 2015). Jeg valgte å transkribere intervjuene ordrett, med unntak av stillhet, pauser og tenkende ordlyder som «mmm», «mhm» og «eh». Jeg valgte å transkribere på bokmål fordi det er enkelt å lese og fordi det fjerner særegne kjennetegn med språket til informantene. Generelt var informantene flinke til å ordlegge seg. I noen tilfeller hvor språket var svært utydelig, måtte jeg foreta språklige forbedringer for å gjøre informasjonen forståelig, men samtidig bevare meningsinnholdet i teksten.

Transkribering innebærer også etiske spørsmål, spesielt med tanke på konfidensialiteten til informantene. Informasjon som kan tilbakeføres til enkeltpersoner er taushetsbelagt, og forskeren er forpliktet til å beskytte informantenes identitet og geografiske plassering. Det var

derfor nødvendig å anonymisere informantene (Kvale & Brinkmann, 2015; NESH, 2018). Informantene snakket på dialekt, så ved å transkribere datamaterialet og oversette dialektiske ord og uttrykk til bokmål, bidro oversettingen til å anonymisere informantene. I tillegg fikk informantene tildelt pseudonavn. Transkripsjonene og lydopptakene ble behandlet og oppbevart i henhold til NSDs retningslinjer (Tjora, 2017). Det transkriberte datamaterialet utgjorde til slutt 62 sider.

Koding og kategorisering

Den store utfordringen i kvalitative forskningsprosjekt er å hente ut noe fornuftig av store mengder ustrukturerte data (Johannessen et al., 2016). Etter at datamaterialet var transkribert, startet arbeidet med å analysere datamaterialet gjennom koding og kategorisering. Hensikten med koding og kategorisering av datamaterialet, er å redusere datamaterialet til noen få sentrale kategorier som er relevante for å svare på forskningsspørsmålene (Kvale & Brinkmann, 2015). I denne prosessen skal man finne selve essensen i det intervjupersonene sier i intervjuene, og som forsker er det min oppgave å finne mening i informantenes uttalelser (Kvale & Brinkmann, 2015).

I behandlingen av datamaterialet valgte jeg å bruke Tjoras (2017) *Stegvis deduktiv-induktiv metode* (SDI-metoden). Dette innebærer en induktiv tilnærming til datamaterialet hvor man som forsker jobber etappevis fra rådata (lydopptak) til utvikling av konsepter eller modeller. Metoden har også en deduktiv tilbakekobling hvor forskeren tolker kodene opp mot teori og tidligere forskning (Tjora, 2017). Jeg fant SDI-metoden hensiktsmessig fordi den lar meg systematisere datamaterialet og jobbe empirinært. Dette gjør at prosessen ikke bare har vært induktiv eller deduktiv, men at jeg har beveget meg mellom empiri og teori.

Den neste fasen i SDI-metoden etter transkribering er koding. I samsvar med SDI-metoden brukte jeg åpen koding som strategi for å bryte ned datamaterialet, sammenligne, undersøke, definere begreper, kategorisere og sette navn på informantenes ytringer (Nilssen, 2012; Tjora, 2017). Et viktig kjennetegn ved SDI-metoden er at kodingen skal ligge svært tett på empirien (Tjora, 2017). For min del innbar dette at jeg gikk gjennom ett og ett intervju om gangen, og prøvde å trekke ut sentrale utsagn, og bruke utsagnene som empirinære koder. Kodingen bestod av kortere setninger som informantene selv hadde sagt. Det var viktig at kodingen lå tett på informantenes ytringer, noe som gjorde det enklere å huske hva intervjuene handlet om og finne tilbake til utsagnene senere. Det finnes digitale analyseprogrammer for å kode datamaterialet, men jeg valgte å kode manuelt. Dette gjorde at jeg ble godt kjent med datamaterialet, noe som

var nyttig senere i analysen. For å få oversikt over hvor jeg hentet kodene fra, opprettet jeg et skjema i Word med to kolonner for hvert intervju. I den venstre kolonnen stod transkripsjonen fra hvert enkelt intervju, og i den høyre kolonnen stod kodene jeg genererte. Dette var nyttig i det senere arbeidet fordi det gjorde det enklere å finne tilbake til utsagnene jeg skulle bruke senere i analysekapitlet.

SDI-metoden stiller krav til at forskeren går systematisk til verks for å utvikle koder til kategorier (Tjora, 2017). Kategoriene beskriver hva de ulike delene av teksten handler om og er nyttige for å styre leseren gjennom teksten (Johannessen et al., 2016). Etter at jeg hadde kodet alle intervjuene brukte jeg forskningsspørsmålene for å utvikle kategorier. Deretter gikk jeg gjennom alle intervjuene og så på hva hver og en kode handlet om, og undersøkte hvilke koder som omhandlet samme tema. Videre sorterte jeg kodene i hovedkategorier som samsvarte med studiens forskningsspørsmål. Når jeg samlet kodene i de ulike kategoriene kom den tematiske fordelingen av kodene tydeligere frem, og det ble tydeligere hva informantene vektla. Jeg prøvde å skille kategoriene fra hverandre så tydelig som mulig, men det var vanskelig å finne kategorier som var helt adskilt fordi temaene gled inni hverandre og kodene kunne vært plassert i flere kategorier. Jeg hadde opprinnelig åtte kategorier som jeg syntes var relevante for studiens forskningsspørsmål, men jeg innså at kategoriseringen kunne gjøres bedre, så jeg gikk gjennom kategoriseringen flere ganger og endte opp med å slå sammen noen kategorier og koder. De transkriberte intervjuene endte til slutt i fem kategorier.

Kategorier	Tilgang til organisert idrett	Betydninger av idrettsmøtene	Kulturell integrasjon	Sosial integrasjon	Økonomisk integrasjon
1	Innvandrervenner	Sosial møteplass utenfor mottaket	Språklæring på idrettsfeltet	Etnisk norske venner	Jobb i lavtlønnede yrker
2	Miljøarbeidere	Overføringsverdi	Dugnadsarbeid	Sosiale nettverk	Egen bolig
3	Idrettsspesifikk kapital	Prestasjonsfremmende	Grunnutdanning	Segregerte fellesskap	Inntekt
4	Økonomiske hindringer - treningsavgifter	Frirom	Verdier og normer – fritidsaktivitet	Identitet	Deltid ufaglært
5	Treningsorganisering	Konkurrans og mestring	Inntektsbringer arbeid til idrettsgruppen	Foreldreengasjement	Semi-profesjonell idrett

Tabell 1: Oversikt over analysens fem hovedkategorier og analysens 25 koder.

I tabellen fremgår det hvordan de ulike kodene er samlet under de fem hovedkategoriene. Tabellen leses slik at den første kategorien «Ulik tilgang til organisert idrett» inneholder fem koder.

Studiets kvalitet

Ifølge Thagaard (2018) vurderes kvaliteten på kvalitative forskningsprosjekt utfra forskningens troverdighet. Forskningens troverdighet påvirkes av min rolle som forsker og forhold som reliabilitet, validitet og overførbarhet (Thagaard, 2018).

Reliabilitet og validitet

Reliabilitet handler om at forskningen er utført på en pålitelig og tillitsvekkende måte. Reliabiliteten styrkes av tilliten til forskeren ved at forskeren redegjør og argumenterer for de valgene som er tatt og hvordan data er utviklet i forskningsprosessen. Forskeren søker å overbevise leseren om kvaliteten av forskningen og verdien av resultatene (Thagaard, 2018).

At studien er transparent styrker reliabiliteten til studien. Ifølge Nilssen (2012) er det viktig at forskningen blir så transparent som mulig for leseren. Dette innebærer at forskeren gir en detaljert og systematisk beskrivelse av framgangsmåte og bruk av analyseredskaper, slik at leseren kan vurdere om funnene er troverdige og overførbare til andre kontekster. For å sikre studiens pålitelighet må den kunne gjennomgås og godkjennes av andre. For å skape troverdighet er det viktig å beskrive og begrunne mine valg gjennom forskningsprosessen, noe jeg har forsøkt å gjøre på en presis måte i metodekapittelet.

Reliabiliteten i min studie styrkes også av at jeg har brukt lydopptaker og transkribert intervjuene. Dette gjør det mulig å gå igjennom lydopptakene flere ganger og som gir bedre grunnlag for å utvikle data som er mer uavhengig av forskerens oppfatninger (Thagaard, 2018). En styrke ved å transkribere intervjuene er at jeg øker min distanse fra datamaterialet (Nilssen, 2012). I tillegg er det viktig å reflektere over konteksten for utvikling av data og hvordan relasjonen til informantene har for betydning for utvikling av data (Thagaard, 2018).

Reliabilitet handler også om en annen forsker som anvender de samme metodene vil komme frem til de samme resultatene (Thagaard, 2018). Det er viktig å fremheve at jeg som forsker med min forforståelse og sosiale relasjoner til mine informanter påvirker hvordan datamaterialet blir samlet inn og tolket. Ifølge Nilssen (2012) kan aldri en kvalitativ studie bli gjennomført akkurat på samme måte en gang til. Derfor kan man ikke utelukke at funnene i denne studien gjelder for flyktninger som har deltatt i organisert idrett andre steder i landet.

Validitet handler om gyldighet av de tolkningene forskeren som forsker kommer frem til. Som forsker er det viktig å ha et kritisk blikk på tolkningene og resultatene (Thagaard, 2018). Validitet handler om studien undersøker det den faktisk skal undersøke og at de svarene jeg finner i min forskning faktisk er svar på de spørsmålene jeg forsøker å stille (Kvale & Brinkmann, 2015; Tjora, 2017). Vi kan styrke validiteten av studien ved å tydeliggjøre hvordan vi gjennomfører forskningen og hvordan forskningsspørsmålene formes med utgangspunkt i temaer vi vil utforske og relevant forskningskunnskap (Tjora, 2017). Vi styrker også validiteten ved å gå kritisk gjennom analyseprosessen (Thagaard, 2018). Ifølge Thagaard (2018) skal tolkninger alltid begrunnes. Spørsmål om studiens validitet handler derfor om grunnlaget for konklusjonene man kommer frem til (Thagaard, 2018).

Overførbarhet

Overførbarhet handler om den forståelsen vi utvikler i forskningsprosjektet kan være relevant i andre sammenhenger. I kvalitative studier er det tolkningen av resultatene som gir grunnlag for overførbarhet (Thagaard, 2018). Formålet med denne studien var å undersøke betydningen av idrettsdeltagelse for integrasjon av mannlige flyktninger. Kan det tenkes at man finner likheter eller ulikheter i lignende studier som har studert idrett og integrasjon blant mannlige flyktninger? For at studien skal være overførbar må jeg som forsker argumentere for at den forståelsen som presenteres også kan være relevant på andre områder (Thagaard, 2018). Tolkningen i denne studien gir retningslinjer om hva som er viktig å se etter i videre studier. Tolkningen som utvikles i denne studien kan utprøves og videreutvikles i en annen studie (Thagaard, 2018). Ved å presentere min tolkning av flyktningers opplevelser og erfaringer med idrettsdeltagelse i Vadsø, kan fremtidige forskere vurdere om tolkningen er overførbar til andre prosjekter. Funnene kan gi kunnskap og innsikt som kan anvendes i andre studier, og det kan tenkes at kunnskapen vil være interessant for forskning på idrett og integrasjon i idrettslag og kommuner med en høyere andel innvandrere.

Etiske refleksjoner

Informert samtykke

Den grunnleggende forutsetningen for informert samtykke er at den som deltar i forskningsprosjektet deltar frivillig i prosjektet og at den frivillige deltagelsen er basert på at deltageren vet om hvilke farer og gevinster kan medføre for dem (Jacobsen, 2015). Utgangspunktet for alle forskningsprosjekt som omhandler personopplysninger er prinsippet om at forskeren må ha forskningsdeltagernes informerte samtykke (NESH, 2018). Informert

Samtykke betyr å gi utfyllende informasjon om forskningsprosjektet og tydeliggjøre deltagerens rettigheter i forskningsprosjektet (Dalen, 2013; Thagaard, 2018). I forkant av intervjuene gikk jeg igjennom samtykkeerklæringen med hver enkelt informant. Alle informantene signerte samtykkeerklæringen.

Konfidensialitet

Konfidensialitet handler om at forskeren skal behandle informasjon om personlige forhold konfidensielt og fortrolig. Hensikten med konfidensialitet er at informasjonen som informantene gir fra seg skal behandles på en slik måte at privatlivet deres vernes om (Thagaard, 2018). I henhold til forvaltningsloven skal informasjon som kan tilbakeføres til enkeltpersoner være taushetsbelagt, og forskeren er forpliktet til å beskytte informantens identitet og geografiske plassering (NESH, 2018). Personlige opplysninger skal være aidentifisert mens publisering av forskningsprosjektet skal være anonymisert (Thagaard, 2018). Det betyr at informantene i denne studien får pseudonavn og at andre sentrale kjennetegn ved informantene fjernes. Jeg transkriberte alle intervjuene på bokmål for å unngå at utsagnene kunne spores tilbake til informantene (Thagaard, 2018). Som forsker er det viktig at jeg er bevisst på jeg har et lite og lett gjenkjennelig utvalg fra en liten kommune. Siden det fremkommer i studien at informantene bor eller har bodd i Vadsø, stilles det store krav til konfidensialitet og anonymisering av informantene. For å sikre at informasjonen jeg fikk fra informantene var riktig og at sensitive personopplysninger som kunne spores tilbake til informantene var tatt bort, fikk alle seks informantene tilbud om å lese gjennom transkripsjonene, noe ingen av informantene benyttet seg av (NESH, 2018; Thagaard, 2018).

Min rolle som forsker

Ifølge Dalen (2013) er forskerens forståelse bestemt av en forforståelse. Kvalitativ forskning vil alltid være påvirket av forskerens bakgrunn og forforståelse. Forskerrefleksivitet er en erkjennelse av at all kvalitativ forskning er påvirket av forskerens forforståelse (Nilssen, 2012). Forforståelsen forskeren tar med seg inn i forskningen omfatter bakgrunn, erfaringer, opplevelser, oppfatninger, verdier, kunnskaper, teoretisk rammeverk og holdninger (Nilssen, 2012). Jeg er vokst opp i en kommune med få innbyggere hvor andelen med minoritetsbakgrunn er relativt lav. Min idrettsbakgrunn er knyttet til organisert fotball- og håndballspill sammen med majoritetsungdom. Til tross for at jeg deltok i organiserte idrettsaktiviteter gjennom hele oppveksten kan jeg ikke huske at det var minoritetsungdommer med i idretten, selv om det var minoritetsungdommer på skolen. Jeg har aldri tenkt over hvorfor det var slik eller om det var

noen årsaker som kunne forklare dette. I dag har jeg en annen forståelse. Jeg har lest meg opp på temaet og tilegnet meg kunnskap på fagfeltet.

Ifølge Dalen (2013) er det viktig å bruke forforståelsen slik at den åpner for størst mulig forståelse av informantenes opplevelser og erfaringer. Ved å være bevisst om min egen forforståelse gjør det meg mer sensitiv når det gjelder å se muligheter for teoriutvikling i datamaterialet (Dalen, 2013). I tråd med Kvale og Brinkmann (2015) forøkte jeg å vise åpenhet overfor nye og uventede synspunkter og være kritisk til min egen forforståelse.

Ifølge Nilssen (2012) er forskeren selv det viktigste instrumentet i kvalitativ forskning. Dette handler om forskerens evne til å etablere tillit og vedlikeholde gode relasjoner til informantene. I intervjuprosessen var det derfor viktig for meg å være bevisst over den sosiale relasjonen mellom meg som forsker og informanten og hvordan dette preger kunnskapen som blir skapt i situasjonen (Thagaard, 2018). Ifølge Widerberg (2001) handler forskning om en balansegang mellom nærhet og distanse. I kvalitativ forskning er nærhet en styrke. For å få tak i den kunnskapen jeg var ute etter var det viktig å etablere en god relasjon ved å redusere avstanden mellom meg som forsker og informantene (Nilssen, 2012). For å skape nærhet måtte jeg være bevisst over min rolle som forsker (Thagaard, 2018). Jeg er en 32 år gammel etnisk norsk mann som jobber som lærer og tar høyere utdanning. Informantene mine er unge menn med flyktningbakgrunn. Hvordan jeg fremstår for informantene har betydning for kunnskapsproduksjonen. Som forsker er det viktig at jeg reflekterer over relasjonene til informantene og vurderer hvilken betydning disse relasjonene kan ha for den informasjonen jeg får. Jeg hadde kjennskap til noen av informantene på forhånd gjennom jobben min som lærer. Dette anså jeg som en styrke fordi jeg kunne bruke den sosiale relasjonen til å etablere nærhet til informantene. Som forsker må jeg alltid ta hensyn til at alder, kjønn, etnisitet, personlige egenskaper, sosial bakgrunn, forforståelse og min posisjon som forsker har betydning for relasjonen jeg får med informantene og utvikling av datamateriale (Thagaard, 2018).

I intervjusituasjonen er ifølge Dalen (2013) evnen til å lytte og vise en genuin interesse for det informantene sier viktig. Jeg som forsker prøvde flere ganger å vise takknemlighet overfor informantene for at de ville delta i forskningsprosjektet mitt, og at deres opplevelser og erfaringer rundt idrettsdeltagelse var viktig for studien. Jeg prøvde å vise respekt og anerkjennelse overfor informantene ved å lytte, la dem få snakke ferdig og stille oppfølgingsspørsmål underveis. Jeg understrekte flere ganger i løpet av intervjuene at jeg ikke var ute etter bestemte svar, men at det var deres opplevelser og erfaringer som var verdifulle

for meg. Det var også viktig for meg å få frem at det ikke fantes gode eller dårlige svar. Alle informantene synes at det var et interessant tema, noe som engasjerte dem.

Kvaliteten på datamaterialet er et resultat av forskningsintervjuene og påvirkes av forskerens forforståelse på forskningsfeltet og relasjonen til informantene (Thagaard, 2018). Ifølge Thagaard (2018) er det ikke slik at en posisjon i feltet gir et bedre grunnlag for validitet. Tolkingsgrunnlaget er forskjellig ut ifra om jeg er innenfor eller utenfor forskningsfeltet. Det er derfor viktig at jeg presenterer mitt ståsted slik at leseren kan vurdere tolkningene på bakgrunn av mitt utgangspunkt (Thagaard, 2018). Det kan være utfordrende å forstå situasjoner som er fremmede, men gjennom intervjuene tilegnet og utviklet jeg en forståelse av hvordan informantene opplevde og erfarte idrettsdeltagelsen (Thagaard, 2018).

Etikk handler om god forskningsskikk, hvordan data skal behandles og forholdet mellom forsker og informanter. På mange måter kan man si at forskning hviler på tillit mellom forsker og informant (Nilssen, 2012; Thagaard, 2018). Som ved alle aspekter i kvalitativ forskning er det etiske hensyn, dilemmaer og betraktninger gjennom hele prosessen man må forholde seg til. For å sikre at forskningsprosjektet var i tråd med forskningsetiske regler ble prosjektet meldt inn til NSD (Norsk senter for forskningsdata) den 13.11.20 og godkjent den 1.12.20 (se vedlegg 4.). Jeg har forholdt meg til de etiske retningslinjene til NSD og UiT sine interne retningslinjer for datasikkerhet ved behandling av datamaterialet. Den nasjonale forskningsetiske komité (NESH) har utformet retningslinjer som skal bidra til å utvikle forskningsetisk skjønn og refleksjon, avklare etiske dilemma og fremme god vitenskapelig praksis. Retningslinjene er veiledende og er ment som et hjelpemiddel for forsker og viser til forskningsetiske verdier og normer (NESH, 2018). I tråd med forskningsetiske retningslinjer har jeg gjennom tillit til informantene, informasjonsskriv, informert samtykke og konfidensialitet forsøkt å sikre god forskningsetikk i studien min.

På forhånd fikk alle informantene som hadde takket jeg til å delta i studien, tilsendt informasjonsskriv og samtykkeerklæring på e-post. I informasjonsskrivet (se vedlegg 1.) informerte jeg om bakgrunnen og hensikten med studien, hva det innebar å delta som informant i studien, hva som skjedde med svarene, hvordan data ble behandlet og hvem som hadde tilgang til datamaterialet. Det ble også informert om informantenes rettigheter og at de når som helst kunne trekke seg fra studien uten at det fikk negative konsekvenser, og at de kunne kontakte meg eller veilederen min hvis de hadde spørsmål. Rettighetene man har som informant i

forskningsprosjekter er nedfelt i «Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi» (NESH, 2018).

Kapittel 5 Resultater

I dette kapittelet vil jeg først presentere informantenes tilknytning til idretten og hvilke begrunnelser flyktningene gir for sin idrettsdeltagelse. Deretter utlegger jeg hvordan betydningen av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold kan forståes utfra flyktningenes idrettsdeltakelse. I kapittelet tolkes datamaterialet med utgangspunkt i Bourdieus teoretiske rammeverk og jeg trekker inn tidligere forskning for å sette funnene i perspektiv.

Presentasjon av informantene

Informantene i studien bestod av seks mannlige flyktninger som har vært aktive idrettsutøvere i Vadsø over en lengre periode. For å ivareta informantenes anonymitet har jeg laget pseudonavn i tillegg til at alder og spesifikke geografiske stedsnavn er endret.

Hassan

Hassan er i dag i tyveårene og kommer fra Afghanistan. Her gikk han de fire første årene på barneskolen før skolegangen ble avbrutt krigshandlinger som blant annet ødela skolebygningen. Konflikten mellom regjeringen og opprørsgrupper førte til krigshandlinger og store ødeleggelser i landsbyen. Den spente situasjonen gjorde at Hassan som tenåring måtte flykte fra Afghanistan. Våren 2014 kom han som enslig asylsøker til Norge. I desember samme år fikk han, etter å ha sittet seks måneder på et asylmottak på Østlandet, oppholdstillatelse og tildelt boplass i Vadsø. Hassan er født og oppvokst på en familiegård hvor en av oppgavene var å hjelpe til med å gjete kyr og sauer på fjellet. Han har gjennomført fagarbeiderutdanning og jobber i Vadsø kommune.

På fritiden drev han sammen med naboguttene på med idrettsaktiviteter som fotball, karate og cricket. Han spilte på det lokale fotballaget med venner. De organiserte treninger, kjøpte inn drakter og arrangerte turneringer mot andre lokale fotballag. To år etter at Hassan kom til Vadsø begynte han å spille fotball. Dette var et tilbud som kommunen tilrettela for flyktninger. Et par måneder senere begynte han å trene med seniorlaget til Norild 3. Som aktiv på laget deltok han i fotballkretsens seriespill.

Bojan

Bojan er i dag i førtiårene og kommer fra Serbia. Han er født og oppvokst i en politisk konflikt mellom serbere og kosovoalbanere. Her bodde han med sine kone og sønn. Konflikten utviklet seg etter hvert til Kosovokrigen, og førte til at han og familien måtte flykte fra Serbia i 2006. I 2006 kom han som med familien til Norge. Etter et par uker på asylmottak i Oslo fikk de oppholdstillatelse og tildelt boplass i Vadsø. Nylig flyttet han og familien fra Vadsø til en større by på Østlandet. Her jobber han som ufaglært fagarbeider i kommunen.

I Serbia tok han fagene kunst og teknisk design på videregående skole. Bojan har variert arbeidserfaring fra Serbia fra ulike yrker innen industri og offentlig sektor. I Vadsø har han jobbet som ufaglært fagarbeider i Vadsø kommune. På grunn av konflikten fikk han ikke lov av foreldrene til å spille organisert fotball før han var i begynnelsen av tenårene. I voksen alder fikk han kontrakt som semi-profesjonell spiller og gjennomførte flere sesonger i serbisk 1. divisjon. I Norge spilte han mellom 2006-2013 for IL Norild og to større klubber i Finnmark. Under oppholdet i Vadsø gjennomførte han fotballforbundets dommerutdanning og begynte å dømme fotballkamper i kretsen. Dette har han fortsatt med etter at han flyttet med familien til Østlandet.

Sergei

Sergei er i begynnelsen av tyveårene og vokste opp i en mindre russisk republikk. Her bodde han sammen med sin mor og lillebror. I perioden 2008-09 økte den politiske konflikten mellom regjeringen og opprørsgrupper i republikken, noe som førte frem til borgerkrig. I landsbyen hvor familien til Sergei bodde fikk Taliban fotfeste og begynte å kontrollere området. Økt vold, bombing og skyting førte til at Sergei, hans mor, lillebror og storesøster måtte flykte. Han kom som barn sammen med familien til Norge og etter hvert til Vadsø i 2009. Etter et opphold på to år på Oscarsgata asylmottak fikk familien oppholdstillatelse og tildelt boplass i byen.

På det tidspunktet hvor familien måtte forlate landet var han begynt å trene judo. Etter han kom til Vadsø var han mellom 2009-2018 aktiv i Vadsø Atletklubb. Sergei har konkurrert i brytemesterskap på regionalt og nasjonalt nivå og oppnådd flere topplasseringer. I 2018 flyttet han og familien fra Vadsø til en større by på Østlandet. I dag holder han på å fullføre utdanningen sin på en videregående skole på Østlandet. Sergei driver fortsatt med bryting på det nye bostedet.

Omar

Omar er i begynnelsen av tyveårene og kommer fra Irak. Her bodde han sammen med sin mor, far, bror og to søstre da konfliktene i regionen økte. I 2014 fikk IS gradvis kontroll over området, noe som medførte store ødeleggelser og mange drepte. I 2015 flyktet han som tenåring sammen med familien, og kom til Norge noen måneder senere. I 2017, etter å ha oppholdt seg to år på et asylmottak på Østlandet, fikk familien oppholdstillatelse og tildelt boplass i Vadsø. I 2020 flyttet Omar fra Vadsø til en større by på Østlandet for å ta utdanning. I hjembyen jobbet han i en dagligvarebutikk for å hjelpe til med familieøkonomien. Han fullførte barneskolen i hjemlandet og begynte på ungdomsskolen, men kunne ikke fullføre utdannelsen på grunn av krigshandlinger. I dag går han på en videregående skole på Østlandet.

Han er oppvokst med fotballspill. Mye av fritiden gikk med til å spille med venner. Etter hvert dannet de et eget fotballag i bydelen, organiserte kamper mot lag fra andre bydeler og deltok i turneringer. Etter at Omar kom til Vadsø i 2017 ble han rekruttert til kommunens fotballtilbud, et tilbud som ble tilrettelagt for flyktningene i helgene. Året etter begynte han å spille organisert fotball for Norild 3. På det nye bostedet spiller han organisert fotball.

Mustafa

Mustafa er i begynnelsen av tyveårene og kommer fra Afghanistan. På grunn av konflikten mellom regjeringen og Taliban, som etter hvert utviklet seg til krigshandlinger, måtte han flykte fra Afghanistan i 2015. Som tenåring kom han som enslig asylsøker til Norge. I 2016 etter nesten ett år opphold på ulike asylmottak, fikk han oppholdstillatelse og tildelt boplass i Vadsø. I hjemlandet fullførte han ungdomsskolen. I dag går han på videregående skole. Det eksisterte ikke organisert idrett hvor han bodde, men han forteller at han i oppveksten ofte spilte løkkefotball med vennene i gata og cricket med familien. I 2016 ble han rekruttert til kommunens fotballtilbud for flyktninger. Han begynte å spille aktivt for Norild 3 i 2017. Mustafa bor i dag i Vadsø og er aktiv i klubben.

Ahmed

Ahmed er i begynnelsen av tyveårene og kommer fra Afghanistan. Han vokste opp med sin mor, far og bror. Som følge av krigen måtte han flykte fra landet sammen med familien i 2007. Ahmed kom som barn med familien til Norge i 2007. Etter et kort opphold på et asylmottak på Østlandet, ble familien overført til Oscarsgata asylmottak i Vadsø. Her bodde familien de neste

to årene før de fikk oppholdstillatelse og tildelt boplass i Vadsø. Da krigshandlingene tvang familien til å flykte fra Afghanistan gikk Ahmed på barneskolen.

Den idrettslige bakgrunnen hans fra hjemlandet knytter seg til å leke med venner i nabolaget. Han kom tidlig med i organisert idrett. Allerede som barn begynte han å trene kampsport. I perioden 2007-2014 var han aktiv utøver i Vadsø Atletklubb. Han representerte Vadsø Atletklubb i nasjonale brytemesterskap, her oppnådde han flere topplasseringer. I 2014 flyttet han sammen med familien fra Vadsø til en større by på Østlandet. I dag studerer han ved et universitet på Østlandet. På det nye hjemstedet er han er aktiv i byens brytemiljø.

Ulike møter med idrettsfeltet

Informantene har bodd i Vadsø mellom 3 og 14 år og har dermed opparbeidet seg ulike erfaringer fra deltakelse i den lokale idretten. To av informantene, Hassan og Mustafa som kom til Vadsø som enslige mindreårige asylsøkere fra Afghanistan, bor fortsatt i byen. For Omar, Sergei, Ahmed og Bojan som alle kom til Vadsø sammen med familiemedlemmer, har alle flyttet med familien til Østlandet, hvor Ahmed også studerer ved et universitet. De fleste av informantene har ingen erfaring fra organisert idrett i hjemlandet. De knytter sine idrettserfaringer under oppveksten til lek og spill med venner i nabolaget. Bojan skiller seg ikke bare ut i forhold til alder da han fikk opphold i Vadsø med familien, men også i forhold til idrettserfaring. Den idrettslige kapitalen fordeler seg ulik blant informantene med hensyn til erfaring med spesifikke idretter, organisering og konkurranseformer.

Når det gjelder deltakelse i den lokale idretten har informantene ulike erfaringer i tiden som aktive idrettsutøvere i Vadsø. Blant informantene strekker tiden som aktive utøvere i den lokale idretten seg fra 3 til 14 år, men fem av deltakerne har vært aktive mellom 3 og 7 år.

Ut fra det flyktingene forteller opplever de det første møte med idretten i Vadsø på ulike måter. Bojan rekrutteres direkte til fotball. Møtet med den organiserte idretten for Ahmed og Sergei skjer ved at de får tilbud om å delta på brytetrening i Vardø bryteklubb. Denne integreringen i organisert idrett kommer i stand gjennom et samarbeid mellom Oscarsgata asylmottak og Vardø bryteklubb. For Hassan, Omar og Mustafa skjer møtet med fotball utenfor den organiserte idretten; fotballtilbudet i Varangerhallen ble tilrettelagt for innvandrere.

Rekruttering – lagspill og kampsport

Bojan forteller at han ble rekruttert til idretten samme ettermiddag som han landet på flyplassen i Vadsø. David som hentet familien på flyplassen jobbet som miljøarbeider i kommunen.

«Alt gikk veldig fort. Når vi kom til leiligheten spiste jeg litt mat, skiftet til treningstøy og dro rett på trening.» (Bojan).

Denne aksepten fra et fremmed idrettsmiljø må forstås på bakgrunn av at han besitter de fysiske ferdigheter og behersker det idrettsspesifikke språket som er sentrale i fotball.

Hassan, Omar og Mustafa ble tipset av miljøarbeiderne om idrettstilbudet for flyktninger, og alle som ønsket å spille fotball kunne benytte seg av tilbudet i Varangerhallen. Miljøarbeiderne samarbeider med asylmottaket og flyktingetjenesten for å legge til rette for fotballspill for flyktingene.

«Det var de som fikk meg med i kommunens fotballtilbud for flyktninger, og det var sånn jeg begynte å spille fotball i Vadsø.» (Mustafa).

Den store interessen blant de mannlige flyktingene for treningene i Varangerhallen førte til et samarbeid mellom kommunen og IL Norild om å opprette et eget lag for flyktingene. Hassan forteller hvordan overgangen fra et tilrettelagt tilbud til organisert trening førte til dannelse av et eget seniorlag for flyktinger.

«Etter hvert hadde jeg lyst til å spille mer organisert fotball, så jeg begynte å trene med rekruttlaget til Norild. Problemet var at det ikke var plass til oss fordi det var veldig mange flyktinger som ville være med. Vi fortsatte å spille på banen på fritiden for gøy, og etter hvert ble vi lagt merke til av Norild og Vadsø kommune fordi vi var veldig ivrige og engasjerte.» (Hassan).

Vi ser at den idrettslige kapitalen til Bojan, med erfaring som semi-profesjonell fotballspiller, fører han bokstavelig talt rett inn på banen. Bojan får trene og spille sammen med norske utøvere. For Omar, Mustafa og Hassan er tilgangen til fotballspillet mer segregert både gjennom kommunens tilrettelegging av tilbud og at det opprettes et eget lag i den organiserte idretten bestående utelukkende av flyktinger.

Mens kommunenes miljøarbeidere var viktige for å informere og rekruttere flyktninger til fotballaktivitet ble Sergei og Ahmed rekruttert til brytemiljøet av venner fra innvandrer miljøet i Vadsø.

«Første dagen i Vadsø syklet jeg en tur for å utforske byen. Jeg møtte en gutt som var fra samme republikk som meg. Han var aktiv i bryteklubben, og etter at vi begynte å snakke sammen og ble bedre kjent, spurte han om jeg ville være med på brytetrening.»
(Sergei).

«Det tok rundt to år fra jeg kom til Vadsø til jeg ble med i noe idrettslag. Jeg kjente ikke så mange, men jeg hadde en kompis fra Russland som drev med bryting. De liker jo bryting og sånt der borte, så han tok meg med på trening, og siden har jeg drevet på med bryting.» (Ahmed).

Ødegård et al. (2016) skriver at idretten er «selvrekrutterende» fordi majoriteten rekrutteres gjennom sosiale nettverk og venner. Veien inn til idrett skjer ofte gjennom venner og sosiale nettverk som en allerede tilhører (Friberg, 2005). Friberg og Gautun (2007) fant at den viktigste rekrutteringsveien for fotballspillere i Oslo fotballkrets med minoritetsbakgrunn er gjennom venner som allerede spiller på laget. Informantene i denne studien rekrutteres til idretten på ulike måter. For Hassan, Omar og Mustafa blir miljøarbeidernes tilrettelegging og kontakter viktig for å komme inn i idretten, mens Sergei og Ahmed rekrutteres til idrettslaget gjennom venner som har minoritetsbakgrunn. Ifølge Friberg og Gautun (2007) er denne måten å rekruttere spillere på viktig for idrettslag hvor majoriteten av medlemmene har minoritetsbakgrunn.

At idretten er «selvrekrutterende» kan være en barriere for deltagelse fordi innvandrere ofte ikke har de sosiale nettverkene som kreves for å komme inn i idretten. Dette kan være med på å hindre at idretten blir en integrasjonsarena fordi det bare er de som innehar de sosiale nettverkene som kommer inn i idretten og integreres i idretten. De som ikke har de nødvendige sosiale nettverkene, blir ikke med i idretten og dermed heller ikke integrert i idretten. På den måten rekrutterer idrettslagene medlemmer som er like de som allerede er i idrettslaget fra før (Friberg & Gautun, 2007). På mange måter senker kommunens tilrettelegging av tilbud og støtte til innvanderne denne barrieren. Det at idrettslagene på mange måter rekrutterer medlemmer som er like de som allerede er i idrettslaget fra før stemmer ikke for innvanderne som spiller fotball og driver med bryting i denne studien.

Sergei forteller at i hans familie er det en underliggende forventning til at han skal drive med kampsport.

«Kampsport er en tradisjon og en del av kulturen. Der jeg kommer fra er det kampsport som gjelder, og det er sjeldent man møter en fotballspiller i disse traktene for å si det sånn.» (Sergei).

Ifølge Bourdieu (2005a) utvikles habitus gjennom kulturell og sosial læring, og Sergeis væremåter kan tolkes som en kroppslig praksis som har vært en del den kulturen han kommer fra.

Det å være aktive i brytemiljøet innebar imidlertid 150 km kjøring til og fra trening i Vardø. Denne pendlingen til trening flere ganger i uken foregikk mellom 2005-2009. Rekrutteringen av innvandrerungdom til Vardø bryteklubb endret sammensetningen av medlemsmassen og førte etter hvert til dannelsen av en ny klubb i Vadsø.

«I starten brøyt vi for Vardø bryteklubb fordi det ikke var så mange som drev med bryting i Vadsø, men etter hvert som brytemiljøet i Vadsø vokste blant oss utlendinger, kunne vi starte vår egen bryteklubb, og det var Vadsø Atletklubb.» (Ahmed).

Dannelsen av Vadsø Atletklubb representerte noe nytt i Vadsø, men ikke i Øst-Finnmark. Dette må forstås på bakgrunn av den økte rekrutteringen av unge mindreårige flyktninger og innvandrere til klubben. Ifølge Bourdieu (1978) har det tradisjonelt vært et klasseskille i valg av hvilke idretter arbeiderklassen og borgerskapet de. Både Ødegård et al. (2016) og Strandbu og Bakken (2007) viser i sin studie at det er forskjeller i valg av idrettsaktiviteter blant majoritets- og minoritetsungdom. Ødegård et al. (2016) trekker frem kampsport som en av få idretter som er mer populær blant minoritetsungdom, særlig blant minoritetsgutter. Med tanke på at det er flest minoritetsutøvere som deltar i kampsport, regnes kampsportklubber som flerkulturelle med tanke på utøvernes etniske bakgrunn (Walseth, 2004).

Vi ser at fotball og bryting integrerer flyktningene på ulike måter. Dannelsen av en egen bryteklubb, hovedsakelig bestående av innvandrere kan forstås som et uttrykk for integrering gjennom idretten, mens opprettelse av et eget fotballag kan mer forstås som et uttrykk for integrering i idretten. Felles for både brytemiljøet og fotballaget er at begge aktivitetene ble organisert rundt flyktningene og på mange måter segregert. Majoritetsungdommen spilte fotball

høyere opp i divisjonene, mens at minoritetsungdommen ble adskilt fra etnisk norske da bryteklubben ble dannet.

Fortsatt integrert i organisert idrett

Alle informantene forteller at de fortsatt er aktive i organisert idrett. Hassan og Mustafa spiller aktivt på Norild 3, mens Bojan, Omar, Sergei og Ahmed er aktive innen ulike idretter i forskjellige roller på ulike steder i Norge. Omar forteller at han har gode erfaringer fra fotballen i Vadsø, og at disse har vært viktige for å komme inn i et nytt idrettsmiljø etter at han flyttet.

«Det gjorde terskelen lavere for å melde meg inn i nye idrettslag når jeg flyttet. I dag spiller jeg fotball på et fjerdedivisjonslag.» (Omar).

Bojan har satset på en dommerkarriere.

«Jeg spiller ikke så mye fotball i dag, men jeg dømmer fortsatt kamper, og jeg skal fortsette å dømme på Østlandet. Jeg har allerede meldt meg inn i fotballkretsen der nede.» (Bojan).

Sergei og Ahmed er fortsatt aktive brytere etter at de flyttet fra Vadsø, men forteller at aktiviteten har blitt nedprioritert de siste årene.

«Skole og studier tar mye tid, og det er ikke mye tid til toppidrett. Jeg trener fortsatt litt og deltar på stevner som utøver og dommer. Det skal jeg fortsette med, selv om det ikke blir like mye som tidligere.» (Ahmed).

Ødegård et al. (2016) fant i sin studie at ungdommer slutter med idrett på grunn av økende prestasjonskrav og at det er vanskelig å kombinere skole og trening. Ahmed og Sergei forteller at de har trappet ned treningen til fordel for skole, og at selv om det er utfordrende å kombinere det å være idrettsutøver med studier, har de ikke droppet ut av idretten. Det at informantene fortsatt er idrettsaktive på ulike måter etter at de flyttet fra Vadsø, tyder på at idrettsarenaen er en sentral arena for å skape tilhørighet.

Idrett som fristed

Flere trekker frem at de har gjennomlevd forferdelige og tragiske hendelser. Flukten fra krig har satt sine spor. For Hassan har idretten vært et fristed for å takle utfordringer.

«Fotballbanen er et fristed fra de vonde tankene, for når jeg spiller fotball glemmer jeg alt det vonde jeg har opplevd.» (Hassan).

Beskrivelsene til Hassan samsvarer med Walseth (2006a) som fant at de muslimske innvandrere opplevde idrettsarenaen som et fristed hvor man kunne koble av og «rømme» fra hverdagens plikter og bekymringer. Tilsvarende finner Hovden og Tjønndal (2020) at de muslimske kvinnelige bokserne opplevde bokseklubben som et fristed hvor de kan koble av fra hverdagslige bekymringer. Lidén (2016) fant lignende opplevelser blant innvandreguttene som beskrev fotballspill som et «frirom» fra hverdagens bekymringer og ga en etterlenget mening i tilværelsen. Funnene i denne studien kan tyde på at idrettsarenaen er spesielt viktig for flyktningene, en arena hvor man får et frirom for å glemme utfordringer og bekymringer i hverdagslivet på asylmottaket.

Ferdighetsutvikling motiverer

Sergei og Ahmed forteller at det å utvikle ferdigheter har virket motiverende. Bryting er en teknisk krevende idrett og det å mestre og prestere gir selvtillit og styrker identitet.

«Etter hvert synes jeg det var gøy å se hvordan jeg utviklet meg i bryting. Bryting er teknisk krevende hvor man må beherske mange ulike teknikker, så når jeg så at dette var noe jeg var god i, synes jeg det var interessant å finne ut hvor god jeg kunne bli.»
(Sergei).

«Etter hvert som jeg ble bedre kjent med bryting synes jeg det var gøy, og jeg skjønnte at jeg kunne utvikle meg. Det var en del å jobbe med i starten, men når jeg mestret bryting litt etter litt ble jeg motivert til å fortsette.» (Ahmed).

Sergei og Ahmeds opplevelser av mestring samsvarer med Wacquant (1992) og Hovden og Tjønndal (2020) sine studier rundt boksing. På samme måte som boksing kan bryting beskrives som en aktivitet som kombinerer styrke, strategi og tekniske ferdigheter. I likhet med boksing krever bryting flere år med disiplinert trening og hardt arbeid for å beherske ulike teknikker, kombinasjoner, bevegelser og evne til å analysere en motstander. I likhet med funnene til Wacquant (1992) og Hovden og Tjønndal (2020) gir bryting en følelse av mestring, anerkjennelse og selvtillit, følelser som trekkes frem både av Sergei og Ahmed. På mange måter er bryting for Sergei og Ahmed en lidenskap, en livsstil og en del av deres identitet. Denne lidenskapen for bryting kan ifølge Andersson (2002) forstås som en arena hvor unge utvikler mestringsstrategier som kan være nyttig for å ta del i samfunnsliv.

Lidén (2006) hevder at idrettsdeltagelse kan gi anerkjennelse i andre sammenhenger og åpne opp for andre sosiale fellesskaper. Bojans ferdigheter og kvaliteter gir han umiddelbart anerkjennelse i fotballmiljøet. Idrettskapitalen har betydning for vennskap og status også utenfor idretten. For Bojan kan statusen forstås som en portåpner til vennskap og sosiale nettverk både i idretten og i andre sammenhenger.

Kulturell integrasjon – språk og dugnad

Felles for informantene er at de deltok i norskopplæring i regi av kommunen som del av introduksjonsprogrammet. Målet med norskopplæringen var at den skulle bidra til en lettere og raskere integrering. Flere trekker også frem betydningen idrettsarenaen har for læring av norsk. Omar opplever ikke språket på banen som en stor barriere.

«Vi har liksom et eget språk på banen. Vi kommuniserer med kroppsspråk, korte utsagn og felles tegn.» (Omar).

Det at man kan kommunisere gjennom aktiviteten samsvarer med Walseth (2009) sine funn, som beskriver idrett som universell og at reglene er de samme uansett hvor idretten utøves. Dette gjør integrering i idretten enklere i forhold til andre arenaer. Ifølge Strandbu (2002b) krever idrettsdeltakelse ikke høy språkkompetanse, reglene er enkle å sette seg inn i og slik setter idretten i en unik posisjon når det kommer til integrering. Bojan forteller at han lærte seg først norsk gjennom idretten og at det var en fordel når han begynte på norskopplæring etter å ha oppholdt seg i Vadsø en tid.

«Språket kom liksom mer naturlig når vi småpratet før og etter trening, og når vi trente og spilte sammen. Jeg begynte på norskopplæring etter ca. 8 måneder. Læreren var sjokkert over hvor flink jeg var i norsk til å ha vært så kort tid i Norge.» (Bojan).

Opplevelsene til flyktingene samsvarer med erfaringene fra idrettsprosjektet *Fargerik idrett* som trekker frem at idretten kan være en svært egnet arena for innvandrere til å lære seg å snakke norsk (Strandbu, 2002b).

Ahmed, Sergei, Omar og Mustafa forteller at de i begynnelsen opplevde språket som en barriere for å kunne kommunisere med lagkameratene.

«Språkproblemer gjorde det vanskelig for meg i starten fordi jeg ikke kunne snakke med de andre på laget. Språket påvirket det sosiale fordi det var vanskelig å bli kjent med de andre og få seg venner. Det gikk seg til etter hvert som jeg ble bedre i norsk. Da ble jeg bedre kjent med de på laget og fikk flere venner.» (Mustafa).

For Mustafa er økte språkkunnskaper viktig for å få venner og utvide det sosiale nettverket. Opplevelsene til flyktingene i Vadsø samsvarer med erfaringene fra idrettsprosjektet *Fargerik idrett*, som trekker fram at manglende norskkunnskaper blant innvandrere kan være et hinder for integrering og for å bli kjent med andre (Strandbu, 2002b). Dette kan forståes slik at språkkunnskaper ikke er en stor barriere for å delta i selve idrettsaktiviteten, men en nødvendig forutsetning for å skaffe seg venner og utvikle sosiale nettverk.

Sergei forteller at det var krav om å snakke norsk på treningene i Vadsø Atletklubb.

«I starten delte vi oss selv inn i grupper på trening. Vi utlendinger i en gruppe og de norske i en gruppe. Det ble bare sånn fordi det var lettere å henge med de som snakket samme språk som meg, eller lignende språk i alle fall, enn å henge med de norske. Siden vi ikke var særlig sosial med de norske, ble vi heller ikke særlig godt kjent med dem. Etter hvert som vi ble bedre i norsk trente vi mer og mer sammen med de norske. Det tok ikke lang tid før jeg fikk god kontakt med dem og fikk norske venner.» (Sergei).

Språkbarrieren mellom de norske utøverne og flyktingene førte til segregerte fellestreninger, men som det ble slutt på etter hvert som flyktingene fikk bedre norsk kunnskaper. I noen kulturer kan det være forbundet med skam å ikke mestre språket. Da skal det mye til for å oppsøke arenaer der dette blir synliggjort, selv om er gunstig med tanke på språkopplæring. Kravet fra lederne i Vadsø Atletklubb om at utøverne skulle snakke norsk på treningene, selv om ungdommen ble delt i grupper, styrket dette felles rommet integreringen ved at innvandrerne hele tiden ble eksponert for språket. Ifølge Andersson (2002) som fant at ved å kreve at minoritetsungdommene i den fleretniske sportsklubben skulle snakke norsk, bidro språkkravet til sosial og kulturell integrering. Dette er i tråd med Lorentzen (2007) som fremhever språk som et av de viktigste redskapene for integrering.

Bojan forteller at han ikke opplevde språket som en barriere.

«Jeg fikk venner med en gang på første trening. Fra første dagen hadde jeg en følelse av at jeg hadde bodd her hele livet, og at klubben var min familie.» (Bojan).

Fysiske ferdigheter er en form for kapital som er svært sentral i idretten (Hertting & Karlefors, 2016). Ferdigheter som er knyttet til kroppen og det idrettsspesifikke språket kan tyde på at idrettskapital kan kompensere for lav språkkompetanse. Det å ha relevante ferdigheter gjorde det enklere for Bojan å bli akseptert og komme seg inn blant majoritetsungdom, på tross av manglende språkkompetanse.

Flere av de andre informantene forteller at det er utfordrende å få seg venner når man har lav språkkompetanse og mangler den idrettslige kapitalen. Hassan forteller at det å lære seg språket er viktig fordi det gir flere muligheter og åpner flere dører.

«Jeg var bevisst på å lære meg norsk tidlig, og jeg har oppfordret mine innvandervener til å prøve å lære seg språket så godt de kan, fordi språket er nøkkelen til alt; å kommunisere med andre, få seg venner og få seg en jobb.» (Hassan).

Å opparbeide seg kulturell kapital i form av språkkompetanse synes å være en nøkkel for å få venner og et utvidet sosialt nettverk, og at informantene i en slik sammenheng trekker frem idrettsarenaen som en viktig læringsarena.

Dugnad som utfordring

Det å delta på dugnader og drive med frivillig arbeid betegnes gjerne som typisk norsk. En stor del av idrettslagenes virksomhet baserer seg på at medlemmene utfører dugnadsarbeid og at foreldrene engasjerer seg og stiller opp på frivillig arbeid. Det å skulle bidra til et fellesskap med frivillig arbeid for å skaffe inntekter til aktiviteten hadde ingen av flyktingene erfaringer med fra hjemlandet. Bojan beskriver overgangen fra semi-profesjonell fotballspiller i Serbia til amatørspiller i Norild som et kultursjokk.

«Dugnad var helt nytt for meg og det var veldig rart å måtte jobbe gratis for klubben. Jeg tenkte bare «hva i helvete er dette?». Men etter hvert skjønnte jeg at det var tradisjon for dugnad og at det var en del av den norske idrettskulturen, så da var det bare å hive seg med.» (Bojan).

Flere av informantene forteller om dårlig økonomi. Det frivillige arbeidet bedret rammebetingelsene for aktiviteten. Sergei forteller at han har deltatt på mange dugnader og jobbet frivillig som brytetrener for de yngste utøverne i klubben når hovedtrenerne reiste på ferie. For han var dugnadsarbeid nødvendig for å kunne drive med aktiviteten.

«Det som var fint med dugnad var jo at selv om ikke vi fikk pengene rett i lomma, så fikk klubben pengene til å kjøpe inn utstyr, betale trenere og dekke treningsavgifter og reiseutgifter. Pengene kom oss til gode for å si det sånn, så det var verdt det.» (Sergei).

Idrettslag baserer ofte sin virksomhet på at foreldre kan stille opp som sjåfører, ledsagere til arrangementer og utføre frivillig arbeid for å skaffe penger til driften av idrettslaget (Strandbu, 2002b). Ifølge Ødegård et al. (2016) er foreldreengasjement i barne- og ungdomsidretten betydningsfullt fordi foreldre sees på som rollemodeller og tilretteleggere for barn og ungdoms idrettsaktiviteter. Ahmed, som bosatte seg i Vadsø sammen med familien, forteller om foreldrenes møte med den norske dugnadskulturen.

«Foreldrene mine hadde aldri vært med på dugnad før. Jeg husker de syntes det var litt problematisk å delta på dugnader i starten. De skjønnte ikke helt greia med dugnad. Det ble en liten kulturkrasj når de skulle være med på dugnad uten å få betalt. Det gikk seg til etter hvert som de ble bedre kjent med den norske kulturen og fikk en bedre forståelse av verdien med dugnadsarbeid. Dugnadsarbeidet var på den måten en fin overgang for foreldrene mine til å bli kjent med den norske kulturen.» (Ahmed).

Ifølge Strandbu (2002b) kan denne kulturkrasjen forklares med at personer med innvandrerbakgrunn har dårligere forståelse for driften av et idrettslag enn foreldre med norsk kulturbakgrunn. Friberg og Gautun (2007) fant at minoritetsforeldres deltagelse i frivillig arbeid er en utfordring i organisert idrett, og spesielt i idrettslag hvor majoriteten av medlemmene har minoritetsbakgrunn. De forklarer dette med foreldrenes manglende erfaringer med denne typen arbeid fra egen oppvekst, lav språkkompetanse og skepsis til denne typen fritidsaktiviteter. Ifølge Strandbu (2002b) behøver ikke dugnad i seg selv å være fremmed. I andre kulturer kan dugnad først og fremst knyttes til slekt og naboskap. Foreldrene til Ahmed som kommer fra et annet land og kultur er vokst opp med andre tradisjoner og praksiser. De er ukjent med den norske idrettskulturen, men som minoritetsforeldre og førstegangsinnvandrere engasjerer de seg som foreldre for at sønnen skal være med i bryteklubben. Sergei og Ahmed forteller at foreldrene velvillig stiller opp og bidrar med det de kan. Mødrene jobber på kjøkkenet og lager

mat til utøverne på stevner og samlinger, mens fedrene deltar på strandrydding, tømning av lokaler og montering av festivaltekt. Dette er i kontrast til Friberg og Gautun (2007) som fant at minoritetsforeldre deltar i langt mindre grad i frivillig arbeid enn foreldre med norsk bakgrunn.

Tjønndal og Sundvoll (2015) hevder at dugnadsarbeid og frivillig arbeid kan bidra positivt i integreringsarbeidet fordi man blir kjent med norske verdier og kultur. Ifølge Ødegård et al. (2016) er idretten den organisasjonstypen som samler flest til frivillig arbeid og hvor foreldrefrivilligheten er størst. Det betyr at idretten er en arena hvor både barn og unge og foreldre med innvandrerbakgrunn kan danne fellesskap, få seg venner og utvikle sosiale nettverk. Sergei og Ahmed som kom til Norge med foreldre, forteller begge at frivillig arbeid var positivt for foreldrene fordi de har utvidet sitt sosiale nettverk. Lidén (2006) mener at idretten derfor har en dobbel integreringsfunksjon ved at foreldrene integreres gjennom deres kollektive innsats i det frivillige arbeidet og foreldreengasjement, og at barna integreres gjennom selve idrettsaktiviteten.

Kulturell integrasjon – venner og kulturaktiviteter

Når jeg spør hva informantene driver på med på fritiden utenom idretten, forteller Omar at han liker å ferdes i naturen. Han gikk mye i fjellet da han jobbet som gjeter på familiegården i hjemlandet. Oppfatningen av hva det innebærer å gå fjellturer endret seg etter at han kom til Vadsø.

«Flere av mine norske venner er opptatt av friluftsliv og har tatt meg med på fjellturer og skiturer. Før jeg kom til Norge hadde jeg aldri gått på ski, men nå har jeg blitt veldig glad i å være ute i naturen. Jeg går ofte skiturer om vinteren og fjellturer om sommeren.» (Omar).

Det at Hassan og Omar kommer seg ut i naturen for å drive med friluftslivsaktiviteter kan være med på å styrke kulturell og sosial integrasjon. Det kan tyde på at Hassan og Omars vennskap med etnisk norske kan ha betydning for integrasjon, fordi de lærer seg kulturelle koder, verdier og normer som er gjeldende i det norske friluftslivet. Walseth (2016) fant i sin studie ut at muslimske ungdomsorganisasjoner former muslimske ungdommer til «norske muslimer» gjennom å legge til rette for deltakelse i en typisk norsk kulturaktivitet som friluftsliv.

Hassan forteller at han har blitt kjent med den norske kulturen gjennom sine norske venner, men at han også gjennom disse møtene har lært sine norske venner om sin kultur.

«Jeg har lært mye av mine norske venner om den norske kulturen. Jeg har vært med på hjemmefester, 17. mai-feiringer og julebord med vennene mine. Jeg har feiret julaften med mine norske venner og jeg har vært mye sammen med deres familier på hytteturer. Men jeg har også lært mine norske venner å kjenne min kultur. Mange av mine beste venner som er norske er veldig nysgjerrige på min kultur. De er ofte på besøk hos meg, de har lært ord og uttrykk fra språket mitt, jeg har laget afghansk mat til dem og fortalt dem om kulturen min og hvordan vi lever der i forhold til her. Det har blitt en slags kulturutveksling hvor vi lærer om hverandres kulturer.» (Hassan).

En slik beskrivelse av vennskap på andre arenaer utenfor idretten betegner Strandbu (2002b) som sosial integrasjon gjennom idretten. Hassan beskriver vennskapet som en kulturutveksling. Gjennom denne kulturutvekslingen, hvor Hassan og etnisk norske venner utveksler historier, språk, tradisjoner, mat og musikk, får Hassan innsikt i hva som er typisk norsk. Når Hassan og hans etnisk norske venner utveksler kultur med hverandre kan det forstås som «bridging». Walseth (2009) fant lignende nettverksmønster i sin studie hvor innvandrerejentene på basketballaget drev «bridging» på tvers av ulik etnisk opprinnelse. For Hassan tyder dette på at «bridging» på tvers av etnisitet og kultur var viktig for utvikling av sosiale nettverk og integrasjon i lokalsamfunnet.

Omar forteller at han opplevde kulturforskjellene mellom Norge og Irak som utfordrende.

«Jeg brukte tid på å tilpasse meg den norske kulturen med tanke på hvordan jeg skulle oppføre meg rundt andre på og utenfor banen. Men det gikk seg til når jeg ble bedre i norsk og bedre kjent med de norske på laget.» (Omar).

Kulturforskjeller gjør det ikke bare utfordrende å danne sosiale nettverk på tvers av etnisiteter. For Omar hadde økt språkkompetanse betydning for å få seg norske venner og for å lære seg de kulturelle kodene i samfunnet. Det kan derfor tenkes at vennskap og sosiale nettverk med nordmenn har betydning for flyktninger for å øke deres kulturelle kapital og for å skape sosial tilhørighet i samfunnet. Dette er i tråd med Flensner et al. (2021) som fant at språkferdigheter er viktig for innvandrere for å få venner og bli kjent med kulturelle koder, normer og verdier.

Mustafa forteller at han spilte cricket sammen med venner og familie i hjemlandet og at det var viktig å ta opp igjen tradisjonen når han kom til Vadsø.

«Cricket er veldig populært i Afghanistan. Siden vi var flere fra Afghanistan som likte å spille cricket, har vi vært en gjeng som har møttes av og til for å spille og prate sammen.» (Mustafa).

For Mustafa betyr det å spille cricket både å ha en etnisk møteplass sammen med andre afghanske menn og å dyrke en felles kulturell aktivitet. Møteplassen blir et viktig sosialt rom hvor de praktiserer en aktivitet de kjenner fra egen kultur. Ifølge Putnam (2001) kan dette forstås som en form for «bonding» hvor afghanerne utvikler vennskap rundt en kulturell aktivitet. Dette er i tråd med Walle (2010) som finner at pakistanske menn opplever cricketklubben som et sosialt møtested hvor de kan få venner, diskutere politikk og utveksle informasjon, og mener denne formen for segregert sosialisering er med på å skape integrering og forme en nasjonal identitet. Å drive med cricket blant de afghanske mennene i byen kan derfor forstås som uttrykk for et behov for å forme en afghansk identitet i forhold til andre innvandrergupper i Vadsø og en verdifull møteplass for nyankomne afghanske flyktninger, som er sårbare for diskriminering og marginalisering.

Hassan og Ahmed er opptatt av at integrering er en prosess som går begge veier. De trekker frem at betydningen av at man selv tar ansvar.

«Idrettslaget og kommunen kan hjelpe deg og legge til rette for deg, men du må selv ta ansvar for å bli integrert. Integrering skjer ikke automatisk. Jobb, venner og aktiviteter kommer ikke av seg selv og dukker ikke automatisk opp på døra di. Du må gjøre jobben selv, uavhengig av om du er norsk eller ikke.» (Hassan).

Ahmed føler at som flyktning er det viktig å utnytte de mulighetene man får i livet.

«Mange av mine kompiser har ikke fullført skole eller tatt utdanning, og flere isolerer seg fra omverden eller havner i dårlige miljøer. Jeg har jobbet hardt for å komme dit jeg er i dag, og føler jeg har utnyttet de mulighetene jeg fikk for å bli integrert med tanke på venner, språk og utdanning.» (Ahmed).

Hassan og Ahmed er tydelig på at man som innvandrere har et eget ansvar for å bli integrert og bidrar i prosessen. Det er viktig å tilegne seg språket, bli kjent med nordmenn og de verdiene og normene som det norske samfunnet er bygget på. Dette er i tråd med Lidén (2016) som

mener idretten kan være en verdiforankrende læringsarena for tilegnelsen av forståelse og regler for samfunnsdeltagelse. Som innvandrere opplever de tilhørighet og får muligheten til å beholde eget språk og kultur, og samtidig forholde seg til verdier og normer som det norske samfunnet er bygget på. Funnene viser at det er mulig å være godt integrert i samfunnet og muslim på samme tid. Strandbu (2002a) mener integrasjon bør tenkes tosidig hvor folk med minoritetsbakgrunn tilegner seg verdier i idrettslag der majoritetsbefolkningen dominerer, og at majoritetsbefolkningen tilegner seg verdier fra minoritetsbefolkningens idrettsaktiviteter. Det å falle utenfor har sin pris. Ahmed som forteller at flere av hans kompiser har havnet i dårlige miljøer samsvarer med tidligere studier blant etniske grupper som har sett på kriminalitet og idrettsdeltagelse. Studiene til Andersson (2002), Lidén (2016) og Wacquant (1992) indikerer at idrettsdeltagelse blant marginaliserte grupper kan holde ungdom borte fra belastede miljøer.

Bojan skiller seg fra de andre flyktingene ved å ta utdanning innen idretten. Han gjennomførte dommerutdanning allerede ett år etter at han kom til Vadsø, noe som styrket hans kulturelle kapital. Etter at han la opp som aktiv fotballspiller i 2013 fortsatte han som dommer.

«Siden 2013 har jeg dømt nesten firehundre kamper i de ulike divisjonene. Det er store avstander i Finnmark, så det gikk mye tid til dømming. Det er jo godt betalt å være dommer, så det har vært en ekstra inntektskilde. I tillegg får jeg reise rundt i Finnmark og jeg holder kontakten med fotballmiljøet» (Bojan).

Dette kan tolkes som at Bojan gjennom dommerutdanningen styrket sin kulturelle kapital og gjennom den omfattende dømmingen og hadde betydning for hans økonomiske kapital.

Venner i og gjennom idretten

Informantene opplever idrettsarenaen som en sosial møteplass hvor man kan bli kjent med andre og får seg venner. De trekker frem at idrettsarenaen er bra for flyktinger fordi den er åpen og inkluderende og et sted alle kan komme til uansett bakgrunn. Hassan forteller at det var gjennom idretten han fikk sine første venner i Vadsø.

«Det var når jeg begynte med idrett at jeg ble kjent med folk og fikk venner i Vadsø» (Hassan).

Sergei er ikke sikker på om han hadde hatt så mange venner hvis det ikke var for idretten.

«Vennene mine kommer fra idretten. Hvis jeg ikke hadde begynt med idrett i Vadsø, tror jeg ikke at jeg hadde hatt så mange venner som jeg har nå» (Sergei).

At informantene får nye venner gjennom idrettsdeltagelse støttes av tidligere forskning som vektla betydningen av idrett som sosial arena. Lidén (2006), Lidén (2016), Walseth (2006a), Walseth (2009) og Agergaard et al. (2019) finner i sine studier at idrettsarenaen er en velegnet arena for å få seg venner. Dette styrker antagelsen om at idrettsarenaen er en viktig sosial møteplass hvor flyktninger kan utvikle sosiale nettverk og vennskap.

Når vi går nærmere inn på hvem informantene er venner med, forteller samtlige at de både har norske og utenlandske venner. Gjennomgående forteller mange er at de fikk utenlandske venner før de ble kjent med norske venner. Flere av informantene forteller at det var naturlig, fordi majoriteten av utøvere i Atletklubben og Norild 3 var innvandrere. Omar trekker frem kulturforskjeller som en forklaring på dette.

«De fleste på laget var utenlandske og det var flere kulturelle likheter mellom oss enn med de norske, sånn som språket. Det gjorde det lettere å få utenlandske venner. Jeg hadde ingen problemer med de norske, men det var mer naturlig for meg å være med de utenlandske fordi vi var mer like.» (Omar).

Dette kan tyde på at informantene søker venner de har mer til felles med enn andre. En nettverksbygging som samsvarer med funnene i studien til Agergaard et al. (2019), som fant at spillere med innvandrerbakgrunn i fotballklubben Vatanspor valgte å tilbringe fritid sammen med venner med lik etnisk bakgrunn.

Flere av informantene beskriver en gradvis overgang hvor de fikk norske venner.

«I starten hadde jeg mest utenlandske venner, men når jeg ble bedre i norsk var det lettere for meg å bli kjent med de norske. I dag har jeg mange norske venner fra idretten.» (Mustafa).

Hassan forteller at han har fått mange norske venner gjennom idretten og at hans nærmeste venner i dag er norske.

«Jeg har fått mange venner, både norske og utenlandske. Fire-fem av mine bestevenner er norske.» (Hassan).

Dette viser at informantene får venner både med innvandrerbakgrunn og blant etnisk norske. Et slikt mønster på tvers av etnisitet samsvarer med tidligere forskning (Agergaard et al., 2019; Lidén, 2006, 2016; Walseth, 2006a, 2009, 2016). Walseth (2009) finner i sin studie et annet mønster blant muslimske jenter: idrettslag er godt egnet til å skape vennskap og sosiale nettverk mellom innvandrere på tvers av etnisitet, men spiller en begrenset rolle i bygging av vennskap og sosiale nettverk mellom majoritetsbefolkningen og innvandrere. At flere av informantene forteller at de har fått etnisk norske venner og dermed økt sin kulturelle kapital ved å lære seg språket og kulturelle koder. Selv om Walseth (2009) beskriver at den vanligste formen for «bonding» skjer mellom mennesker som er like en selv når det kommer til kjønn, sosial klasse og etnisitet, viser funnene i denne studien at «bonding» og «bridging» mellom mannlige innvandrere og majoritetsbefolkning utvikler seg gjennom idrettsmøtene.

Flere av informantene forteller at de er sammen med venner også utenfor idrettsarenaen og dette kan ifølge Strandbu (2002b) beskrives som sosial integrasjon gjennom idretten.

«Jeg dro på fest med vennene mine, de inviterte meg hjem på middag, vi så på TV sammen og vi hjalp hverandre i hverdagen.» (Bojan).

Mustafa forteller at han ofte møter vennene sine på fritiden.

«Vi samler ofte gjengen hjemme hos hverandre. Vi prater sammen, lager mat, ser på fotball, spiller spill og går på kino. I starten var det mest oss utlendinger, men nå gjør jeg de samme tingene med mine norske venner også.» (Mustafa).

Ahmed og Sergei beskriver livet som bryter som altoppslukende.

«Det var egentlig ikke tid til å henge med venner på fritiden. Etter skolen gikk jeg som regel rett på trening. Vi trente flere timer hver dag, seks ganger i uka, så jeg var ofte helt ferdig når jeg kom hjem fra trening.» (Sergei).

Informantene fra fotballmiljøet beskriver en hverdag hvor det er tid til å være sammen med venner utenfor idretten, mens Ahmed og Sergei forteller at bryting opptar store deler av fritiden. At informantene fra fotballmiljøet møter venner på fritiden er i tråd med funnene til Agergaard et al. (2019) som fant at fotballspillerne med minoritetsbakgrunn ofte møtes på fritiden og hjelper hverandre i hverdagen. Walseth (2009) fant også ut at innvandrerejentene som spilte organisert fotball og basketball i klubber hvor majoriteten av spillerne var innvandrere, ofte møttes på fritiden for sosialt samvær. Slik noen av informantene forteller om omgangen med norske venner (bridging) kan det tyde på at fotball skaper andre forutsetninger for å knytte vennskap mellom innvandrere og etnisk norske enn bryting.

Sosiale nettverk

Hassan forteller at idretten har vært viktig for han og mener at det var gjennom idretten han begynte å utvikle sosiale nettverk i Vadsø.

«Det var gjennom idretten nettverket mitt utviklet seg. Jeg har blitt kjent med veldig mange i Vadsø på grunn av idrett, og de fleste kjenner meg gjennom idrett. Idrett har vært viktig for å bli kjent med folk og få venner» (Hassan).

Sergei og Ahmed forteller at det sosiale nettverket hovedsakelig er knyttet til Atletklubben.

«Jeg fikk et stort nettverk innenfor bryteklubben, men ikke noe særlig utenfor. Det var vanskelig å utvikle sosiale nettverk og bli kjent med folk utenfor idretten fordi jeg hang mest med de jeg trente med» (Ahmed).

En av erfaringene fra idrettsprosjektet *Fargerik idrett* var at mange innvandrere kommer med i et sosialt nettverk gjennom idretten (Strandbu, 2002b). Walseth (2009) mener man må se på de strukturelle betingelsene for å forklare forskjellene i nettverksbygging. Mens både majoritets- og minoritetsungdom deltar i fotballspill i Vadsø, er majoriteten av deltagerne i bryting hovedsakelig minoritetsungdom. Dette kan tyde på at de strukturelle betingelsene for å utvikle sosiale nettverk mellom majoritet og minoritetsungdom i Vadsø Atletklubb ikke er spesielt gunstige.

I IL Norild er hovedvekten av medlemmene etnisk norske. Siden Norild 3 ble dannet har laget fått tilført etnisk norske spillere fra de andre seniorlagene samtidig som innvandrere har etablert kontakt med de norske ungdommene gjennom fellestreninger, internkamper, reiser til turneringer, dugnadsarbeid og sosiale sammenkomster. I bryting er majoriteten av utøverne

innvandrere. Dette kan føre til at den sosiale kontakten med majoritetsungdom begrenses. I tillegg er Atletklubben en mindre klubb med få medlemmer sammenlignet med IL Norild. Dette tyder på at fotballarenaen kan ha bedre betingelser for «bridging» mellom utøvere med ulik etnisitet, mens bryting er en god arena for «bonding» mellom utøvere med samme etnisitet.

Sosiale nettverk sees på som viktige ressurser for flyktninger som skal tilpasse seg et nytt samfunn. Høy sosial kapital gjør det mulig å søke informasjon og få kontakt med viktige personer slik at en får lettere tilgang på goder. Bojan og Sergei forteller at deres sosiale nettverk har hatt stor betydning for valg av bosted. Sosiale nettverk var avgjørende for at Bojan og familien ble værende i Vadsø. Han stod klar til å reise bort fra byen for å spille profesjonell fotball for en annen klubb i Nord-Norge da han fikk et tilbud om fast jobb.

«Jeg fikk et godt tilbud fra en større klubb i Nord-Norge som spilte på nest øverste nivå i Norge. Treneren min hadde veldig lyst å hjelpe meg med jobb sånn at jeg kunne bli i Vadsø og spille på Norild. Og det gjorde han. Kvelden før jeg skulle signere kontrakten med den nye klubben, ringte treneren meg og sa han hadde fikset meg fast jobb i Vadsø kommune.» (Bojan).

Sergei forteller at hans sosiale nettverk var viktig for at han kunne fortsette satsingen på bryting og samtidig fortsette utdanningen som plastmekaniker i en større by på Østlandet.

«Etter første året på videregående bestemte jeg meg for å flytte til en større by på Østlandet hvor de hadde en av de beste bryteklubbene i landet. Jeg hadde vært der på flere samlinger og stevner, så jeg kjente klubben og treneren godt. Jeg var egentlig for sent ute med å søke skoleplass, men når treneren hørte at jeg hadde problemer med skoleplassen på Østlandet, ordnet han skoleplass til meg.» (Sergei).

Informantene forteller at de får venner og utvikler sosiale nettverk gjennom idrettsdeltagelsen. Det at de organisatoriske rammene for å møtes er ulike i bryte- og fotballmiljøet, gjør at forutsetningene for å få venner og styrke det sosiale nettverk fremstår som noe forskjellig. For informantene som spiller fotball trekker de frem at de opplever å utvikle vennskap og sosiale nettverk på tvers av etnisiteter, mens i brytemiljøet utvikles vennskap og sosialnettverk primært innen brytemiljøet blant de ikke etnisk norske. Bojan, Sergei, Mustafa og Omar kom relativt fort inn i idretten, alle var aktive i fotballmiljøer etter et par måneder. For Hassan og Ahmed gikk det rundt to år før de ble en del av idrettsmiljøet i Vadsø. Som flyktninger som skulle finne seg til rette på et fremmed sted ble idretten tidlig sett på som en viktig arena for å kunne møte

andre utenfor asylmottaket. At informantene utvikler sosiale nettverk er i tråd med tidligere studier som finner at idrettsarenaen er en sosial arena hvor man kan bygge sosiale nettverk (Agergaard et al., 2019; Lidén, 2006, 2016; Walseth, 2006a, 2009, 2016). Funnene i denne studien bekrefter at idrettsarenaen er en velegnet arena for å utvikle sosiale nettverk mellom innvandrere på tvers av etnisitet.

Seippel (2002) mener at de sosiale nettverkene er viktige fordi de formidler en spesiell form for sosialisering og muliggjør den konkrete kontakten mellom individ og organisasjoner. Dette tyder på at venner og sosiale nettverk er viktig for å komme inn i idrettslag. Flyktninger har ofte ikke venner eller sosiale nettverk når de kommer til et nytt land. Dette gjør flyktninger til en sårbar gruppe i samfunnet. Ødegård et al. (2016) fremhever at innvandrere er dårligere representert enn majoritetsbefolkningen i norske frivillige organisasjoner. Dette skyldes hovedsakelig mangelen på sosiale nettverk. Personer med svake sosiale nettverk har større sannsynlighet for å stå utenfor fellesskapene frivillige organisasjoner representerer fordi ingen spør dem, de vet ikke hvem de skal spørre eller hvor de skal henvende seg for å få delta.

Lidén (2016) mener at idrettsdeltagelse kan fungere som bindeledd inn mot andre samfunnsområder. Tilsvarende mener Agergaard et al. (2019) at sosiale nettverk kan være brobyggere til andre arenaer. Walseth (2009) mener at vennskap og sosiale nettverk kan føre til at folk kommer seg opp og frem i det sosiale feltet. Å komme seg opp og frem assosieres ofte med sosial mobilitet hvor sosiale nettverk kan hjelpe en inn på arbeidsmarkedet eller andre arenaer. Dette ser vi skjer med Bojan og Sergei som gjennom nettverkene sine får støtte til å få seg jobb eller komme inn på skole.

Utstyr og kontingenter som økonomiske barrierer

Det er godt dokumentert at økonomi kan være en barriere for å delta i organisert idrett (Strandbu & Bakken, 2007; Strandbu et al., 2017; Ødegård et al., 2016). Ødegård et al. (2016) trekker frem at det er flere minoritetsungdommer enn majoritetsungdommer som oppgir at de sluttet i idretten fordi «det ble for dyrt». I mange idretter stilles det store krav til utstyr og treningsavgifter. Informantene legger ikke skjul på at økonomi var en utfordring i begynnelsen. Noen av flyktningene kom alene som mindreårige asylsøkere, mens andre kom sammen med familie, familie med mange barn og foreldre som var arbeidsledige. Informantene forteller at de hadde få økonomiske ressurser når de kom til Norge. Støtten fra staten var nok til å dekke grunnleggende behov for å kunne forsørge seg selv og familien.

Flere forteller at for å kunne delta i idrett var de avhengig av økonomisk støtte. Bojan forteller at IL Norild viste forståelse for hans økonomiske situasjon.

«Jeg fikk økonomisk hjelp av Norild de første årene. Jeg hadde ikke jobb i starten, bare litt penger til å forsørge familien. Norild dekket treningsutstyr, treningsavgifter og forsikringer. Jeg betalte ingenting.» (Bojan).

Sergei forteller at Vadsø Atletklubb la til rette for at han kunne delta.

«Jeg var avhengig av at klubben hjalp meg økonomisk med treningsutstyr, treningsavgift og egenandel når jeg skulle reise på stevner og mesterskap. Hadde ikke klubben hjulpet meg hadde jeg ikke kunnet drive med bryting.» (Sergei).

Hassan forteller hvordan kommunen la til rette for at han kunne spille organisert fotball.

«Det første året betalte vi ingenting. Kommunen dekket medlemskontingent, treningsavgift, treningsklær og drakter til laget. Dette er store utgifter når man i utgangspunktet ikke har penger.» (Hassan).

For Ahmed var ikke kvaliteten på utstyret så nøye. Det viktigste var å bryte.

«Klubben og asylmottaket ordnet treningsutstyr til meg. Det var ikke det beste utstyret. Klærne og skoene var brukte, men det gjorde at jeg kunne være med på bryting.» (Ahmed).

For å overvinne økonomiske barrierer var flyktningene avhengig støtte til å dekke vanlige utgifter som medlemskontingenter, treningsavgifter, treningsutstyr og reiseutgifter til kamper og turneringer.

Økonomisk kapital er ifølge Bourdieu den viktigste og mest grunnleggende formen for kapital, fordi den enklest kan veksles inn i andre kapitalformer (Aakvaag, 2008). Ser vi på informantene oppleves økonomi som en barriere. Bojan skiller seg ut fordi han har høy symbolsk kapital. Dette viser at høy symbolsk kapital kan kompensere for lav økonomisk kapital. De andre informantene som ikke hadde denne form for symbolsk kapital er avhengig av økonomisk støtte.

Tilknytning til arbeidsmarkedet

Ingen av informantene hadde noen form for tilknytning til arbeidsmarkedet når de kom til Vadsø. Informantene hadde varierende arbeidserfaring fra hjemlandet sitt. Ahmed og Sergei kom til Norge som barn. Hassan, Omar og Mustafa kom som tenåringer. Hassan hadde arbeidserfaring som gjeter fra familiegården og Omar som butikkmedarbeider. Bojan skiller seg ut både fordi han kom som voksen og med erfaringer fra et yrkesliv i Serbia. Han forteller at det var utfordrende å få seg jobb i Vadsø. Til tross for hans varierte arbeidserfaring, tok det nesten to år før han kom seg inn på arbeidsmarkedet. Han forteller at hans sosiale nettverk fra idretten var avgjørende for at han til slutt fikk arbeid.

«Treneren min gikk til Vadsø kommune og ba dem ordne jobb til meg slik at jeg kunne bli i Vadsø og spille for Norild.» (Bojan).

Han fikk fast jobb som ufaglært fagarbeider i Vadsø kommune. Bojan forteller at fast jobb i Vadsø kommune var en tryggere løsning med tanke på familie, framfor en kort karriere som profesjonell fotballspiller.

«Jeg hadde bare tre-fire gode år igjen som proff før jeg ble for gammel. Hva skulle jeg gjøre da?» (Bojan).

Bojan forteller at han mottok lønn for å spille fotball for to større fotballklubber i Finnmark, mens han bodde i Vadsø. Han forklarer at det var få spillere lokalt med hans ferdigheter og kvaliteter, noe som gjorde han ettertraktet på spillermarkedet blant klubber som hadde ambisjoner om å rykke oppover i divisjonene. Han forteller at han fikk en «god månedslønn» i begge klubbene.

«Treneren til ringte meg og spurte om jeg kunne hjelpe dem. Han var desperat. Ja greit sa jeg, «men du vet jeg koster mye?». «Ingen problem!» sa treneren. Så da signerte jeg kontrakten og begynte å spille for dem.» (Bojan).

Omar forteller at for å skaffe inntekter jobbet han som dørvakt.

«Jeg jobbet flere ganger som dørvakt på russefester. Jeg ble kjent med mange gjennom fotballen og dørvaktjobbene fikk jeg gjennom venner og bekjente i fotballmiljøet.» (Omar).

Bojan og Omars vei inn på arbeidsmarkedet samsvarer med funnene til Agergaard et al. (2019) hvor forskerne fant at flere av utøverne med innvandrerbakgrunn i fotballklubben Vatanspor kom inn på arbeidsmarkedet gjennom det sosiale nettverket i klubben. Det Bojan og Omar forteller viser hvordan nettverk innen idrett fungerer som portåpner til andre arenaer.

Sergei forteller at han i tenårene brukte å ta småjobber for eldre i nabolaget.

«Hvis jeg gikk forbi en ustelt hage banket jeg på døra og spurte om de trengte hjelp til å klippe gresset.» (Sergei).

Hassan var vant til å jobbe på familiegården i hjemlandet og forteller at han startet tidlig med å ta småjobber.

«Jeg måket snø om vinteren og klippet gress og malte hus om sommeren. Jeg tok de jobbene jeg kunne få.» (Hassan).

Mustafa forteller at han ble oppmuntret av kommunens miljøarbeidere til å skaffe seg jobb. Han hadde selv et ønske om å være selvstendig og «stå på egne bein».

«Jeg gjorde alt fra å finne ledige jobber til å skrive jobbsøknader og gå på jobbintervju. Sommeren 2019 fikk jeg jobb i en dagligvarebutikk. Siden da har jeg jobbet faste dager i uka ved siden av skole.» (Mustafa).

Flere av informantene kommer seg etter hvert inn på arbeidsmarkedet og i lønnet arbeid. Noen av informantene er i fast arbeid, mens andre jobber deltidsarbeid ved siden av skole. Det informantene forteller er at sosiale nettverk er viktig for å komme inn på arbeidsmarkedet. For Bojan har mengden symbolsk kapital hatt stor betydning for at han ble i Vadsø og fikk seg jobb, og kan ifølge Bourdieu (1986) åpne for muligheter en ellers ikke ville hatt. Informantene har i varierende grad økt sin økonomiske kapital. Mustafa jobber deltid i butikk ved siden av å gå skole, Hassan jobber som fagarbeider i Vadsø kommune og Bojan som ufaglært fagarbeider i Vadsø kommune. Ahmed studerer på universitet og Omar og Sergei tar videregående utdanning.

Leie eller eie bolig

Alle flyktninger som bosettes får tildelt boplass av kommunen. Ingen av informantene hadde økonomisk kapital til å kjøpe eller leie egen bolig. Dette gjør at flyktningene senere møter ulike utfordringer når de skal inn på boligmarkedet. Avhengig av deres flyktnings situasjon om de er

enslige, enslige mindreårige eller kommer med familie, fikk de tildelt boplass på asylmottaket eller i kommunale leiligheter.

Ahmed og Sergei kom til Vadsø med familie. Begge bodde på asylmottaket med familien i to år før de fikk tildelt en kommunal bolig. Sergei beskriver boforholdene på asylmottaket som trange og lite funksjonelle for en småbarnsfamilie.

«Leiligheten var veldig liten. Den bestod av en liten stue, kjøkken og et lite soverom som vi måtte dele.» (Sergei).

Etter å ha bodd to år på asylmottaket fikk de tildelt en større leilighet av kommunen med en høyere standard og flere soverom.

Hassan og Mustafa fikk tildelt kommunale leiligheter da de kom til Vadsø som enslige mindreårige flyktninger. Hassan bodde i den kommunale leiligheten i tre år før han flyttet. Etter at han begynte å jobbe fikk han råd til å leie en leilighet. Han beskriver det å få egen leilighet som befriende.

«Jeg var veldig glad for å komme meg ut av det kommunale systemet. Det var viktig for integreringen min å bli mer selvstendig og stå på egne bein.» (Hassan).

Mustafa forteller at han begynte å se etter egen leilighet etter han fikk seg deltidsjobb, og fikk hjelp i starten til å finne en utleieleilighet.

«Treneren hjalp meg å finne aktuelle leiligheter og skrive søknader, så tok jeg kontakt med utleier og gikk på visning. Siden den gang har jeg byttet leilighet flere ganger og nå kan jeg gjøre alle disse tingene selv.» (Mustafa).

Bojan forteller at han og familien fikk tildelt en kommunal leilighet og bodde der i to år. For Bojan var drømmen å kjøpe sin egen bolig, og det første han og kona gjorde etter at han fikk fast jobb i Vadsø kommune var å kjøpe egen bolig. Han forteller at det sosiale nettverket hadde betydning for at han kom inn på boligmarkedet.

«Med en gang jeg fikk jobb i Vadsø kommune gikk jeg og kona ned i banken og fikk lån til å kjøpe oss hus. Indirekte kan man si at idretten har bidratt til at jeg kunne kjøpe min egen bolig siden det var treneren som skaffet meg jobb, som igjen førte til at jeg kunne kjøpe min egen bolig.» (Bojan).

Vi ser at bosituasjonen til flere av informantene endrer seg i perioden de bor i Vadsø. Flere får seg fast jobb eller deltidsjobb ved siden av studie. Dette fører til at flere av informantene etablerer seg som leietakere på det private boligmarkedet og en blir boligeier. Dette henger sammen med at de er i arbeid, noe gir dem muligheten for å leie egen leilighet eller kjøpe egen bolig. Fortellingene til informantene viser at de gjennom arbeidsmarkedet alle har fått økt mengden økonomisk kapital.

Kapittel 6 Avslutning

I denne studien har jeg undersøkt hvilken betydning idrettsdeltagelse har hatt for integrering av mannlige flyktinger. Analysen viser at idrettsdeltakelsen for den enkelte på ulike måter har betydning for språkopplæring, arbeidstilknytning og tilgang til egen bolig. Fortellingene til flyktingene viser at idrettsarenaen har vært viktig for integreringen i hele perioden etter at de ble bosatt i Vadsø, og at de har økt kapitalsammensetningen sin gjennom idrettsdeltagelsen.

Det første forskningsspørsmålet tok for seg flyktingenes møter med den organiserte idretten. Vi ser at informantene erfarer ulike møter med idretten utfra den enkeltes idrettsspesifikke kapital. Bojan som besitter spesifikke fotballferdigheter og erfaringer fra organisert idrett, gjør at han allerede ved ankomst integreres i en idrettsgruppe med etnisk norske utøvere. For Omar, Hassan og Mustafa, som kommer fra kulturer utenfor Europa, møter disse først idretten gjennom et tilrettelagt fotballtilbud for ikke etnisk norske utenfor den organiserte idretten. Fra å være en del av en segregert fotballgruppe, først uorganisert og deretter organisert, fører prestasjonene til at de rekrutteres til en spillerstall hvor majoriteten er etnisk norske. Mens aktiviteten for flyktingene som spiller fotball organiseres innenfor fastlagte strukturer endres strukturene innen brytning. Opprettelse av Vadsø Atletklubb og ansettelse av ikke etnisk norske trenere skjer som en følge av rekruttering av nye innvandrere. Det at Sergei og Ahmed rekrutteres til brytemiljøet gjennom sine innvandrer venner, som er aktive i klubben, er et rekrutteringsmønster som er felles for majoritetsungdom og for idrettslag hvor majoriteten av medlemmene har minoritetsbakgrunn. Fordi fotball og bryting er universell, reglene ikke er altfor kompliserte å sette seg inn i og at det ikke krever spesielt gode språkferdigheter for å delta, blir idrettsarenaen et sted hvor den idrettsspesifikke kapitalen og nettverk styrkes. For flyktingene som bryter skjer disse møtene sammen med minoritetsungdom, mens for flyktingene som spiller fotball skjer møtene etter hvert sammen med majoritetsungdom. Dette kan forstås som at flyktingene, ved siden av å delta i ulike former for idrett, også fungerer i ulike sosiale miljøer.

Det andre forskningsspørsmålet tok opp hvilke betydninger idrettsdeltagelse har for integrering. Informantene er alle fordrevet fra hjemlandet på grunn av krig og konflikter. For dem blir trening viktig fordi det er faste strukturer og rammer rundt organiseringen. Idrettsarenaen blir spesielt viktig fordi de kommer seg ut og deltar i tilrettelagt aktivitet som gir dem andre opplevelser og erfaringer. Det å trene og konkurrere gir dem en følelse av selvtillit, mestring, anerkjennelse og et frirom fra hverdagens bekymringer. Dette er en arena hvor de lykkes. Det

at fire av informantene har flyttet fra Vadsø og fortsatt er aktive i idretten på ulike måter kan tolkes som at idretten er en arena som betyr mye for hverdagslivet. De idrettslige praksisene viser at habitusen betyr spesielt mye for bryternes handlingsvilkår og muligheter, og måten tilretteleggingen finner sted i miljøet skaper både tilhørighet, fellesskap og identitet. Å være på brytematta er et sted hvor de åpenbart føler seg hjemme. Denne idrettsspesifikke kapitalen kan forklare at de kobler seg til mennesker i samme miljø på de nye bostedene.

Det tredje forskningsspørsmål tok opp hva slags betydning flyktingene vektlegger idrettsdeltakelsen for den sosiale, kulturelle og økonomiske integreringen. Informantene opplever idretten som en viktig møteplass hvor de blir kjent med andre, får seg venner og utvikler sosiale nettverk. Alle informantene forteller at de har fått venner både med og uten innvandrerbakgrunn gjennom idretten, som de også møter på fritiden. Måten de forteller om sine sosiale nettverk kan noe forenklet tolkes som at flyktingene som spiller fotball, utvikles nettverk gjennom «bridging», mens for bryterne skjer nettverksbyggingen mer som «bonding».

Etter at flyktingene bosatte seg i Norge endres den kulturelle kapitalen. Fem av informantene har tatt eller holder på å gjennomføre grunnutdanning, mens en av informantene studerer ved et universitet. Gjennom idretten ble informantene stilt overfor norske verdier, normer og kulturelle koder gjennom dugnad og frivillig arbeid, noe som var fremmed i egen kultur. Informantene opplever ikke manglende norskkunnskaper som et stort hinder for å delta i idrett, men at det er utfordrende å bli kjent med andre, få seg venner og utvikle sosiale nettverk. Kravet om å skulle snakke norsk på treningene bidro til at de lærte seg språket lettere. Språkopplæringen gjorde det lettere å knytte kontakt med de norske ungdommene. For noen ga vennskap med norsk ungdom dem innblikk i hva som er typisk norsk som turfriluftsliv, 17. mai-feiring, julebord, matvaner og musikksmak. Dette tyder på at praktisering av det norske språket også hadde betydning for flyktingenes kulturelle integrering.

Flyktingene kommer seg etter hvert inn på arbeidsmarkedet. Flere forteller at de har fått jobbene gjennom sine kontakter i idretten. Det å få seg en jobb fører også til at informantene kommer seg inn på boligmarkedet gjennom å leie eller kjøpe bolig. Selv om informantene jobber som ufaglært og faglært i lavlønnede yrker, har lav utdanning og har de ikke minst fått seg nye venner.

Analysen gir innsikt i hvilken betydning idrettsdeltagelsen har hatt for sosial, kulturell og økonomisk integrering. De sosiale nettverkene har vært viktige portåpnere for andre arenaer som arbeidsmarkedet, boligmarkedet og skolesammenheng. Forstår vi kapital som et sett av relasjoner er det først og fremst den sosiale kapitalen som har betydning for inklusjon i samfunnslivet, og at idrettsfeltet i denne studien har stor betydning for denne anerkjennelsen. Dette tyder på at idrettsarenaen er en sosial arena hvor flyktningene kunne utvikle vennskap og drive nettverksbygging på tvers av etnisitet.

Fremtidige forskningsspørsmål

Funnene i denne studien reiser nye forskningsspørsmål. Vi vet at majoriteten av flyktningene som kommer til Norge er unge enslige menn. Det ville derfor vært interessant å intervju kvinnelige flyktninger for å få økt kunnskap om betydningen av kjønn og idrett. Et annet tema som kunne være aktuelt å undersøke er strukturelle forutsetninger for integreringsarbeidet i Vadsø kommune: hvordan arbeider kommunen og den frivillige idretten med tiltak for integrering av flyktninger? Hvilken rolle spiller Vadsø kommune i integreringen av flyktninger og hvordan legger kommunen og idretten til rette for integrering?

Litteraturliste

- Aakvaag, G. C. (2008). *Moderne sosiologisk teori* (1. utg.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Agergaard, S. (2018). *Rethinking sports and integration: developing a transnational perspective on migrants and descendants in sports* (1 utg.). London: Routledge.
- Agergaard, S., Ryom, K. & Toft, N. (2019). Idræt som social integration: En analyse af socialisering i etniske minoritetsforeninger. I R. B. Møller & J. K. Sørensen (Red.), *Lidenskab og livskvalitet gennem idræt* (1. utg., s. 109-125). Aarhus: Aarhus Universitetsforlag.
- Agergaard, S. & Sørensen, J. K. (2009). The dream of social mobility: ethnic minority players in Danish football clubs. *Soccer and society*, 10(6), 766-780.
<https://doi.org/10.1080/14660970903239966>
- Andersson, M. (2002). Identity work in sports. Ethnic minority youth, Norwegian macro-debates and the role model aspect. *Journal of International Migration and Integration*, 3(1), 83-106. <https://doi.org/10.1007/s12134-002-1004-9>
- Andersson, M. (2008). *Flerfarget idrett : nasjonalitet, migrasjon og minoritet* (1. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Bakken, A. (2019). *Idrettens posisjon i ungdomstida. Hvem deltar og hvem slutter i ungdomsidretten?* (NOVA-rapport nr 2019:2). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. Hentet fra <https://oda.oslomet.no/oda-xmllui/bitstream/handle/20.500.12199/1298/NOVA-Rapport-2-2019-Idrettens-posisjon-i-ungdomstida-25-februar-2019.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Berger, P. & Luckmann, T. (2000). *Den samfunnsskapede virkelighet* (F. Wiik, Overs. 1. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Bourdieu, P. (1978). Sport and social class. *Social Science Information*, 17(6), 819-840.
<https://doi.org/10.1177/053901847801700603>
- Bourdieu, P. (1985). The Social Space and the Genesis of Groups. *Theory and society*, 14(6), 723-744. <https://doi.org/10.1007/BF00174048>
- Bourdieu, P. (1986). The Forms Of Capital. I J. G. Richardson (Red.), *Handbook of theory and research for the sociology of education* (1 utg., s. 241-258). New York: Greenwood Press.
- Bourdieu, P. (1988). Program for a Sociology of Sport. *Sociology of Sport Journal*, 5(2), 153-161. <https://doi.org/10.1123/ssj.5.2.153>
- Bourdieu, P. (1999). *Meditasjoner* (A. Prieur & E. Ringen, Overs. 1. utg.). Oslo: Pax Forlag.
- Bourdieu, P. (2005a). *Distinksjonen* (A. Prieur, Overs. 1. utg.). Oslo: Pax Forlag.
- Bourdieu, P. (2005b). *Udkast til en praksisteori* (P. bundgård, Overs. 1. utg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P. (2007). *Den praktiske sans* (P. Bundgård, Overs. 1. utg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Bourdieu, P. & Wacquant, L. J. D. (1995). *Den kritiske ettertanke : grunnlag for samfunnsanalyse* (B. Kvalsvik, Overs. 2. utg.). Oslo: Samlaget.
- Breivik, G. & Skille, E. (2012). Telemark Skiing: The Ultimate Norwegian Sport and a Class Phenomenon. *EJSS. European Journal for Sport and Society*, 9(4), 269-286.
<https://doi.org/10.1080/16138171.2012.11687901>
- Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2010). *Kvalitative metoder : en grundbog* (1. utg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Brochmann, G. (2020). Integrering. Store Norske Leksikon. Hentet 26. mars 2020 fra <https://snl.no/integrering>
- Brottveit, G. (2018). *Vitenskapsteori og kvalitative forskningsmetoder : om å arbeide forskningsrelatert* (1. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Dalen, M. (2013). *Intervju som forskningsmetode* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Danielsen, A. & Hansen, M. N. (1999). Makt i Pierre Bourdieus sosiologi. I F. Engelstad (Red.), *Om makt : teori og kritikk* (1. utg., s. 43-78). Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Dzamarija, M. T. (2019, 05.03.2020). Slik definerer SSB innvandrere. Hentet 2. mai fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/slik-definerer-ssb-innvandrere>
- Eimhjellen, I. & Fladmoe, A. (2020). *Frivillighet, klasse og sosial ulikhet: Norsk frivillighet i et klasseperspektiv* (Rapport nr 2020:1): Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/c0d3bdf358334e089fbb16f38083b970/frivillighet-klasse-og-sosial-ulikhet--norsk-frivillighet-i-et-klasseperspektiv.pdf>
- Eimhjellen, I. & Seggaard, S. B. (2010). *Etniske minoriteter og frivillige organisasjoner* (Rapport nr 2010:8). Hentet fra https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmloi/bitstream/handle/11250/177662/VR_2010_8_web.pdf?sequence=3&isAllowed=y
- Esmark, K. (2006). Bourdieus uddannelsessosiologi. I A. Prieur & C. Sestoft (Red.), *Pierre Bourdieu: en introduktion* (1. utg., s. 71-114): Hans Reitzels Forlag.
- Flensner, K., Korp, P. & Lindgren, E. (2021). Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths. *European Journal for Sport and Society*, 18(1), 64-81. <https://doi.org/10.1080/16138171.2020.1823689>
- Friberg, J. H. (2005). *Ungdom, fritid og deltakelse i det flerkulturelle Oslo* (FAFO-rapport nr 2005:16). Hentet fra https://www.faf.no/media/com_netsukii/775.pdf
- Friberg, J. H. & Gautun, H. (2007). *Inkludering av etniske minoriteter i frivillige organisasjoner og fotballag for barn og ungdom i Oslo* (FAFO-rapport nr 2007:16). Hentet fra https://www.faf.no/media/com_netsukii/20016.pdf
- Gilje, N. & Grimen, H. (1993). *Samfunnsvitenskapenes forutsetninger : innføring i samfunnsvitenskapenes vitenskapsfilosofi* (1. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Grenness, T. (1997). *Innføring i vitenskapsteori og metode* (1. utg.). Oslo: Tano Aschehoug.
- Hertting, K. & Karlefors, I. (2016). Entrance into Swedish Children's Sports Newly-migrated children's perspective. *Idrottsforum*. Hentet fra <https://idrottsforum.org/wp-content/uploads/2016/01/hertting-karlefors160125.pdf>
- Hildonen, B. (2018, 25. mars). En annerledes «Frivilligsentral», *Sågat*. Hentet fra <https://www.sagat.no/nyheter/en-annerledes-frivilligsentralen/19.11869>
- Hovden, J., Bakke, I. M. & Solheim, L. J. (2015). Den norske modellen i utakt : Fattige familier og fysisk aktivitet. I B. Bungum, U. Forseth & E. Kvande (Red.), *Den norske modellen : Internasjonalisering som utfordring og vitalisering* (s. 225-242). Bergen: Fagbokforlaget.
- Hovden, J. & Tjønndal, A. (2020). Mot alle odds. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, (3), 202-216. Hentet fra https://www.idunn.no/file/pdf/67238509/mot_alle_odds.pdf
- IMDi. (2020). Integrasjonen i Vadsø kommune. Hentet 10. november fra [https://www.imdi.no/tall-og-statistikk/steder/K5405/befolkning/befolkning_hovedgruppe/enkeltaar/@\\$u=personer;\\$y=2020;innvkat5=innvandrere%2Cbef_u_innv_og_norskf%2Cnorskfodte_m_innvf;kjonn=alle](https://www.imdi.no/tall-og-statistikk/steder/K5405/befolkning/befolkning_hovedgruppe/enkeltaar/@$u=personer;$y=2020;innvkat5=innvandrere%2Cbef_u_innv_og_norskf%2Cnorskfodte_m_innvf;kjonn=alle)
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Jerlang, E. & Jerlang, J. (2003). *Socialisering og habitus : individ, familie, samfund* (2. utg.). København: Hans Reitzels Forlag.

- Johannessen, A., Christoffersen, L. & Tufte, P. A. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5. utg.). Oslo: Abstrakt Forlag.
- Kaya, M., Høgmo, A. & Fauske, H. (2010). *Integrasjon og mangfold : utfordringer for sosialarbeideren* (1. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Lidén, H. (2006). "Bedre å bite det i seg og spille videre enn å sloss". Fotball som integreringsarena. *Barn*, 51-65. Hentet fra <https://docplayer.me/163250-Bedre-a-bite-det-i-seg-og-spille-videre-enn-a-sloss.html>.
- Lidén, H. (2016). "Det er bare moro å spille her, rett og slett." Fotball som integrasjonsarena. I Ø. Seippel, M.-K. Sisjord & Å. Strandbu (Red.), *Ungdom og idrett* (s. 213-231). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Lorentzen, H. (2007). Idrett som integrasjonsarena : Fellesskap eller selvrealisering? I A. Hompland (Red.), *Idrettens dilemmaer* (1 utg., s. 29-43). Oslo: Akilles Forlag.
- Meld. St. 26 (2011–2012). *Den norske idrettsmodellen*. Oslo: Kulturdepartementet.
- Moe, S. (2009). Fysisk aktivitet og sosial ulikhet. Hentet fra https://fysioterapeuten.no/files/archive/547/5344/version/3/file/0709_Fagartikkel_435_651.pdf
- NESH. (2018). Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi. Hentet fra <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/hum-sam/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-humaniora-juss-og-teologi/>
- Nielsen, G., Hermansen, B., Bugge, A., Dencker, M. & Andersen, L. B. (2013). Daily physical activity and sports participation among children from ethnic minorities in Denmark. *European Journal of Sport Science*, 13(3), 321-331. <https://doi.org/10.1080/17461391.2011.635697>
- Niemi, E. (2007). Kvenene og samfunnet. *Arina: Nordisk tidsskrift for kvensk forskning*, 4, 26-36. Hentet fra <https://septentrio.uit.no/index.php/arina/article/view/5259/5129>
- Nilssen, V. L. (2012). *Analyse i kvalitative studier : den skrivende forskeren* (1. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Norges idrettsforbund. (2007). *Idrettspolitisk dokument : 2007-2011*. Hentet fra https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/tema/om-nif/ipd_2007-2011.pdf
- Norges idrettsforbund. (2011). *Idrettspolitisk dokument : 2011-2015*. Hentet fra https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/tema/om-nif/idrettspolitisk_dokument2011_2015.pdf
- Norges idrettsforbund. (2015). *Idrettspolitisk dokument : 2015-2019*. Hentet fra https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/tema/om-nif/idrettspolitisk-dokument-2015-2019/57_15_nif_idrettspolitisk-dokument-2015-2019_lr_0909.pdf
- Norges idrettsforbund. (2019). *Idretten vil! Idretten skal! Langtidsplan for norsk idrett 2019-2023*. Hentet fra https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/8149372c5d4d439cb1b34fc1625032f0/i-dretten-vil_langtidsplan-for-norsk-idrett-2019-2023_lr.pdf
- NOU 2017: 2. (2017). *Integrasjon og tillit - Langsiktige konsekvenser av høy innvandring*. Oslo: Justis- og beredskapsdepartementet.
- Oslo Economics. (2020). *Økonomi som barriere for idrettsdeltakelse–kostnader og kostnadsdrivere i barne- og ungdomsidretten*. Oslo: Kulturdepartementet. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/4c2ad9aaac4d4af6808663fca0bff79b/okonomi-som-barriere---kostnader-og-kostnadsdrivere-i-barne--og-ungdomsidretten.pdf>

- Paulaharju, S. (2020). *Kvenene - et folk ved Ishavet* (M. Holmberg, H. Huru & J. E. Kaplon, Overs. 1. utg.). Stamsund: Orkana Forlag.
- Postholm, M. B. (2020). *Kvalitativ metode : en innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Prieur, A., Sestoft, C., Esmark, K. & Rosenlund, L. (2006). *Pierre Bourdieu : en introduktion* (1. utg.). København: Hans Reitzels Forlag.
- Putnam, R. D. (2001). *Bowling alone : the collapse and revival of american community* (1. utg.). New York: Simon & Schuster.
- Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Rosenlund, L. & Prieur, A. (2006). Det sociale rum, livsstilenes rum - og la distinction. I A. Prieur & C. Sestoft (Red.), *Bourdieu : en introduktion* (1. utg., s. 115-155). København: Hans Reitzels Forlag.
- Seippel, Ø. (2002). *Idrett og sosial integrasjon* (Rapport nr 2002:9). Oslo: Institutt for samfunnsforskning. Hentet fra http://www.seippel.no/ISF_IdrettSosialIntegrasjon.pdf
- Seippel, Ø., Sletten, M. A. & Strandbu, Å. (2011). *Ungdom og trening : endring over tid og sosiale skillelinjer* (NOVA-rapport nr 2011:3). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. Hentet fra http://www.seippel.no/NOVA_UngdomTrening.pdf
- Shilling, C. (1991). Educating the body: Physical capital and the production of social inequalities. *Sociology*, 25(4), 653-672. <https://doi.org/10.1177/0038038591025004006>
- Sisjord, M.-K. & Sørensen, M. (2016). Skigymnaselever - forventninger, erfaringer og utbytte. I Ø. Seippel, M.-K. Sisjord & Å. Strandbu (Red.), *Ungdom og idrett* (1. utg., s. 315-334). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Steinkellner, A. & Gulbrandsen, F. (2021). Laveste økning i bosatte innvandrere siden 2002. Hentet 29. mars fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/laveste-okning-i-bosatte-innvandrere-siden-2002>
- Strandbu, Å. (2002a). *Alltrening for innvandrerkvinner - et eksempel på segregert integrasjon?* Foredrag holdt ved Nordic migration research conference, Helsingfors: CEREN. Hentet fra <https://docplayer.me/23949428-Alltrening-for-innvandrerkvinner-et-eksempel-pa-segregert-integrasjon.html>
- Strandbu, Å. (2002b). Idrettens betydning som flerkulturell integrasjonsarena. I Ø. Seippel (Red.), *Idrettens bevegelser* (2. utg., s. 123-153). Oslo: Novus Forlag.
- Strandbu, Å. (2004). Idrettsdeltagelse blant unge jenter med innvandrerbakgrunn. Hentet fra <https://idrottsforum.org/articles/strandbu/strandbu040620.pdf>
- Strandbu, Å. (2006). *Idrett, kjønn, kropp og kultur : minoritetsjenters møte med norsk idrett* (Doktoravhandling). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, Oslo.
- Strandbu, Å. & Bakken, A. (2007). *Aktiv Oslo-ungdom : en studie av idrett, minoritetsbakgrunn og kjønn* (NOVA-rapport nr 2007:2). Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. Hentet fra <https://digib.no/wp-content/uploads/2020/01/157.pdf>
- Strandbu, Å., Bakken, A. & Sletten, M. A. (2019). Exploring the minority-majority gap in sport participation: different patterns for boys and girls? *Sport in society*, 22(4), 606-624. <https://doi.org/10.1080/17430437.2017.1389056>
- Strandbu, Å., Gulløy, E., Andersen, P. L., Seippel, Ø. & Dalen, H. B. (2017). Ungdom, idrett og klasse: Fortid, samtid og framtid. *Norsk sosiologisk tidsskrift*, 1(2), 132-151. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-2512-2017-02-03>

- Søholt, S., Tronstad, K. R. & Bjørnsen, H. M. (2015). *Sysselsetting av innvandrere – Regionale muligheter og barrierer for deltakelse og inkludering*. Norsk institutt for by- og regionforskning. Hentet fra <https://distriktssenteret.no/wp-content/uploads/2015/04/Kunnskapsoppsummering-endelig.pdf>
- Sølvberg, L. & Jarness, V. (2018). Klasse, kropp og kultur. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 59(1), 5-25. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-291X-2018-01-01>
- Tangen, J. O. (2003). Tause forventninger og taus kunnskap – en oversett sammenheng mellom idrettsanlegg og deres brukere. *Idrettsforum*. Hentet fra <https://www.idrottsforum.org/articles/tangen/tangen031111.pdf>
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitative metoder* (5. utg. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori : for helsefag* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Tjønndal, A. (2015). Idrett og integrering. Hentet fra <https://annetjonndal.wordpress.com/2015/11/25/idrett-og-integrering/>
- Tjønndal, A. & Sundvoll, H. (2015). Idrett som en arena for inkludering av innvandrere og etniske minoriteter i samfunnet. Hentet fra <https://idrottsforum.org/wp-content/uploads/2015/10/sundvoll-tjonndal151006.pdf>
- Ungruhe, C. & Agergaard, S. (2020). Migrant athletes and the transformation of physical capital. Spatial and temporal dynamics in West African footballers' approaches to post-careers. *European Journal for Sport and Society*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/16138171.2020.1863706>
- Varghese, T. (2012). Den brukne nesens etikk : Boksing er vold, men volden er heller ikke alt. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/meninger/i/e84Ea/den-brukne-neses-etikk?>
- Wacquant, L. J. D. (1992). The Social Logic of Boxing in Black Chicago: Toward a Sociology of Pugilism. *Sociology of Sport Journal*, 9(3), 221-254. <https://doi.org/10.1123/ssj.9.3.221>
- Wacquant, L. J. D. (2006). *Body & Soul : Notebooks of an apprentice boxer* (1. utg.): Oxford University Press Inc.
- Walle, T. M. (2010). *A Passion for Cricket: Masculinity, ethnicity, and diasporic spaces in Oslo* (Doktoravhandling). Universitetet i Oslo, Oslo.
- Walseth, K. (2004). En problematisering av idretten som arena for integrasjon av etniske minoriteter. *Idrottsforum*. Hentet fra <https://idrottsforum.org/articles/walseth/walseth040127.pdf>
- Walseth, K. (2006a). Sport and Belonging. *International Review for the Sociology of Sport*, 41(3-4), 447-464. <https://doi.org/10.1177/1012690207079510>
- Walseth, K. (2006b). *Sport and integration : the experience of young Muslim women* (Doktoravhandling). Norwegian School of Sport Sciences, Oslo.
- Walseth, K. (2009). Ballspill og integrasjon : kan idretten bygge sosiale nettverk? I L. T. Ronglan, A. Halling & G. Teng (Red.), *Ballspill over grenser - skandinaviske tilnærminger til læring og utvikling* (s. 183-192). Oslo: Akilles Forlag.
- Walseth, K. (2016). Sport within Muslim organizations in Norway: ethnic segregated activities as arena for integration. *Leisure Studies*, 35(1), 78-99. <https://doi.org/10.1080/02614367.2015.1055293>
- Widerberg, K. (2001). *Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt : en alternativ lærebok* (1. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Wilken, L. (2008). *Pierre Bourdieu* (V. Andreassen, Overs. 1. utg.). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

- Wilken, L. (2011). *Bourdieu for begyndere* (2. utg.). Frederiksberg: Fagbokforlaget.
- Wilson, T. C. (2002). The Paradox of Social Class and Sports Involvement: The Roles of Cultural and Economic Capital. *International review for the sociology of sport*, 37(1), 5-16. <https://doi.org/10.1177/1012690202037001001>
- Ødegård, G., Bakken, A. & Strandbu, Å. (2016). *Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom i Oslo : Barrierer, frafall og endringer over tid*: Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor. Hentet fra <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/2445378>
- Østergaard, C. (2011). Bourdieu - smag, distinktion og idretten som et socialt felt. I L. F. Thing & U. Wagner (Red.), *Grundbog i idrætssociologi* (s. 50-66). København: Munksgaards Forlag.
- Åm, I. G. (2015). Det er et løgn av et liv. Hentet 11. april fra <https://arkiv.klassekampen.no/article/20150411/PLUSS/150419927>

Vedlegg

Vedlegg 1. Informasjonsskriv

Vedlegg 2. Samtykkeerklæring

Vedlegg 3. Intervjuguide

Vedlegg 4. NSD sin vurdering av projektskisse

Vedlegg 1. Informasjonsskriv

Forespørsel om du vil delta i forskningsprosjektet:

«Idrett som integrasjonsarena»

Dette er en forespørsel til deg om å delta i et forskningsprosjekt. Formålet er å undersøke hvilken betydning idrettsdeltagelse har hatt for integrering av flyktninger. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formålet med prosjektet

Formålet med prosjektet er å undersøke hvilken betydning idrettsdeltagelse har hatt for integrering av flyktninger i Vadsø. I studien henvender vi oss til unge voksne og voksne med flyktningbakgrunn som har vært aktive idrettsutøvere i Vadsø kommune. Det er et mål å skaffe seg kunnskap om flyktningers opplevelser og erfaringer med idrettsdeltagelse, og hvilken betydning idrettsdeltagelsen har hatt for integrering i samfunnslivet.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges Arktiske Universitet - Idrettshøgskolen er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du har fått spørsmål om å delta fordi du har flyktningbakgrunn og har deltatt i idrettstilbud tilrettelagt i Vadsø. I studien tar vi sikte på å intervju 6-8 utøvere. Dine kontaktopplysninger har jeg mottatt fra din tidligere trener.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du stiller opp på intervju som vil ha en varighet på 30 – 60 minutter. Gjennom intervjuet stiller vi spørsmål om dine opplevelser og erfaringer med idrettsdeltagelsen i Vadsø. Særlig er vi interessert i hvilken betydning idrett har hatt for integrering, og dine egne refleksjoner rundt dette. Intervjuet vil tas opp på lydopptak.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Kun student og veileder vil ha tilgang til dine opplysninger.

Tiltak som gjøres for å anonymisere dine personopplysninger og sikre at ingen andre skal få tilgang til dine personopplysninger, er at navn vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, og lydfiler vil lagres på forskningsserver. Du vil som deltaker anonymiseres i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 15. mai 2021. Ved avsluttet prosjekt vil dine personopplysninger og lydopptak slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra *Norges Arktiske Universitet – Idrettshøgskolen* har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Norges Arktiske Universitet - Idrettshøgskolen
 - Veileder Kolbjørn Rafoss: e-post: kolbjorn.rafoss@uit.no / telefon 97 16 31 84
 - Student Alexander Corneliussen: e-post: aco010@uit.no / telefon 93 49 08 27
- Personvernombud ved Norges Arktiske Universitet:
 - Joakim Bakkevold: e-post personvernombud@uit.no / telefon 77 64 63 22 / 97 69 15 78
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS
 - E-post personvernombudet@nsd.no / telefon: 55 58 21 17

Med vennlig hilsen

Kolbjørn Rafoss

Prosjektansvarlig

(Veileder)

Alexander Corneliussen

Student

Vedlegg 2. Samtykkeerklæring

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «*Idrett som lokal integrasjonsarena*» og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- å ha lest og forstått informasjonsskrivet om studien

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 15. mai 2021.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Om deltaker er under 18 år - (Signert av foresatte, dato)

Vedlegg 3. Intervjuguide

Intervjuguide

Kort info om prosjektet «*Idrett lokal integrasjonsarena*»

Tema for min masteroppgave er idrett og integrering. Dette er en undersøkelse hvor jeg skal intervjuere personer med flyktningbakgrunn som har deltatt i idrett i Vadsø kommune. I undersøkelsen stiller jeg spørsmål som tar sikte på: (1) å undersøke hvilke opplevelser og erfaringer flyktninger som har bodd i Vadsø har med idrettsdeltagelse, og (2) hvilken betydning denne idrettsdeltagelsen har hatt for integrering i samfunnslivet.

Bakgrunn

Vil du starte med å fortelle litt om hvem du er?

- Hvor gammel er du?
- Hvor kommer du fra?
- Hvor lenge har du oppholdt deg i Norge og Vadsø?
- Kan du fortelle litt om bakgrunnen din og hva som førte deg til Norge?
- Har du drevet med noen form for idrett og fysisk aktivitet før du kom til Norge?

Jeg vil starte med å spørre deg om dine opplevelser og erfaringer med idrettsdeltagelsen.

- Kan du fortelle litt om hvordan du ble rekruttert til å være med?
- Er det noen spesielle forhold som var avgjørende for at du begynte med idrett?
- Kan du si litt om hva som er viktig for deg ved å delta i idrett?
- Hva vil du si er de sterkeste motivene dine for å drive med idrett i Vadsø?
- Opplever du at det er forskjeller mellom måten idrett organiseres på i Vadsø i forhold til de erfaringer du har fra hjemlandet ditt?
- Kan du utdype eventuelle forskjeller?

I det følgende vil jeg spørre deg om hvilken betydning idrett har hatt for integrering. Integrering handler jo om å delta i fritidsaktiviteter, jobbe og bo. En integrering som kan foregå på ulike måter. Jeg vil begynne å stille noen spørsmål om kulturell integrering.

Kulturell integrering

- Kan du si litt om de erfaringer du har etter å ha deltatt i en idrettsgruppe hvor deltagerne har ulik etnisk bakgrunn?
- Hvilke erfaringer har du med å delta i en idrettsgruppe hvor majoriteten av deltagerne har innvandrerbakgrunn?
- Har idrettslaget lagt til rette for tiltak som har gjort det enklere for deg å delta?
- Har kommunen lagt til rette for tiltak som har gjort det enklere for deg å delta?

- Har du vært med på dugnad eller drevet frivillig arbeid?
- Har du deltatt på noen form for språkopplæring, og hvordan vil du vurdere dine norskkunnskaper?
- Er det noen utfordringer/barrierer du vil trekke frem ved å være med i idrettsgruppen?
 - Eks: det å være med i en idrettsgruppe hvor det snakkes norsk.

Sosial integrering

Jeg vil gå videre å spørre deg om det sosiale aspektet rundt idrett.

- Hvordan opplever du det sosiale fellesskapet ved å være med i en idrettsgruppe?
- Har du fått nye venner gjennom idretten som du treffer på fritiden?
- Har du fått etnisk norske venner som du omgås utenfor idretten?
- Vil du si at du har fått deg et større sosialt nettverk som kan knyttes til at du var med i en idrettsgruppe?

Økonomisk integrering

Jeg vil stille deg spørsmål som angår din tilknytning til arbeidsmarkedet og bosituasjon.

- Kan du si litt om hvordan din tilknytning til arbeidsmarkedet og din bosituasjon har vært siden du kom til Norge?
- Har deltagelsen ført til nye kontakter som har endret din status på boligmarkedet?
 - Eier/leier du din egen bolig?
- Har deltagelsen ført til nye kontakter som har hatt betydning for innpass på arbeidsmarkedet?
 - Har nettverkene dine vært med på å hjelpe deg på arbeidsmarkedet?
 - Har du vært i deltidsjobb/fulltidsjobb?
- Har du vært i arbeid mens du trente?
- Tok du utdanning (skole, voksenopplæring) mens du drev med idrett?

Den kommunale tilretteleggingen

Før vi avslutter vil jeg spørre deg litt om tilretteleggingen fra Vadsø kommune.

- Hvordan vil du vurdere den kommunale tilretteleggingen av idrett- og kulturtilbud for flyktninger i Vadsø?
- Ble du oppfordret av representanter for kommunen til å delta i ulike idretts- og kulturtilbud?
- Når du ser tilbake, hvor stor betydning vil du vektlegge kommunens tilrettelegging med tanke på integrering?
- Har du fortsatt å drive med idrett etter at du flyttet fra Vadsø?
- Hvilken betydning har idrettsdeltagelsen hatt for at du har fortsatt å drive med idrett/trening etter at du flyttet?

Avslutning

Nå nærmer vi oss slutten på intervjuet. Før vi avslutter:

- Er det noe mer du vil tilføye - noe du føler du ikke har fått sagt?
- Kan jeg evt. kontakte deg igjen dersom det er noe jeg ønsker å få utdypet av det vi har snakket om?

Vedlegg 4. NSD sin vurdering av prosjektskisse

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

Idrett som integrasjonsarena

Referansenummer

592172

Registrert

03.11.2020 av Alexander Corneliussen – aco010@uit.no

Behandlingsansvarlig institusjon

UiT Norges Arktiske Universitet / Det helsevitenskapelige fakultet / Idrettshøgskolen

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Kolbjørn Rafoss, kolbjorn.rafoss@uit.no, tlf: 97163184

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Alexander Corneliussen, aco010@uit.no, tlf: 93490827

Prosjektperiode

01.08.2020 - 15.05.2021

Status

01.12.2020 - Vurdert

Vurdering (1)**01.12.2020 - Vurdert**

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 01.12.2020 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde.

01.12.2020 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet den 01.12.2020 med vedlegg, samt i meldingsdialogen mellom innmelder og NSD. Behandlingen kan starte.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fulle-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema> Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet behandler særlige kategorier av personopplysninger om helse og alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 15.05.2021.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og art. 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen er dermed den registrertes uttrykkelige samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a, jf. art. 9 nr. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 10, jf. § 9 (2).

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål

- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet

- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), underretning (art. 19), dataportabilitet (art. 20). NSD vurderer at informasjonen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13. Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

Nettskjema-diktafon er databehandler i prosjektet. NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og eventuelt rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Kontaktperson hos NSD: Simon Gogl

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

